

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapeston 8, vidéken 10 fillér.

Végredelet.

Budapest, április 3.



(v.) Az a csodás szellemű és gazdag lelkű szent aggastyán, aki a Vatikán trónszékéről millió lelkek hitét kormányozza, megírta testamentumát. Reszketeg kézzel írta meg, de azzal az úde lendülettel, mely XIII. Leo érzését és gondolkodását jellemzi. Csak a teste sorvadozó ennek a rendkívüli férfiúnak; de az omladozó porhüvely acélos lelket takar, melyben páratlan akaraterő honol. A száz-estendőskortól alig egy arasznyira, ez az agyvelő még ki tud csiráztatni egy új világfelfogást, mely az egyház merev dogmáit ki akarja engesztelni a modern kornak többé vissza nem csinálható vívmányaival. Persze nem úgy, hogy a vallás engedjen a tudásnak, hanem úgy, hogy a tudás helyezkedjék el a vallás hitelvének korlátai között. Legújabb enciklikájába, melyet bizvást tekinthetni XIII. Leo végredeletének, ezt a világfelfogást öntötte bele a „vatikáni fogoly”. Utolsó akaratát azzal az óhajással hagyja a világra, hogy amit benne rendel, az maradjon irányelve az emberi nem jövődjé fejlődésének.

Büszke és erős sólyomszárnyakon tör az emberi szellem fölfelé a tudás verőfényes magasságába. Minden szárnycapása feljebb s ismét feljebb viszi; és mennél magasabbra emelkedik, annál szélesebbre tájul alatta a szemhatár. Ezt a szellemi szabadságot, mely teménytelen lelki kincscsel ajándékozta meg az emberiséget, nem a hit, hanem a tudás vívta ki. Az egyház, valamennyi tehetette, a maga dogmáinak szűk határai közé rekesztette az ember szellemét. A vakhitnek évszázadai eretnkségek tekintették a szellem szabad buvárkodását s a tudást kinpaddal és máglyával üldözték. E lelki bilincseknek első láncszemét a

reformáció pattantotta szét, s a zsenge szellemi szabadság, alig hogy megszületett, máris pazar kézzel hintette szét a világozóságért epedő emberiség közé a magasabb rendű emberi élet javait. A reformáció magvából kelt ki évszázadok mulva a francia forradalom, a szellemi szabadság kivívása volt előfeltétele a polgári szabadság diadalának s az emberi jogok elismerésének.

A lelki bilincsek első láncszemének szét-pattanása óta állandó volt a háboru a római egyház és a szellemi szabadság között. A Syllabus és az Index csak enyhébb formái az inkvizíciónak. Régebben a gondolkodó ember sinylette meg a lélek szabadságát, mostanság az emberi gondolat ellen folyik az irtó hadjárat. Azelőtt az emberben üldözték az eszme szabadságát; mostanság az eszmében üldözik az emberi szabadságot. Hit és tudás így állottak egymással szemközt évszázadon keresztül. Am e harcban a szellemi szabadság ügye egyetlen csatát sem veszített soha. Galileit hóhérekre adhatták, Giordano Brunot máglyára vethették, bölcselek könyveit s természetbúvárok munkáit az eretnkség pellengéjére állíthatták: a szabadabb lett emberi szellem csak annál szilajabban törtetett előre a világozóság és a haladás útjain. Ah, a hitnek vértanuinál nem kevésbé számosak és nem kevésbé szentek a gondolat martírjai, akiket a vallásos vakbuzgótság sanyargatott és vetett halálra. S mint egykor Róma katakombáiban meghuzódva gyakorolták szent áhitatukat az első keresztények, azonképp a szellemi rabság utolsó jobbjai is a földalatti Rómában lesték az emberiség új hajnalának első derengését. A pápai trón tövében hirdette a szellemi szabadság ígéjét nem egy apostola a világozóságnak s az Agyalvással ma is farkasszemét néz Rómában az a gon-

dolat-levente, aki máglyán halt meg a tudás szabadságáért.

XIII. Leo le akarja zárni végredeletével ezt a korszakot. Új ige szólal meg ajkán. Nem elfojtani akarja őt többé a tudást, nem letörölni a történelem ércébláiról a szabadabb lett emberi szellem csodás vívmányainak magasztos lajstromát. Az ő új gondolata az, hogy a vallás ne hódéra legyen a szellemi szabadságnak, hanem gyámja csupán. Tanulhasson az ember, de az egyház az ujjmutatása szerint s a hit-vonta határokig. Legyen az emberi szellem szabad, de e szabadság korlátlan érvényesítéséről mondjon le önként és respektálja az egyházi tekintély által felállított határjeleket. A buvárkodás sajkája ringjon szabadon az eszmék tengerén, de a kormányrudat rajta az egyház tartsa kezében. Ime, a pápa végredelete tranzigál. A hívőket nem tiltja el a szabadságtól, csak korlátozza őket szellemük szabadságában. Am a korlátolt szabadság nem szabadság többé. A rab is szabad, börtönén belül. S a szabad ember is rab, ha bizonyos határvonalakon nem szabad túlmennie. A gondolatot az egyház dogmái közé internálni épp oly kevéssé lehet, amint hiu erőlködés volt az emberi szellemet a kutatástól eltilítani. Azt mondja a pápa végredelete, hogy a tudomány kétségtelen haladása nem tette boldogabbá az embert, mert ma is nagy a tömegnyomor s a lelkeket egy meghatározhatatlan, bánatos epedés üli meg. Ó ez igaz; de ha ma is ugyanannyi az inség, amennyi volt a hit abszolút uralmának korszakában, akkor ez az állapot nem a jelent, hanem a multat vádolja. Mert ha a szűkölködés kizárja a boldogságot, akkor az emberiségnek az egyház korlátlan uralma sem tudott boldogságot adni. Ha pedig az inséggel megfér a boldogság, akkor a jelenkor nyomorultjai legalább élvez-

T Á R C A.

Életfilozófia.

Bolond, ki pénzt gyűjt késő unokáknak,
Ki ma siratja már a holnapot,
Kit az órák csak munka közt találnak
S ki holtig fillért fillérhez rakott.

Az a virág, mely színt áraszt síromra,
Nem nékem bontja kelyhét, levelit,
A napsugár, mely fejfám fénybe vonja,
Többé engem életre nem hevít.

Hitvány öröm, ha utódok dicsérnek,
Ha tünt érényem messzi korra szól,
Á tavasz legszebb csökjai nem érnek
S nem érezek föl már a föld alól.

Ó csak ma élek! Szívjad hát be lelkem
Mind az ujjongó, égő sugarat,
Ha tovaszállott, már elérhetetlen
És mindhalálig fájó vágy marad.

Sorvadjak, égjek izzó lánykarokban,
Ami virág, hadd tépem sorra le;
Mit bánom, hogyha holnap hervadtan
Síromra szórja viharok szele?

Legyek pogány. . . Nem baj, ha túl a réven
Csak kárhozat és romlás átka vár;
Mert száz szentnél több: a tavasz tüzeiben,
Vig napsugárban zümmögő bogár.

Pásztor Árpád.

Házasodás.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Holló Márton.

I.

Zsiga, a hosszú bádgos, ott ült kis boltjában, s örült a tavasznak, amely kezdte már melegengetni a földet. Gondolt is rá sokszor a télen, hogy nincs tán haszontalanabb költség annál, amit a buta fa emészt fel. Azt csak rakja az ember a kis bádgokályhába, s ha lobban egyet-kettőt, hideg hamu, alig enged fel tőle egy kicsit a merov test. Felül is kerekedett benne olykor az akarat. Bizony nem pocékolja tüzelőre a garast, ami ugyanis csak olyan sórványos, s inkább arra való, hogy az üzlet bővüljön, csinosodjék, s huzza magához a népet. Topogott hát fel s alá a kis területen, csapkodta melléhez két megnyult karját, hanem közben váltig hajtogatta, hogy valamit kell tenni a föllendülésre. És ahogy most ült a nyitott ajtóban és átengedte magát a napnak, amely ingyért sugárzott, élénk villanással nyílt meg előtte az út a tengődésből a boldogulás felé. Valójában nem volt új a gondolat, épp a télen adták be neki. „Kakas bácsi”, az öreg házasi állott elő egy nap, hogy terve van vele, csakhogy akkor még nagyot nézett, vad-idegenül lepte meg a jó szándék. Kannák és kuglóf-tepsik körül forgolódott a gondolkozása világeletemben, tudta is ő, mi a lány, hogyan kell ahhoz hozzátozni. Összedolgozta nagy bajoskodással a kis boltját, s mikor már megvolt, arra ment rá minden csöpp figyelme. Hanem ez a tél, ez keserveken ütött ki, simán talán ki se lehetne heverni. . .

— Mi bajod, Zsiga öcsém? Mit látogatód olyan busan a fejedet?
Észre se vette, merről jött, akár csak a küszöbblől nőtt volna ki egyszerre, az öreg házasi, a „Kakas bácsi”, akit csak így hívta mindenfelé,

de hogy miért, arra nem igen gondolt senki. Maga az öreg sem adhatta volna talán az okát, de elfogadta a furcsa elnevezést, s úgy szokott hozzá ehhez a bizalmaskodáshoz, hogy az neki csupa merő közkedveltségből jár ki. Rá nézve különben nem köszöntött be a tavasz. Évtizedes bekecs volt még rajta, a nyakáról hosszú sál lógott le csombókra kötve, a fején báránybőrspika. Ott állt a küszöbön görnyedten, aszott kezében vastag kampósbot s csak vizsgálta a hosszú Zsigát emberséges részvétellel.

— Hát csak nézem ezt az én sorsomat, — felelte a bádgos — szorongat a gond, nincs üzlet, tönkre kell menni! . . .

Az öreg tudott orvosságot a bajra.

— Gond, gond . . . Ma még van gond, holnap már nincs . . . A Kolmann-lány még most is lány, az ezer forintjából meg, amit adnak vele, két ilyen bolt is feléled. Na Zsiga, kella a Riza? . . .

Zsiga érezte, hogy jelen van az Isten. A nagy, a hatalmas, az igaz Isten, aki látja az ő hiveit, akik jóban vannak vele. Csak az ő akarat az, hogy most már asszonyt vigyen a házba és akkor bizonyosan lesz valami. Előre küldte a jó gondolatot s rögtön rá élő, földi alakban képviselőjét, az öreg „Kakas bácsi”, hogy szóljon hozzá az ő nevében. A bádgos nem szaporította a szót, csak annyit mondott, amennyit válságos, döntő pillanatokban egyenesen a magasságos egék ura mondat a halandók ajkával:

— Menjen a Kolmannhoz Kakas bácsi. El akarom már venni a Rízát!

A házasi ember szinte kiegyenesedett, az arca megélnélt. Odalépett az elkomolyodott legényhez, megveregette a hátát és a gyors siker nyomán ugyan megeredett a nyelve:

— Ez már okosság téled, Zsiga öcsém! Megjött az eszed, ember lesz belőled! . . . Csöppet se busulj, úgy megcsinálom én a dolgot, hogy a napot is megáldod, amilyen a Kakas bácsi előszőr meglátad. A Kakas bácsi neked csak jót

zik polgárjogaikat és szervezhetik szabadon hatalmukat, hogy majdan kivirják maguknak a most még hiányzó földi javakat is. S való igaz, hogy a mai nemzedék lelkében valami bús sóvárgás borong; de az epedő lelkek egyike sem áhítja vissza azt a kort, amikor szellemi rabságban és testi jobbágyágban tepszedt a tömeg s a kevesek elbizakodott léha önkénye zsarnoki hatalmat gyakorolt az emberi méltóságuktól is megfosztott milliók felett. S magának Istennek is kedvesebb lehet az a hit, amely a szabadlelkű emberben buzog. Mert ezt a hitet nem a tekintély parancsolja rá s a tőle való eltántorodást nem a máglyától való félelem akadályozza meg. A szabad ember hite megfeszült a kényszeret salakjától, a meggyőződésé szilárdult sugallja s az emberi önértet szabad akarattal hódol meg vele a Mindenség urának.

A hit nem lehet ura a tudásnak. Egyformán drága javai ók az embernek; iker-testvérek, amelyek az emberi lélekből lelkedeztek. Az a hit, amely korlátok közé akarja a szellemi szabadságot szorítani, azt a látszatot kelti, mintha félne a gondolatától. A vallásnak ilyes félelemre nem lehet szüksége. Az emberiség lelki egyensúlya akkor fog helyreállni, ha mindenek hinni fognak abban, amit tudnak s tudni fogják azt, amit hisznek. A szellem szabadsága épp oly isteni adomány, mint a szívnek hite. Mért akarná hát az egyik isteni szikra a másikat elfojtani?

Reszketeg kezével a vallás zsinégét köti a bucszkodó pápa a sólyomszárnyu gondolat lábára, így akarja utnak eresztieni, hogy visszahuzhassa, mihelyt tulmagasra emelkedne. Pedig minek ott az a zsinég? Hiszen mennél magasabba jut fel a gondolat, annál közelebb férközik az éghez, ahol az Istenség honol.

A kereskedelmi vita.

Budapest, április 3.

Harminc-negyven hónapja a feszült figyelmetlenségnek olyan látványosságával szolgált, hogy az ember egyszerűen elcsodálkozott a szónokok önfeláldozásán. Jó Isten, hát kinek beszélnek? És miért beszélnek? S mégis nagyon sokan és nagyon sokat beszéltek. Mindenről nem is érdemes referálni.

akar és semmit sem kér tőled. Ha elveszed a lányt és áldás lesz a házadon, akkor gondolsz majd 5 rá is... Látod ezt? — kikapta a szájából görbészárú, össze-visszarepedezett tajtékpipáját és odadugta Zsiga elé. — Ez hozza meg neked a szerencsét. Tíz év óta, amióta az én boldogult apám rám hagyta, s csak ebből építkelek, s nem volt párti, amit szerencsén meg nem csinált volna, ha egyszer hozzáfogtam. Ettől megy el az én gondom is! Na, az isten áldjon meg. Majd hozom a jó hírt, mihelyt végeztem!...

A bádógos csak annyit mondott csöndes nyugalommal:

— Jó szerencsét!...

II.

Künn az utcán az ablakok alatt apró Kolmann-gyerekek játszadoztak a szomszéd pajtásokkal. Az áprilsvégi nap sütött le rájuk, amint kiszaladtak ebédelés után s a Kolmann-apróságok kicsi tányékkákat, tepsiket, rozselókat mutogattak. Mind csupa bádógból valók. A gazdácskák magyarázattá nagy büszkén:

— Nekünk ilyen van sok!... A Zsiga bácsi adja ingyér... A Zsiga bácsi a mi sógorunk lesz, az ám!...

— Nektek jó! — mondták rá a szomszédok s a kis szívük tele volt fájó sóvárgással.

Aztán játszatok háztartásit a porban a fal mellett, ahol szabadon maradt egy kis földvár a kövezetig. Később fölmeszelték a nyitottablakokra s egy csöpp szomszédlányka ezt mondta a Kolmann-pajtásoknak:

— Hogy kiabál a papátok! Mért haragszik?

Egy másik megjegyezte:

— Jaj de lármáznak! Sokan kiabálnak!...

Odabenn csakugyan zivatar volt. Tul a konyhán, az udvari szobában félig-meddig még az asztal mellett vitázott a család. Ott volt Zsiga is, a Riza vőlegénye, már egy hónap óta. A vén háziasító összehozta őket minden különösebb nehézség nélkül, senkinek se valami újjongó örö-

De volt néhány érdekes és néhány pikáns felszólalás is.

Az érdekesek közt legérdekesebb volt a báró Perényi Zsigmondé. Két momentum emelkedett ki ebből a beszédből. Az egyik az iparfejlesztésre vonatkozott s abban kulminált, hogy a hazai ipar fejlesztése körül az összes társadalmi tényezők közül egyedül a sajtó teszi meg kötelességét, de sajnos, az is a közönségre való mélyebb hatás nélkül. S báró Perényi az egész Ház tapsai között abba a kijelentésbe hegyezte ki kritikáját, hogy a hazai ipar dolga csak akkor fog komolyan föllendülni, ha minden magyar ember a saját küszöbén fogja felállítani a vámsorompókat s nem vesz idegen iparóikket. Rendkívül érdekes és igazán szabadelvű volt a beszéd másik része, mely, amidőn a hegyvidéki lakosság fölsegítése érdekében a háziipar istápolását s a kisipar támogatását sürgette, egyben kimondta, hogy a hegyvidéki nyomorúság okát okatlanul keresik a kazárókban, akik azokon a vidékeken éppen úgy nyomorognak, mint a bennszülöttek. Báró Perényi kimutatta, hogy a nyomorúság azokon a vidékeken két forrásra vezethető vissza: a talaj silányságára, melynek következtében majdnem minden második esztendőben rossz a termés és azonfelül a lakosság végtelen indolenciájára, munkakerülésére és tőpalelkűségére. Nyomorúságban tengődik ott mindenki és nem segít az a bajon, aki bűnbakot keres. Háziiparra kell azt a népet szoktatni: más segítség nincsen.

Ezt az érdekes beszédet a többség nagy tetszéssel fogadta. De volt több érdekes beszéd a néppártból is. Csernoch János és Ernszt Sándor igazán komoly és életrevaló eszméket pengettek, melyeket pártkülönbség nélkül szívesen hallgatott mindenki.

A pikáns beszédek közt legpikánsabb volt a Rubinek Gyuláé. Amit benne dicsérni lehet, az a hang mérsékelt volta. De egyéb aztán alig. Tarkább és különösebb beszéd még nem igen hangzott a t. Házban. Terjedeleme valóságos programbeszéd volt, de mint később gróf Zichy Jenő nagyon helyesen jegyezte meg, Rubinek pereről-percre ellentmondott önmagának. Hogy Rubinek a fogyasztási területek különválasztását hangoztatta, mint nemrégiben a merkantilista Wekerle Sándor, az még csak pikáns jelenség. De hogy Rubinek védte a vámközösséget s ugyanakkor a konzulátusok különválasztását sürgette: az már olyan habarék álláspont, mely szinte érthetetlen.

mére, de mindenkinek némi megkönnyebbülésére. A bádógosnak házasodni kellett, a lánynak férjhez kellett menni. Mert sem szép nem volt, sem tuiságosan fiatal, éppen csak egy hibátlan, de szintelen leányteremtés, akire sivar fonnyadás vár, ha nem jön meg a hozzávaló emberre, a leányságotól pedig csak azért szabadul meg, hogy a nagy mindenség emberállománya egy pár ivadékkal gyarapodjék.

A bádógos megfelelt, úgy ahogy. Dolgos, mértékletes, eltarthat egy asszonyt, elvisz a házból egy lányt. Oneki meg vajmi kevés vesztienvalója lehetett, ambar egy hónap alatt mégis akadt egy kis kiadása. Kakas bácsi ugyanis hamarosan lemondott az önzetlenségéről.

— Zsiga öcsém — állított be a boltocskájába — odahaza kilyukadt a sajtar... Zsiga öcsém, eltörtt a vasaló... az asszony emésztí az éveimet... Pénzem, az most nincs, de hát nem veszed olyan szigoruan a dolgot, majd leszámítod abból, amit nekem szántál.

Zsiga öcsém nem sokáig tudta tartani magát az ilyen beszédekre, így elvándorolt hát egy-némely áruieki a boltocskából, s ha a bádógos fohászodott is egyet-egyet a holmija után, mégis csak megnyugodott. Ment is minden a maga csöndes medrében. Egy nap azonban az történt, hogy a bádógos pénzt kért. Vagy kétszáz forintot a hozományból, mivelhogy nagyon kellett az üzletéhez.

Ez egy kicsit megzavarta Kolmannékat. Hirtelenben azt mondták, hogy meglesz a pénz, de baj volt, hogy a Zsiga pénzt kért előre. Ez nem tetszett, a háziasító-ember erről nem beszélt, megingott egy kicsit a bizalom a bádógos iránt, mivel szilárdabbnak hitték. De hát hiába, baj ide, baj oda, a Zsiga mégis csak a vőlegény, aki végre előkerült, esinyján kell banni vele. Szóval, a pénzt oda kell adni neki, ez lett a vége a sok tanakodásnak. De ez csak egy ki volt mondvá, azonban pénz, az nem volt. Az ezer forintot ígérték, egészen úgy, mintha csak zsebben lett volna, pedig

Ha valaki a gazdasági különválás híve, attól még érthető, ha a diplomácia közönsége ellen is kikél. De ezt is csak az teheti, aki nem áll a dualizmus alapján, amely nem követeli a vámközösséget, de imperatíve mondja ki a külügyi képviselő közönségét. Nem volna tehát érthető, hogy valaki a szabadelvűpártból a szabadelvűpárt programjának egyik sarkalatos tétele ellen szöjjön. Még sokkal különösebb azonban, hogy Rubinek a vámközösség védelme közben esik neki a közös konzulátusoknak. Ezek a furcsa, ellentmondó dolgok tulontul tarkává tették a máskülönbön mérsékelt beszédet, melyben Rubinek sok okos dologt is mondott. Már a beszéd közben is sok közbeszólásban kifejezésre jutott az általános hangulat, de aztán gróf Zichy Jenő egy igen elmés és talpraesett felszólalásban nagyon jól megfelelt Rubineknek. Pikáns és nagyon érdekes volt gróf Zichy Jenő beszédének az a része is, melyben Rosthorn kínai osztrák-magyar követ-ségi titkár egy bécsi előadását bírálta. A titkár ur azt mesélte, hogy mit is keresnénk „mi osztrákok“ Kínában — megvan nekünk a mi Kínának odahaza: Magyarország. S ezt a mi hivatalnokunk mondta. Gróf Zichy Jenő elmésen és az egész Ház tetszése közben vonta le következtetéseit ebből a bécsi előadásból s az ő beszédét figyelemmel is hallgatták.

Az ülés végén Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter a miniszterelnök nevében arra kérte a képviselőházat, hogy a hétfői ülés napirendjére a konverzió-javaslat tüzessek ki. A képviselőház így határozott.

A képviselőház ülése április 3-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Horánszky Nándor, Páls Sándor, Csek Ervin.

Elnök bemutatja Horánszky Nándor megbízólevélét és gróf Andrássy Tivadarnak, az összelérhetetlenségi állandó bizottság elnökének jelentését Szalay László képviselő összelérhetetlenségi ügyében.

Hegedűs Loránt előadó betervezi a pénzügyi bizottság két rendbeli jelentését az 1893. IV. t.-cikk 14. §-ának kiegészítéséről és a pénzügyminiszternek Sopron szab. kir. város részére engedélyezett rendkívüli házárdmentesség tárgyában.

A kereskedelmiügyi tárca.

Szalay László az állami utak jókarban való fenntartása közgazdasági célokat mozdit elő. Abauj-Tornamegyee állami utait rossz karban tartja fenn az állam s az ahhoz szükséges anyagot nem Abauj-, hanem Borsod-megyéből szállítják.

nem nyujthatták csak egy ki érte a kezüket. Egy bácsi meg egy néni biztatta őket, hogy majd összeadják a Rizának, mikor férjhez megy. Kolmannak nem volt egy garasa sem. Ő csak éppen napról-napra tartotta a családjában a lelket, itt is, ott is ágenskedve, de az a hír járt fölé, hogy szörnyen életrevaló férjü s még azt is tudták némelyek, hogy a lánynak pénzét őriz a bankban. De a kétszáz forint még sem került elő egyhamar, ambar a bádógos már jó néhányszor emlegette. Akkor ebédután is erről volt szó. Zsiga maga is a familia asztalánál evett, utóbb mind gyakrabban megtörtént ez s mikor már neki készüldött, hogy elmegy a boltba, megint felemlítette a dolgot.

— Apám — mondta — a pénz most már kell, adja ki, nagyon a körmömre égett a fizetnivaló. Kolmann valami apró téztáblát szemelgetett még s csak oldalvást felelt oda csöndesen:

— Ej, még mindig nem vettük ki.

— Honnan?

— Hát a takarékból.

— Ha ott van, onnan ugyan ki lehetett vón már szedni.

Semmi különösebb vád, vagy gyanu nem volt abban, ahogy így szólt a hosszú legény, de a mondas elejét úgy vették a szobában, ahogy szöszérjint mutatkozott.

— Hát hol volna? — mondta erre már kissé izgatottan az ágens s erre az asszony és a két nagy leány lelkében megremegett a nyugtalanság.

És most belekeveredett hirtelen a lányok öcsese, aki iskolákat is járt, s nem nagyon rajongott az alantas sógorságért. Rákpirosra duzdadt arecal csapott le:

— No lám, már nem is hisz nekünk!

Az asszony nemán üttek, fojtott lélekzesssel, de most erős aggodalomban fölkel Riza, hogy csillapítsa a gyereket. Mély pillantással nézett rá:

— Kérlek!

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: A budapesti-kassa-zborói állami utnak az aha-új szakaszon fennioró viszonyait meg fogja vizsgálni. Egyelőre a dolog előtte nem ismeretes, de mind három irányban, t. i. a fedanyar darabolása, annak drágasága és az ottani népességnek kereseti viszonyait tekintetében a dolgot kellő világításba fogja helyezni. Az államkincstár mindenesetre az a szempont vezérli, hogy az anyag jó legyen és elég olcsó, mert ott, ahol arra szükség nincsen, tulkiadásokat tenni nem helyes. (Élénk helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Az ipari és kereskedelmi elő-
lok lételénél utal arra, hogy a kezdeti stádiumában levő ipar nem birkózhatik meg egy hatalmas erős iparral, és áll a mi iparunkra nézve, szemben az élet-erős osztrák iparral. Mégis üvegábrái ipar az csak, amelyet szubvenzióval lehet csak fenntartani. Kormányaink eldöntenek azon összegekkel, amelyeket az ipar fejlesztésére fordítanak. Nézzék meg Ausztriát! Ott négyszer annyit költenek e célokra. Magyarország az a feladata, hogy a mezőgazdaságon alapuló iparágak fejlesztésének első sorban s ezt a kereskedelmi miniszternek is figyelmebe ajánlja, annál is inkább, mert e téren eddig nagyon keveset tettünk. Statisztikailag kimutatta, hogy mily óriási az importunk oly cikkekben, amelyeket itthon nagyon könnyen elkészíthetnénk.

Különböben nem tartja a magyar ipart megerőm-
telőnek mindaddig, amíg Ausztriával közös vámser-
ződésben élünk.

Báró Perényi Zsigmond az iparfejlesztéshez
szól. Szükségesnek tartja a háziipar fejlesztését so-
ciális és humánus szempontból. A háziipar azon ágát
tartja különösen fejlesztendőnek, amely nem igényel
nagyobb készletgyűjtést. A háziipar a legjobb in-
ségmunka s bizonyára korlátozva a kivándorlást is. Nem
osztja Bornemissza azon felfogását, hogy a felvidéki
kivándorlás pénzszerzés céljából történik. Nem, mert
tulnyomó esetben a nyomor adja az emberek kezébe
a vándorbotot.

A háziipar fejlesztése céljából legcélszerűbb
volna ipartelepkeket létesíteni. A telepek helye meg-
választandó a szerint, amint azt az anyag, köz-
vetlenség megkívánja. Fejlesztendőnek tartja a gyár-
ipart is. Elisméri, hogy ez nem fejlődött elég nagy
mértékben s egészséges alapon, de mégis fejlődött.
Ez azonban nem lehet emondani kisiparunkról, amely
évről-évre jobban pusztul. Kisiparosaink száma pedig
egyre fogy. Felhívja végül a Ház tagjait, hogy ki-
álítsa tel háza közöttben a vámsorompókat. (Zajos
helyeslés jöbbször.)

Csernoch János: Határozati javaslatot nyújt be,
amely szerint utasítatik a kormány, hogy terjesszen
s ó részletes kimutatást arról, hogy mely iparváltá-
latok részletesen támogatásban. (Helyeslés jöbbször.)

Rubinek Gyula reflektál gróf Zichy Jenő tel-
szólalásának egy részére, amely az O. M. G. E.
animozitását tartalmazza az ipar ellen. Ezzel szemben
lelmutatja az egyesület 1895-ben hozott határozatát,
amely a nemzeti ipar teremtését a mezőgazdaság ér-
dekében szükségesnek mondja. Ezután annak a leje-
telésére tér át, hogy a közös vámterület nem zárja
ki az ipar fejlesztését. Helytelen az az elv, hogy a
közösülés szempontjából kiindulva Magyarország-
nak az ipara, Ausztriának pedig a mezőgazdasága
nem fejlődhet. Ezen elv folytán történt az is,
hogy a magyar társadalom nem fejlődött az iparfej-
lesztéssel. Különböben ha összehasonlítjuk a magyar
ipart az osztrák mezőgazdasággal, akkor szögyen-

szemre kell megvallanunk, hogy Ausztria mezőgazda-
sága mennyire magasabb jökon áll iparunknál.

Az agráriusok hívei a közös vámterületnek, de
nem minden körülmények között és bizonyos feltéte-
lek mellett a mai viszonyok között, a midőn teljesen
egymásra vagyunk utalva, teljesen lehetetlen szabad
kereskedelmi politikát folytatni s Amerika terjesz-
kedési politikája a védvamos politika felé terelje Európa
államait.

Krasznay mulkor azt állította hogy az önálló
vámterület mellett gabonáraink is emelkedni fognak.
Ezzel szemben bizonyítja, hogy éppen az ellenkezője
áll. Mert az önálló vámterület mellett veszélyeztetve
lenne exportunk, az itthon maradt gabona pedig le-
nyomná az árakat. (Zaj s szelsőbalon.)

Amennyiben nem volna lehetséges a magyar
ipar érdekeit a közös vámterület alapján megvédeni,
akkor az önálló vámterület alapára kell lépünk.
A mezőgazdaság helyzetére az utóbbi súlyos követ-
kezmenyekkel fog járni s ezért rekompenzációkat
sürgőt. Ilyen volna többek között a földadó le-
szállítása.

Ezután a kereskedelmi viszonyokról beszél és
sajnosnak tartja, hogy kereskedelmünk egészen Bécs
kezeében van. Magasabb kereskedelmi szakképzés s a
kereskedőknek magasabb látóköre szükséges a magyar
kereskedeleme fejlesztésére. Be kell hozni az aukciót,
amely csökkenti a föllesleges túlermelést. Sajnalatos,
hogy a Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara mind-
elgő meghibította ezt. Végül Sándor Pállal polemá-
zik a földadó kérdésében. Nem tartja elegendőnek a
földadót a közös vámtérelmet, hanem a spekuláció teljes
visszaéléseinek kímélését követeli. Majd az érleli en-
gedélyről beszél, végül pedig kijelenti, hogy a tétel
elfogadja. (Helyeslés jöbbször.)

Krasznay Ferenc léleértel szavait igazítja
helyre Rubinekkel szemben, aki most kifejtette föld-
mívelési programját. — A kereskedelemügyi tárca
tárgyasa alkalmával. — (Derűltség a szélsőbaloldo-
lon.) és erős inkonzekuenziával vádolta őt. Nem sze-
retne oly konkluzióra jutni, mint Rubinek, aki ki-
mutatta a közös vámterület előnyeit és végezetül oda
lyukadt ki, hogy miután a közös vámterület közös
konzultással nem lehet megvédeni, kénytelenek les-
zünk az önálló magyar konzultásokot létesíteni.
(Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Rubinek szerint
ő voltaképpen szabad kereskedőnek vallotta magát,
a mikor egész Európa sőt az egész világ védvamos
rendszer követ. Nem, ő nem szabad kereskedő!

Kossuth Ferenc: Bizony nem, távolról sem!

Krasznay Ferenc: Távolról sem, hanem valja
azt, amit egy nagy gazda vallott, akinek nevét talán
ismeri mindenki. A „Kelet Népe“-t írta az a magyar
gazda, aki magyar közzgazda is volt és nem csak egy-
oldaluan mezőgazda. Kifejtette a „Kelet Népe“-ben,
hogy Magyarország a gazdasági hivatása. El-
mondta, hogy Magyarország rendeltetése az, hogy
Európa közepén ipar-államot teremtsen: azt mondta,
hogy mi legyünk az angoljai a Keletnek, akik ipar-
cikkekkel ellátjuk a Keletet és mi legyünk a kultúrát
terjesztői a Keleten. Így írta meg a „Kelet Népe“-
ben Széchenyi Magyarország hivatását. Ez a párt
Széchenyi István nyomdokain jár, mikor csakugyan
harmadik követel nem csak egy hangoztatva, mint a
hogy halljuk abban a táborban, hogy valamennyi
gazdasági ág harmóniát követel, tulajdonképp
azonban egy nemzetgazdasági ág dolgait pusszroz-
zák... (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon és a
szélsőjobbon.)

— Hagyd el! — hoveskedett a fiu. — Ilye-
neket ne mondjon!

— Semmi rosszat nem állítottam! — mondta
a meglepett bádogos minden nagyobb hang nél-
kül, a fiu azonban benne volt már az indulatban.
— De sérteget minket! — pattogott tovább.

Akkor már az apja is ellene fordult, s harago-
san utasította vissza a beleavatkozást, az anyja
is remélten csöndesítette, a lányok pedig ott áll-
tak ámultan. A zajos szöváltság közben valamit
próbált szólni megint a bádogos is, de félig se
mondhatta el, a fiu belevágott:

— Ha nem bizik bennünk, mehet, még
nincs késő! Akad még Rizának olyan ember elég.

Ebben józanság már egy csepp sem volt, s
az egész olyan várandanul jött, mint a hirtelen
vihar. A megtámadott ember nem is értett nagy-
on hozzá, szinte belezavarodott s végül is
majdnem öntudatlanul, révedezve az ajtó felé
tartott. Már a konyhaküszöbön is tul volt,
amikor Kolmann otthagya dühös fiát és utána
sietett...

III.

Azért négy héttel később mégis rávrradt
Kolmannéka az esküvő napja. Az után a házi
perpatvar után sietteték is a bekövetkezést. Sza-
kadás, hosszas válság nem lett ugyanis a dolog-
ból, az életrevaló ágons nagy ékeszlással még
aznap estig meg tudta győzni a bádogost, hogy
tisztára érthetően tempó volt a „gyerektől“ az
az egész fiatalos viselkedés. A bádogos, kibem
nem lakozott gőg, könnyen hajlott a békülésre, a
legénykedő sógor is megemberegte magát, s más-
nap már egymáshoz törődtek, a Zsiga ott ebé-
delhetett megint a családi asztalnál. Hanem a kil-
vánt pénz, az csinált még egyre kegyetlen pillá-
natokat.

Kolmann először is a bácsira és a nőre
gondolt. Azok adják ugyanis a hozományt, megér-
lik tán a helyzetet s csak nem tagadják meg azt

a szükséges kis részt. Eddig huzta-halasztotta a
kényes látogatást, mégis csinálni kell banni az
ilyen tekintélyes atyafisággal, — de most már el
kell mennie. No ebből kemény visszautasítás
lett. Első szóra kereken megadták a választ. Ez
nincs inyükre, előre semmit, de ha mennek a
fiatalok a paphoz, akkor ott lesznek. Erről nem
lehetett velük alkudozni.

Arra a meggyötört ember elfoette mindazt
a lelki erőt és találekonytságot, amivel eddig is
átsegítette magát a bajokon. Befutkosta a várost.
Es huszonnégy óra alatt egy csomó emberből
kivasalta kölesünbe a kétszáz forintot. Azon a
módon, aminek a gondolata annyiszor megfordul
az ábrándos agyban. Az embernek csak legyen
száz barátja s az mind adjon tíz-tíz forintot. Meg-
van az ezer forint. Ha kerül vagy fizszer anny
ismerős, akinek tíz forint annyi mint semmi, az
már tízezer pengő. Es így tovább, mindig kerek-
dedebb a summa. Hogy mért is nem próbálja ki
egyszer az ember az ilyen metódust!...

Hanem az izgalomtól most már félt az ágens
a nagy megerőltetés után s hamarosan kitérték
az egybekelés idejét. Nyugtalanokdás így is volt
elég abban a néhány héten s ez idő alatt az
öreg házastónak mindkét részről kijutott egynemely
szemrehányó szó. A bádogos a büvös pipára is
tett egy-két kicsinylő megjegyzést, de azért május
egyik napsgaras délelőttién mégis öltöztettek a kissé
beesett arcú Rizát a menyasszonyi köntösbe. Zsiga is
várt már felszöglül szabott szalonkában az életre
szóló aktuára. Komolyan látszott és valami belső
indulat rezgett a lényén. Vendég is akadt, ámbár
csak néhány, aminthogy általában csak kis
lakói volt készülöben. Egy-két ünneplőbe öltö-
zött kis gyerek nagyon örvendezett, s már-már
megindulhatott volna hamarosan az ünnepség, ha
ott van már a bácsi és a nőni, a két fél-főszemé-
lyiség, akinek a szép hozománnyal kellett meg-
jőnnie, hogy minden rendben legyen.

Ök azonban késlek.

Kolmann ment elébük, s nem is palástolhatta

Gajári Géza: Igaza van!

Krasznay Ferenc:... hanem azzal a becsü-
letes ösztinsséggel, mellyel a függetlenségi és 48-as
párt egy a politikában, mint a gazdasági életben az
egész magyar nemzet ösztinsségének, a nép millióinak
gazdasági jólétét kívánja.

Mert a helyzet változott az 1878-iki, de különö-
sen az 1882-iki vámtarifa óta, mely határozottan véd-
vamos irányba terelte a mi politikánkat. Európának e
helyzetében nekünk tovább folytatni azt a szabadke-
reskedelmi felfogást, melyre igenis azon autorok hi-
vitkoznak, nem lehet. A szabad kereskedelem meg-
felelhetett nekünk 1867-ben, mikor nyit piacokra ta-
lálak összes iparcikkeink s amikor még nem voltunk
az öntudatnak azon magas fokán, hogy belátsunk,
hogy a nyerterményeknek nem az a hivatásuk, hogy
exportálassanak, hanem, hogy komuzumátsanak,
(Helyeslés a szélsőbaloldalon.) amikor még nem
látuk be, hogy nekünk ipart kell teremtenünk, mert
megvannak hozzá a nyerterményeink és meg van
adva a feldolgozás lehetősége. Amde a megválto-
zott helyzet 33 év után paranosólan sürgette, hogy
a függetlenségi és 48-as párt nem jelszavakat kergetve,
hanem immár tudatosan követelje a nyit közgazda-
ság politikáját. (Zaj.) Európának abban a védvamos
gazdasági politikájában, melyet nem is Európa, ha-
nem Amerika kezdett meg, arra a meggyőződésre ju-
totunk, hogy semmiéle gazdasági tranzakció, semmi-
éle, még oly előnyösnek mutatkozó kiegyezés sem
képes pótolni azt, ami minden államnak legdrágább:
a gazdasági függetlenség politikáját, a gazdasági ön-
állóságot, amely mindenkor az adott szükségletekhez
fog alkalmazkodni, mely szerződni fog egyes álla-
mokkal, ugy, ahogy az ő érdeke mindenkor meg fogja
kivánni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Az alkalmazkodás böles politikáját akarjuk
mi a gazdasági életben annyira, amennyire nem akar-
juk azt a politikai életben. Ez a politika azt kívánja,
hogy szerződéses politikát folytassunk a külállamokkal.
A helyes gazdasági politika, mely számol a mai irá-
nyokkal, a szerződéses irányt követi.

Nem plejdrozotk amellett, hogy a magas gabona-
árakat akadályozzák meg, vagy nyomják el, de igenis,
a tudományokból merített érvekkel mutatta ki, hogy
egy államnak nem lehet az az ambíciója, hogy egy-
szólván hitbizományokat alkaloson a gabonaárakból!
Elég van már a hitbizományokból! (Igaz! Ugy van!
a szélsőbaloldalon és jöbbről.) De, hogy hitbizomány-
képpen fixirozzuk 10 forintban a gabonaárát, az minden
tulajhatott szociálisztikus felfogás nélkül, ha csak
arra a demokratikus álláspontra helyezkedünk,
melyet a függetlenségi párt követ, semmiképpen
sem lehet ideánknak. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)
Hogy minden egyéb érdeket feladjuk és csak
a gabonaárak politikáját nézzük, ez nem egyéb,
mint falutorony politika, amely nem képes a gaz-
dasági érdekeknek arra a magaslatára emelkedni,
amely egyebet is lát, mint magas buzaárakat. (He-
lyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem szeretnők erről a
pártról azt mondani, azt mondatni sem, hogy mi
ellentéteket támasztunk és az agrárius urakat a nem-
zetet, a nemzet érdekeivel ellentétben állónak jelez-
zük. De nem mi tesszük ezt; ök fogják ezt tenni,
ha azt a gazdasági politikát folytatják, amely be-
hunyja a szemét minden más érdek elől, amely, bár
néha igen hangzatos szavak kíséretében, kegyesen
megveregyet vállát az iparnak és a kereskedőnek is.
(Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) voltaképpen

elégé bosszankodását és aggodalmát. És aztán ő
is odamaradt huzamosabban, majd hogy mégis
visszakerült, jelezte némi szaggatottsággal, hogy
a két rokon már érkezik, lehet is hozzáfogni a
ceremóniához.

— Csak várjunk inkább! — szólott közbe
most határozottan a Zsiga vőlegény.

Ez ellen nem lehetett alapjában véve semmi
ellenvetést tenni, s Kolmann ki-s bejár, izgult,
egyre iztekedett, s közben valamit beszélt a fele-
ségével s a fiával a kis szobában, amire még
nyomottabb lett a várakozás a kis gyülekezetben.
A vendégek aztán látták, hogy Kolmann viszi ki
az udvar végébe a bádogost, s az epérfa alatt
élénk, kurtá tárgyalás történik. Ott pedig nehéz
kérdést bolygatott a két ember.

— Fiam — mondta Kolmann — nincs
sok időnk most. Csak annyit mondok, biz-
zál bennem. A bácsikéi nem jönnek el... nem
adhatják elő most a hozományt, valahogy zavarba
jutottak. Hanem rendbe jönnek, s te ne nyugta-
lankodjál!...

De már erre nem lehetett rávenni a bádó-
gost. Amugy is bántotta már mind jobban valami
az utolsó órában, meghallgatni is alig tudta ezt
a hosszú beszédet. A békés lelkiülete nagyon el-
maradt tőle, s mérgesen feleltetett:

— Nem hagyom magamat!... Ebbe nem
megyek bele!... Addig nem esküszünk. Nincs
péni, nincs lakás!...

Nőtt ettől a szóradattól a másik férfi gondja.
Ölelte, karonfogta, csillapította a feszültelegényt,
de az nem látgult, s mind keményebben mondta,
már a ház felé is elhalasztott, ahogy mondta
többször nagy hanggal:

— Nem! Nem!...

Egyszer csak vonult be Kolmann a házba,
s arra kiszállingóztak sorra néhányan. Jött a
sógor, az asszony, jött egy hosszú szakállas, ga-
lambösz szomszéd s az mind kérletle, s harcolt a
makacs legénynyel. De abba szívósan belevette

azonban egy egyoldalú osztály-politikát követ. (Igaz! Ugy van! a szélsőbal- és a szélsőjobboldalon.)

Rubinek Gyula: Ez nem áll.
Krasznay Ferenc: Mi minden partikularizmusnak ellenségei vagyunk; mi segíteni akarunk azokon az elpusztult vidéki városokon, melyek ma nem egyebek, mint hivatalnok-csoportok tanvárai, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) mi meg akarjuk élni az azoknak a vidéki városoknak az iparát, hogy olyanok legyenek, mint a művelt nyugati városok. Mert az embernek emelkedik a szíve ha látja, hogy Angliában köszvénybeteg körül alakulnak a városok, míg nálunk megcsinálják a kisvárosokat s azután akarják az ipart rájuk oltározni. Mi harmonikus közgazdasági politikát követünk; és ha felszólalt a magas gabonárák mesterséges felosigázása vagy fenntartása ellen, ez nem akart támadás lenni egy néposztály ellen, az ellen a nemzetosztály ellen. melyre — mi tudjuk legjobban — mily nagy hitvány vár és a melynek mi szívből óhajtuk azt, hogy meglegyen az a vagyoni ereje, hogy azt a hitványt, melyet Széchenyi oly szépen körülírt, betölthesse. Mi tőle ezeket az eszközöket elvonnunk nem akarjuk. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De, ha a mérleg másik serpenyőjébe vetjük az egész nemzet érdekét, ez a serpenyő az egész nemzet javára fog billeni (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) s mi a serpenyőnek ezt az oldalát fogjuk mindig nagyobbra tartani.

Rubineknek nem sikerült meggyőzni a függetlenségi pártot a vámközösség idővességéről (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) s ezért nem vitakozik erről, mert egy bizonyos iróváltás volna benne ha incidentaliter, egy ily felszólalásból kifolyólag akarván eldönteni a vámközösségre vagy a vámközösség kérdését. Rubinek öletszerűleg akarja elűzni ezt a nagy kérdést. Annak a tételnek az igazsága, amely szerint önálló vámterület nélkül ipart teremteni nem lehet és amely szerint önálló vámterület nélkül Magyarország gazdasági boldogulása nem várható, épp oly változatlanul erős stádiumban van most, mint egy órával ezelőtt, Rubinek beszédének elhangzása előtt. (Zajos tetszés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Ernst Sándor a kisiparosok bajairól beszél. A kisipar javára minálunk semmisen történt; bizonyára csak akkor akarják orvosolni bajait, amidőn már nincs segítség. Figyelmezteti erre a kereskedelmi minisztert s reméli, hogy figyelme ki fog terjedni a kisiparra, melynek megvédése országos érdek.

Gróf Zichy Jenő Krasznay és Rubinek véleményével nem mindenben ért egyet. Hangsúlyozza, hogy már a múlt században is volt magyar ipar s ezt akkor védvámokkal védte meg. Perényinek azt válaszolja, hogy ha az önálló vámterület eszméjéről lemondunk, le kell mondanunk a védegytelekekről is. Bizalommal viseltetik a miniszterelnök iránt s bizik abban is, hogy érdekeinket minden téren meg fogja óvni. Rubinek szemrehányást tett neki, hogy visszavonult a mezőgazdaság teréről s teljesen az iparnak szenteli életét. Azt hiszi, hogy ezért nem érdemel szemrehányást. Bécsben a minap Rosthorn követési tanácsos előadást tartott egy gyűlésen, ahol tömörked notabilitás, ugyanczván az egész rangország jelen volt. (Derűltség.) Ezen az ülésen azt mondta Rosthorn, hogy „mink menjünk Kínába, van nekünk ottthon Kínának; Magyarország és Galícia.” Folytatja a kínai hasonlatot s úgy véli, hogy ha igaz, amit egy mandarin mondott

magát az ellentállás. Miltatlanokdva, dühös taglejtéssel mondta csak egyre:

— Rászedtek! Amitottak! ...

A zavar közepett most nagyot sikoltott benn valaki, görcsös, fulladozó rivás következett rá nyomban s akkor a szoba felé fordult a figyelem. A menyasszony is megtudta, mi történik az ő személye körül, őt aztán egyszerre elfogja a teljes elgyöngyülés s ugyan kellett lecsolnani, becézni.

A bádogos künn magára maradt s néhány percre nagy határozatlanságban hanykolódott. Mégis jött végül haborzva az ajtó felé. Akkor kikapattant elébe a sógora s megvetően tört rá:

— Na, ezt megcsináltad! Te hitvány ember!

A hosszú legény most megállt egy pillanatra az utján s csak ennyit szólt:

— Hozzad nincs szavam!

És elindult a kapu felé. Hanem utána kiáltottak még:

— Hát csak elmegy! Aztán, ugy-e, mi szedünk rá, mi csaltunk meg? Es a pénz, amit elvettél tőlünk?!

— Azt ne félted, ott a boltom!

Elszántság szölt ki a hangjából s többet már nem fordult vissza, bármit kiáltozott utána gyalázkodva a fiu. Mikor már künn járt a harmadik utcában a déli nap melegében, gondolt egyet és a vasut felé fordult. Eszébe jutott, hogy épp indul majd a vonat egy messzebb eső falu felé, ahol neki egy atyafia él. Oda majd elmegy egy kis időre, hogy rá se találjanak. Még csak oda se nézett a boltocskájához, amit az esküvőre becsukott, csak bandukolt az állomás felé. Es ahogy ment előre, lehajtott fővel, sok minden üzte, kergette egymást az agyában. Az is megfordult a gondolatában, hogy mi kára van a sikertelen házasságból.

— Egy sajtár... vasaló... kanna... mozsár — számlálgatta. — Ebből semmi sem térül meg... ott vész el az öreg Kakasán! ...

neki, hogy a kínaiak azért indították a boxer-mozgalmat, hogy bazárjukat az idegen invázió ellen megvédjék, hát sok szempontból nekünk is követnie kellene példájukat. (Helyeslés.)

Major Ferenc: A kormányknak kötelessége volna áldozatként árán is segíni az iparos osztályt. Ezt cselekedték Ausztriában, ahol pedig az ipar sokkal fejlettebb, mint nálunk. Felsőorjá azokat az eszközöket, amelyekkel a magyar iparos sorsán segíteni lehetne. A fővárosban meg kellene jelölni azokat az üzemeket, amelyekben magyar gyártmányú vasárohatós s a magyar iparokk részére külön bazárokat kellene nyitni. Kéri a minisztert, hogy mindezt szívesen meg s lehetőleg valósítsa meg.

Elnök: A vita folytatását a holnapi ülésre halasztja.

(Konverzió.)

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A miniszterelnök ur megbízásából arra kérném a t. képviselőházat, méltóztatassanak elhatározni, hogy a némely államadósságokról szóló törvényjavaslat a jövő héti ülés napirendjére tűzessék. Az ügy sürgős elintézését igényel és azért azt hiszem, talán kegyes lesz a t. Ház hozzájárulni ezen kéréshez. (Helyeslés a jobboldalon.)

A Ház az indítványt elfogadja.

Elnök az ülést bezárja.

BELFÖLD.

Horánszky Nándor és az udvar. Ezzel a címmel az a kalandozó híre került a forgalomba, hogy Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter Bécsben tisztelegni akart a királyi ház tagjainál, de nem kapott kihallgatást. Ezzel szemben konstatálnunk kell, hogy az egész hírből egy szó sem igaz. A kereskedelemügyi miniszternek tárcája tárgyalása végett mára már itthon kellett lennie és így nemcsak hogy tisztelegéseket nem végezhetett Bécsben, de a két kormány közt folyó tárgyalásoknak is csak az elején vehetett részt. Egyébiránt pedig a jövő héten Budapesten már az ő közreműködésével folytatják a tárgyalásokat.

Pártértekezletek. Szokatlanul nagy számban gyűltek ma délután egybe a Kossuth-párt tagjai. A mai értekezletre volt kitűzve ugyanis a pártnak állásfoglalása az 1848: XX. törvényekről dolgában. S miután a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártnak majdnem minden egyes tagja kapott választókerületéből megbízást e tárgyban való állásfoglalásra, természetes, hogy érdeklődtek a párt határozata iránt. A mai konferenciáról a következők közölniük közöljük:

Az országos gyűlésről és 48-as párt ma este 6 órakor Kossuth Ferenc elnöklése mellett tartott értekezletén, melyen a tagok igen számosan voltak jelen, Rátkay László előadása mellett tárgyalás alá vette a közoktatásügyi minisztérium költségvetését. Rátkay részletesen ismertette a költségvetés elterelését és ismertette közoktatásügyünk állapotát, mely azt mutatja, hogy Wallacssal sem a magyarországgal, sem a magyarországgal nem törődik, de még arra sem törekszik, hogy a népoktatást ilyen irányban fejlessze. A párt többek hozzászólása után elhatározta, hogy a Rátkay által kitértelt indokolná fogja a költségvetést még a részletes tárgyalás alapján sem fogadja el és egyuttal álláspontjának kifejtésével ugyancsak Rátkay Lászlót bizta meg.

Ezután Thaly Kálmán arra kérte a pártot, hogy a mai értekezlet napirendjére kitűzött tárgyszerozatból az 1848: XX. t.-c. végrehajtására vonatkozó tárgyalást fűggesse fel és ezt a tárgy nagy fontosságánál fogva egy holnap, péntek délután 5 órára kizárólag e célból összehívandó értekezleten vitassa meg. A párt ezt az indítványt elfogadta, áttért a képviselőház hétfői ülésére kitűzött konverzió törvényjavaslat tárgyalására, amelyet Kossuth Ferenc elnök ismertetett. Ez ismertetés alapján a párt elhatározta, hogy ezen törvényjavaslatot el nem fogadja, mert azt az országra károsnak tartja a jelen körülmények közt. A párt álláspontjának kifejtésével Barta Ödönt bizta meg.

A függetlenségi és 48-as párt Szederkényi Nándor elnökleite alatt elsősorban a kultuszérték tárgyalta ma este tartott értekezletén, melynek Horváth József fog felszólalni. A hétérté tüzött konverzió javaslatot nem fogadja el. Beható eszmecsere tárgyává tette az országos mozgalom, mely az olasz borvám s a boradó leszállítása tárgyában napirenden van. Felvetett, hogy a pénzügyi tárca által a boradó leszállítása érdekében megkísérelendő volna a bortermelő díkek képviselőit egyöntetű eljárásra bírni. Ez értelemben mozgalom indítást határozták el.

A szentesi mandátum. Szentesen október havában két ízben is volt képviselőválasztás. Az általános választáson, mely október 10-én folyt le, 4 jelölt volt, de abszolút többséget egyik sem nyert. Dr. Molnár Jenő és dr. Tasnády Antal között október 27-én pótválasztás volt, s ez alkalommal Molnár Jenő 120 szavazattal győzött. A választást Csásás Lajos és társai petícióval támadták meg, melyet ma tárgyalat a kir. Kuria II. választási tanácsa Pavrik Béla elnökleite alatt. A kérvényezők meghatalmazottja: dr. Vecseri

Sándor szentesi ügyvéd, a képviselő dr. Tetlőeni Armin védi, választásvédő: dr. Jánosi Béla. A petícióban szintén megemlítődött Burján Lajos választási elnök személyesen védekeztek.

A kérvényezők meghatalmazottja, a petíció ismertetése során kiemeli, hogy Molnár Jenő választáshatósága igazolva nincsen mert a szentesi választói névjegyzékben nem fordul elő a neve. Azután előadja, hogy a képviselő számos választójának vagyoni előnyt ígért. A petíció vádjainak legnagyobb részét különben a mai tárgyaláson elejtette a kérelmezők meghatalmazottja, csupán arra terjeszkedett ki nagy részletességgel, hogy egyik-másik koromban szünet nélkül jöjjet az etetés-ítatás, s a kontót Molnár Jenő fizette. Vádolja azután Burján Lajos választási elnököt, hogy a koront Molnár javára részrehajlóan állította fel, s mikor a választók közül többen kérdőre vonták, kikergette őket a választási helyiségéből. Azonkívül nem tartotta be a zárórára vonatkozó rendelkezéseket. Mindezek alapján kéri a választás érvénytelenségét, esetleg a vizsgálat elrendelését.

Dr. Tetlőeni Armin védi mindenkéltől igazolja, hogy dr. Molnár Jenő, a budapesti IV. kerület választói közé fel van véve. Ami az anyagi előnyökre vonatkozó ígéretekkel illeti, kitéjti, hogy egy harmadik személy nevében tett ígéretek nem szolgálatnak érvénytelenségi okot, még akkor sem, ha megfélemlenők a választóknak. De ezeket az ígéreteket Molnár Jenő nem tette, valamint valótlanság a petícióban foglalt valamennyi vád. Tagadja, hogy a képviselő vesztegetett s hogy a választók az ő kontójára ettek-ittak. Kéri a petíció elutasítását.

Miután még Burján Lajos választási elnök szólt fel a sajtó védelmére, dr. Jánosi Béla pedig röviden a választás tisztaságát hangoztatta, az elnök tudtul adta, hogy a Kuria határozatát holnap déli 12 órakor fogja kihirdetni.

A bécsi konferenciák.

Budapest, április 2.

A magyar, osztrák és közös kormányok tagjainak tanácskozásai ma egyelőre véget értek. Befejezésül a Burgban volt közös konferencia a királyi elnöklésével. Ezen az értekezleten véglegesen megállapították a delegációk elé terjesztendő javaslatokat.

Az autonóm vámtarifa dolgában a két kormány nem jutott végleges megállapodásra. Az osztrák miniszterelnök a jövő hét folyamán Budapetre jön és ekkor folytatják és előreláthatólag be is fejezik a kormányok a tarifatervezet második olvasását, úgy hogy aztán a minisztériumok szakelőadói megkezdhetik a harmadik olvasást.

Bécsből telegrafálják a Budapesti Tudósítók:

A két miniszterelnök ma hosszabb értekezletet folytatott azon kérdések megbeszélését, amelyeket valamennyi előbbi találkozás alkalmával is szakadatlanul tárgyaltak. Ezeket a megbeszéléseket, amelyek az összes elvi természetű kérdésekre kiterjednek, a közel jövőben, legkésőbb a következő hét végén folytatni fogják.

A gyakori eszmecsere következtében lehetséges lesz a kérdések minden részletébe behatolni, úgy, hogy azután az előadók mind a két részről az új vámtarifa harmadik olvasása céljából mielőbb összeülhetnek.

Dr. Koberer miniszterelnök valószínűleg a jövő héten e célból Budapetre utazik. A kvóta-deputációk megválasztására a két parlamentet már a jövő héten felhívják. Erre vonatkozólag mind a két miniszterelnök azonos indítványokat fog előterjeszteni. A küldöttségek valószínűleg április hó végén ülnek össze.

A M. T. I. jelenti Bécsből:

Délután két órakor a Burgban 6 felsége elnöklésével közös miniszter-értekezlet volt, amelyben résztvettek Goluchowski, Kállay és Krieghammer közös miniszterek, Széll és Koberer miniszterelnökök, Lukács és Böhm-Bawerk pénzügyminiszterek és báró Spaun, a haditengerészeti parancsnok. A miniszteri tanácskozáson, amely két óránál tovább tartott, előterjesztették a tegnapi közös miniszteri értekezlet eredményeit s azok alapos megvitatása után az 1903. évi közös költségvetést véglegesen megállapították. Elhatározták továbbá, hogy a delegációkat május hó 6-ára hívják össze Budapetre. A delegációkat 6 felsége május hó 7-én dében fogja a budai királyi várakban fogadni.

A kvóta-deputációk megválasztására a két parlamentet már a jövő héten felhívják. Erre vonatkozólag mind a két miniszterelnök azonos indítványokat fog előterjeszteni. A küldöttségek valószínűleg április hó végén ülnek össze. A legközelebbi időben a delegációk megválasztását is megkezdik a két parlamentben.

Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter ma, báró Fejérváry Géza honvédelemügyi miniszter holnap térnek vissza Budapetre.

A Neue Freie Presse szerint bécsi politikai körökben bizonyosnak tudják, hogy az utolsó napokban

Jelölt miniszteri tanácskozásonk egyetlen pozitív eredménye az, hogy a közös miniszterek és a magyar, valamint az osztrák kormány között elvi megállapodás jött létre, mely szerint az 1903-ik évi közös költségvetési előirányzatba csakis a helyi ágyúk és a tarackok költségeit foglalják beállítani. A tábori ágyúk költségei már csak az 1904-iki, vagy 1905-iki költségvetésbe kerülnek.

A tábori ágyúk dolgában folytatott kísérletezések ugyanis még nem fejeződtek be és sem az ágyúk anyagát, sem rendszerét illetőleg a katonai szakemberek még nem jutottak megállapodásra. Az egyes hadtesteknél most folynak a próbák az Erhard-rendszerű nikkel-acél-ágyúkkal. A közel jövőben pedig a Skoda-féle ágyugyárból való nikkel-acél-ágyúkkal fognak kísérletezni a steinfeldi gyakorlótérben. Míg ezek a kísérletek nem értek véget, addig sem az ágyúk anyagáról, sem rendszeréről nem lehet végérvényesen nyilatkozni. Ez a kérdés egyébként összefügg a tábori tüzérség tervezett újjászervezésével is. Hir szerint az 1903-ik évi közös költségvetésben az új ágyúkkal való kísérletezések folytatására 2½—3 millió koronát irányoztak elő. Az új tarackok számát hozzávetőleg 270-re teszik, ami — minden tarackra 15.000, minden löszerkocsira 4000 koronát számítva — körülbelül 6-2 millió korona költséget jelent.

Bécs, április 3.

A közös költségvetésben — mint a *Neues Wiener Tagblatt* jelenti — a rendes kiadások nem lépik túl az eddigi kereteket és a hadügyi követelések ezen belül csak mérsékelt emelkedést tüntetnek fel. A delegációk előterjesztendő költségvetés rendes kiadásai tehát nem fognak meglepetést kelteni, mert az új ágyúk kérdése még nincs véglegesen eldöntve. Az ezidei közös költségvetésbe csupán a tábori tarackok és a várüzérségi ágyúk beszerzésének költségei vannak beállítva, mert azok teljesen beváltak és báró Beck vezérkari főnök, aki azokat kipróbálta, erről külön kihallgatáson jelentést tett a felségének.

A tábori tarackok beszerzése 7 millió korona költséget igényel. A hadügyi kormány azonban 140 millió koronát kért már most az új tábori ágyúk beszerzésére, mert a hadügyi miniszter azon a véleményen volt, hogy a költségek e célra már most megszavazandók, minthogy 1903-ban már a technikai kezessévitelre került a sor. De ezzel az állásponttal szemben a két pénzügyminiszter álláspontja diadalmasodott s így az ideai költségvetésbe még nem vették fel ezt a tételt. A tengerészeti parancsnok szintén nagyobb követeléssel állott elő új hadihajók építése céljából, azonban a két pénzügyminiszter ezt a követelést is csak részben elgigittette ki.

A legújabb ellenzéki *Pesti Hírlap* ma válsághíreket hoz forgalomba a bécsi tanácskozással kapcsolatban. A nélkül, hogy ezeknek a híreknek komolyosgot tulajdonítanak, érdekesnek tartjuk a félhivatalos *Magyar Nemzet* címatalából közölni a következőket:

A nevezett lapban mindenekelőtt azt olvassuk, hogy a magyar kormány válságos helyzetbe jutott, mivel a király a vámtarifa tárgyalási időpontjára nézve az osztrák kormánynak adott ígazat. Továbbá azt is olvassuk, hogy Széll Kálmán miniszterelnök már a trónörökös pétervári utazása alkalmával felmerült konfliktusba belebukott és már akkor elvesztette az udvar bizalmát és ha az osztrákok sürgető főlépése elől ma ki is menekül, ez csak ideig-óráig tarthat. Így tehát — mondák — a nevezett lapnak budapesti illetőségű bécsi bölcsei — Széll Kálmán csak a népszerű bukás alkalmát keresi, de úgy, hogy a korona kényét magának is, a következő kormánynak is biztosítsa.

Hogy fog beszámolni az a lap a maga olvasóközönségének ezekkel a maliciózus gyermekeségekkel (az emberek utóvégre nem szeretik, ha ostrombáknak tartják őket), azt ó maga lássa. Affélő azonban mindenkit biztosíthatunk hogy Széll Kálmán és kabineje sem a trónörökös pétervári utazásába nem bukott bele, sem pedig azóta semmi másba sem pedig most sem ingadozik. Sőt határozottan állíthatjuk, hogy állása éppen olyan szilárd, mint annakelőtte. Azonfelül pedig a legújabb hírek is konstatálják, hogy az osztrák miniszterelnökkel is békés kapcsolatban van.

Az említett lap rövid emlékeztetőhöz közelebbi segítségére az, hogy ama pétervári utazás alkalmával Széll miniszterelnöknek sem önt, sem lent semmi baja nem történt, sőt azóta a korona a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta neki, ami talán még sem a bizalom elvesztésének a jele. Ellenben a *Pesti Hírlap*on történt meg akkor, hogy magányfőlködésbe követeztében egyszerre csak megnyerte bizalmát a — néppártban amelylyel ebben a kérdésben s azóta is egyben-másban teljesen együtt érezett.

Ehhez még csak azt kell tenni, amit a nevezett lapnak figyelmeztetés nélkül is kellene tudnia, hogy Magyarország miniszterelnökei az u. n. udvar bizalmától államjogilag semmit sem fűggenek, hanem fűggenek igenis a Szent István koronájával megkoronázott magyar király bizalmától. Ez a dolgok természetes rendje

szertint ugyan egyben a királyi hástagjainak, tehát a rosszul ugynevezett udvarnak a bizalmát is involválja; de ha egyes kérdésekben a kettő közti különbségek vannak is, a magyar miniszterelnök még akkor is egyedül csak a koronás király bizalmához van kötvé és semmi másához. Ezen alkotmányos elvet eddigig minden magyar miniszterelnök, tehát Széll Kálmán is így gyakorolta és nem is gyakorolhatta másképpen. Az udvar bizalmából még senki sem lett Magyarországon miniszterelnökké sem ennek hiányából senki meg nem bukott, ha csak a korona bizalmának birtokában volt.

Széll Kálmán egyéniről ezenkívül az u. n. udvar jóindulatát is annyira élvezti, hogy az illető újság — hiába forgatja a nyakát Bécs felé — onnan nem várhat semmit.

KÜLFÖLD.

Két koronázás. Angliában és Spanyolországban koronázás lesz a legközelebbi hónapokban; Madridban s Londonban egyaránt nagyban készülődnek az ünnepre. Az európai udvarok máris gondoskodnak arról, hogy az egyes uralkodókat ki képviselje ezeken az ünnepeken. *Edvárd* király koronázásán királyunk *Ferenc Ferdinánd* trónörökös fogja képviselni, akinek kíséretében lesz gróf *Festetic* Tasziló és *Schwarzenberg* János herceg. A madridi ünnepélyen királyunk *Jenő* főherceggel képviselteti magát, aki *Pálffy* Miklós herceg és *Auersperg* herceg kíséretében fog Madridba utazni.

Vilmos császár az angol király koronázásán *Henrik* herceggel fogja magát képviseltetni. Franciaországot *Florentin* tábornok fogja a madridi ünnepélyen képviselni. Kíséretében *Crozier* ezredes és az elnök egy segédtestje lesz.

A spanyol regenskirályné rendkívüli követséget küld a pápához, hogy megköszönje azt az erkölcsi támogatást, amelyben a király kiskorúsága alatt a dinasztiát részesítette. A küldöttség egy rendkívüli értékes ajándékot is visz a pápának.

Rómából táviratozzák, hogy *Viktor Emdnuel* király képviselőiben *Lamas* genui herceg fog egy hajóráj élen Angliába menni. A hajóhad a következő hadihajókból fog állani: *Sicilia*, *Sardegna*, *Saint-Bon*, *Garibaldi* és *Emanuele Filiberto*.

Lengyelek tildözése. A charlottenburgi műegyetemről néhány bétell ezöltt kizártak harminc lengyel diákot mert tüntettek a poroszországi lengyelek tildözése ellen. Ezek a diákok otthagyták Cnarlottenburgot és hazatartak Varsóba. Ma egy távirat azt jelenti, hogy mind a harmincat elolta a varsói rendőrség s egyelőre elzárta a citadellába.

Egy párt, amely lemond a mandátumról. Athénben furcsa dolog esett meg: egy politikai párt en-bloc lemondott a képviselő mandátumról. *Delijannis* pártvezér hosszabb beszédben elmondta, hogy ő és pártja nincs megelégedve a többség egy határozatával s azért ő is, pártja is lemond a képviselői mandátumról. A pártvezér és szók után pártostul elhagyta a képviselőházat. Az ellenzék egyéb irraciói megelégedtek a miniszterelnök megnyugtató nyilatkozatával.

A délafrikai béketárgyalások.

— A *Budapesti Napló* táviratai. —

(Schalk-Burger tevékenysége.)

London, április 3.

A *Daily Mail* harotéri tudósítójától részletes táviratot közöl a béketárgyalások előrelátható eredményéről. A tudósító felsorolja az egyes kérdéseket, amelyekről most tárgyalnak. Ezek a kérdések:

Az időpont megállapítása, amelyben az angolok a boeroknak autonómiát adnak, a boerok politikai helyzetének szigorú meghatározása, a számozott rendelt visszavonása, általános amnesztia és a háború folyamán elpusztított farmok fölépítése. A tudósító végül azt a meggyőződését fejezi ki, hogy a meg-egyezés létre fog jönni.

A kormányparti lapok majdnem kivétel nélkül osztaloznak a *Daily Mail* tudósítójának feljegyzéshez.

London, április 3.

A délafrikai hírek alaposnak tüntetik föl azt a reményt, hogy a boer vezérek nem fogják visszautasítani az angolok proppozícióit. *Schalk-Burger* holnap találkozik fog *Steyn*nal és *De Wet*tel.

Frétória, április 3.

Schalk-Burgernek és a transvaali kormány többi tagjainak most már sikerült Steynnel érintkezésbe lépniük.

London, április 3.

A *Daily Mail* a boeroknak azt az aggodalmát

regisztrálja, hogy az angolok, miután a boerok letették a fegyvert, hódolt fajnak tekintik őket és nem adják meg nekik az egyenjogúsítást a transvaali angol lakosokkal. A *Daily Mail* megjegyzi, hogy miután a boerok már nem ragaszkodnak függetlenségükhöz, Anglia alkotmányos jogaik biztosítása tekintetében adhat nekik garanciákat is.

London, április 3.

Kroonstadból jelenti, hogy a transvaali kormány tagjai még ott vannak. A helyzet változatlan.

(A boer delegátusok.)

Brtszel, április 3.

A boer delegátusok a tegnapi négyórás konferencia eredményét szigorúan titkolják. A konferencia után *Wolmarans* és *Vessels* Hágába utazott, a hová legközelebb *Leyds* és *Fischer* is elmegy s azután közösen meg fogják látogatni *Krügert* Utrechtben.

Amsterdam, április 3.

Minthogy az angol cenzura alig bocsát át harotéri híreket az itteni boerok az utóbbi napokban jóformán teljesen értesülést nélkül maradtak a Dél-Arikában törtétekről. Tegnapi több boer siker híre érkezett. A tegnapi brüsszeli tanácskozáson kijelentették, hogy az ellenségkedés megszüntetésére nem lehet gondolni, míg Anglia nem biztosítja a boerok függetlenségét.

Brtszel, április 3.

A transvaali követségben tartott konferencia csak előtervezet volt az Utrechtben holnap tartandó tanácskozáshoz, amelyen arról lesz szó, hogy vajjon s béke létrejövetele érdekében le lehet-e mondani a teljes függetlenség követeléséről. Valószínű, hogy ezen a tanácskozáson, amelyen *Krügert* fog elnökölni, a mellett fognak dönteni, hogy ragaszkodni kell a teljes függetlenséghez annál is inkább, mert újabb jelentések szerint az arikai boer vezérek megegyeztek abban, hogy teljes függetlenség nélkül nem lehet tartós a béke.

(Kuyper terve megfenelett.)

London, április 3.

Berlinből jelenti, hogy *Kuyper* németalföldi miniszterelnök Bermben tapogatózott, vajjon Németország ha landó-e jó szolgálatát ajánlani az angolok és boerok közlekedésének elősegítésére. *Kuyper* azt a választ kapta, hogy *Németország nem hajlandó ebben az ügyben eljárni*; ha a boerok békét akarnak, forduljanak egyenesen Angliához, mert az angol kormány minden méltányos követeléseket teljesíteni fogja.

Berlin, április 3.

Kuyper németalföldi miniszterelnök tegnap a császári párthoz reggelire volt hivatalos.

London, április 3.

A *Times*nak jelenti Vaalbankból: Az iratok között, amelyeket *Grenfell* hadoszlopa a boeroktól elvett, megtaláltak két üdvözlő irat másolatát, amelyet a boerok küldtek *Steyn*nek akinek köszönetüket fejezik ki szilárd viselkedéséért s azt az óhajátukát ízik nozzá, hogy ő lesz egykoron az egyesült szabad Dél-Afrika elnöke.

(Ausztália nehezelt.)

Meibourne, április 3.

Az a hír, hogy *Kitchener* parancsára két ausztráliai tiszt kivégezték, itt roppant jóláborodást keltett s igen sok önkéntes, aki már elindulni készült Dél-Arikába, megsejőkött. *Sir Huston*, az ausztráliai csapatok főparancsnoka kijelentette, hogy a kivégzett tisztek viselkedése jóláborított volt s hozzátevé, hogy egész Ausztália gyász oltena, ha e két tiszt gaztetteinek minden részlettét megtudná. A tisztek nemcsak boerokat lövettek agyon, hanem saját katonáikkal együtt egy német hittérítőt is kivégeztettek.

London, április 3.

A *Morning Leader* részletes tudósítást közöl arról, miként lövettek agyon ausztráliai tisztek boer foglyokat. A jelentés, amely egy katonának a közléseire támaszkodik, aki az esetnek állítólag szemtanja volt, leírja, hogy milyen kegyetlenséggel bánt két ausztráliai tiszt a bennszülötökkel és saját embeveivel, majd elmondja, hogyan togtak el tíz fegyvertelen boert, akik Pietersburgba mentek, hogy megadják magukat. Azt beszélték, hogy ezeknél a boeroknál 20.000 font sterling van. Ez valószínűleg ötkeltette *Hankook* hadnagy kapzságát, aki szinteli haditörvényeket tartott és megparancsolta, hogy a boerokat löjék agyon. Az egyik század vonakodott a parancsot teljesíteni, mire a boerokat egy másik századból való emberekkel lövettek agyon. Egy német hittérítőt, akiről *Hankook* megtudta, hogy tudomása van a dolgról, a hadnagy szintén agyonlőtt. *Hankook* és *Morat* hadnagyokat később tudvalóleg hadi-

Üdvérvizségi ítélet alapján agyonlőtték, ugyanannak a csapatnak tíz más tagját pedig életfogytig tartó fegyházra ítélték.

(Hamisított angol veszteség-kimutatások.)

Az angol hadügyi hivatal naponként közrebo-csátja a Déli-Afrikából érkező veszteség-kimutatásokat. Ezen a publikáción kívül a hadügyi hivatal havonként is közrebo-csátja a veszteség-kimutatásokat s ez utóbbiak kerülnek aztán hivatalos dokumentum gyanánt a külföldi lapokba. A két kimutatás közt felelté lényeges a különbség: a hadügyi hivatal, hogy a veszteségek nem riaszták meg a közönséget, a havi kimutatásokat egy kis korrekcióval bo-csátja a nyilvánosság elé. Így történt, hogy az 1901 év második felében a havi kimutatások 927 tiszt és 16.604 katoná veszteségéről számoltak be, holott ha összeadjuk a napi kimutatások számait, a harcoktelelemé lett tisztek száma 1787, a katonáké 29.578. Látni való, hogy a hadügyi hivatal nem kevesebb, mint 860 tisztet és 12.974 katonát sikkasztott el a veszteséglistánál.

(Kártérítés.)

Kovno, április 3.

Anglia az itteni kormányzóság után 16.178 rubel kártérítést osztott ki tizennyolc orosz alattvaló között, akiket az angol katonai hatóságok Dél-Afrikából kiutasítottak.

HIREK.

Budapest, április 3.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújulásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Dr. Hodossy Gedeon budapesti orvost Sárosvármegye főispánja kinevezte Sárosvármegye tisztelebéli főorvosává.

— A király nyári programja. A *Neue Freie Presse* jelentése szerint a király nyári programját az ősi hadgyakorlatok befejezéséig már összeállították. A király május elejéig, vadászkirándulásoktól eltekintve, Bécsben nem fogja elhagyni. Az április havában *Nürnbergben* megtartandó ünnepségekre, amelyekben a germán múzeum megalapításának 50 éves évfordulóját ünneplik és amelyre a királyt is meghívták, ő felségé nem utazik el. Május elején, a nap még nincs megállapítva, a király a delegációk megnyitására Budapestre utazik és az udvar 10-14 napig Budapestben fog tartózkodni. Ez idő alatt több delegációs ebéd és egy udvarbál is lesz. Budapestről a király visszatér Bécsbe és június végén nyári tartózkodásra Ischbe utazik. Ischből a király az ősi hadgyakorlatokra megy, melyek befejezése után tér csak vissza Bécsbe. Uralkodók látogatása a közel jövőre nincsen hivatalosan bejelentve, de az nincs kizárva, hogy a német császár az ősi hadgyakorlatok befejezése után meg nem látogatja ő felségét. E látogatásnak minden körülmények között nem lesz politikai jelentősége.

— A közös hadügyminiszterium palotája. Bécsből jelentik: A király ma kiballgatáson látogatta több bécsi építész- és művész-egyesület küldöttségét; az építések és művészek arra kérték ő felségét, hogy a közös hadügyminiszterium új palotájának építésére nyilvános pályázatot hirdessenek, melyben az egész monarchia építészeti résztvehetnek. A király kijelentette, hogy a palota építésénél, mely egyébként most nem aktuális, az építések és művészek kívánságait lehetőleg figyelembe fogják venni.

— A tudományegyetemről. A budapesti tudományegyetem összes karain a husvét szünet után holnap kezdődnek meg az előadások. A második félévben már csak pünkösdkor lesz kisebb szünet.

— A Széll-lakoma. Az országgyűlés mindkét házának Széll Kálmán tiszteletere rendezett díszlakomája 6-ikán, esti 6 órakor lesz a Park-klubban. A lakomát ismételtén az a baj fenyegette, hogy elmarad, mert Széll Kálmán miniszterelnök maga azon igyekezett, hogy a parlament által való ezt a szokatlan ünneplést kikérülje. Ez az egy dolog azonban nem sikerült a miniszterelnök ügyességének sem, mert akik a dísz-ebédet rendezik, a parlament mindkét házának oly rendkívüli részvételére hívtaközhattak az előjegyzések alapján, amely előtt a miniszterelnök sem zárkózhatik és nem zárkózhatott el, annál kevésbé, mert a lakomának rendezését az a gondolat sugálta, hogy legyen az kifejezése annak, hogy az új érában felül lehet emelkedni a pártpolitika keretein.

— Santos-Dumont a Mont-Biancon. A világ-hírre jutott léghajós munkásságának a terét most a Svájcban választotta ki. Nagy terve van. Az akar

kolni az Alpeseknek, s fel akarja kutatni azokat a ré-szeket, amelyek eddigéle ismeretlenek. Ohamoniz vá-rosa nagyban támogatja Santos-Dumont-t, s kísér-letezéseinek előkészítésére alkalmas helyet biztosít-ott neki.

— Főúri karussal a király előtt. A Klótd-szeretetház javára az arisztokrácia tagjai májusban nagy jelmezes karussal rendeznek a Nemzeti Lo-vaglóban. A lovasjátékot végignézi a király is, aki a rendezőségnek megírte megjelenését. A karusszeiben urak és hölgyek vesznek részt, nagyobbára saját paripájukon s korhú ruhákban. A rendezőség élén gróf Andrássy Géza áll, kivülé Baththyány Lajosné, Andrássy Ilona grófné és gróf Szapáry Pál buzgólkodnak a jótékonyoélu mulatság érdekében. Az egyes figurák betanulását báró Bencz huzárkapitány vezetésével már megkezdte a résztvevők, akiknek névsora itt következik:

Almássy Györgyné grófné, gróf Apponyi Gyula, Apponyi Gyuláné grófné, gróf Andrássy Géza, gróf Andrássy Gyula, gróf Andrássy Sándor, gróf Andrássy Tivadar, Andrássy Tivadarné grófné, gróf Baththyány Gábor, Beniczky István, báró Bencz Albero Ottó, gróf Csáky György, gróf Csáky Lajos, itjabb gróf Csáky Lajos, Csáky Lajosné grófné, Csirák Mária grófné, gróf Csirák László, báró Dániel Tibor, gróf Esterházy Alajos, herceg Esterházy Miklós, Paokh Leó főhadnagy, Ghyecz százados, Hadik-Barkóczy Endréné grófné, Jankovics százados, Karácsonyi Irma grófné, Karácsonyi Margit grófné, gróf Károlyi Lajos, Keglevich Ilona grófné, Luboniczky százados, báró Pirét Gyula, báró Pirét Lajos, Pálffy-Daun Lipót grófné, báró Radvánszky Antal, báró Révay László, Szapáry Pál, Széchenyi Imréné grófné, gróf Szirmay Sándor, Wenckheim grófné, itj. Zichy Jánosné grófné.

— A református tanárok gyűlése. A református tanárok debreczeni gyűlésén ma befejezték a tanácskozásokat. Sinka Sándor debreczeni főgimnáziumi igazgató tartott felolvasást középiskoláink állapotáról. A mély tanulmányra való felolvasást megelőzte Benkó Imre nagykorúsi tanár indítványának tárgyalása a tanárt fizetési fokozatokról a felekezeti intéze-tekben.

A mai folytatásos közgyűlést reggel 9 órakor nyitotta meg Dóczy Imre elnök. Napirend előtt jelentte, hogy a theologiai és tanítóképzési szakosztály megalkult. Az utóbbinak Ozsv István debreczeni tanár az elnöke. A szakosztály ezután az állami tanító-képző intézelek részére kiadott rendtartás tárgyalását elhalasztotta. A theologiai szakosztály elnöke Balogh Ferenc, jegyzője Hamar István. A theologiai tanárok nyugdíjgyéről érkeezett ezután dr. Horváth Jzselet, akinek indítványára elhatározták, hogy az országos egyesület után a szinathoz kéremet intéznek, hogy a nyugdíjintézet kötelebbe a theologiai és iskolai tanárok is fölveessenek.

Benkó Imre előadó a következő javaslatban summázta előadásának és indítványának tartalmát: Az országos el. tanár-egyesület mondja ki határozatlanlag, hogy a fizetési fokozatok eltérőségét és a tanári fizetéseknak a korpótelek megjelölő szabályozása által való rendezését óhajta s fölkeri a it. egyházközele-teket hogy a magas kormányán járjanak közbe az államsegély-szerződéseknél ilyen irányban leendő megváltoztatása végett.

Benkó indítványát töbekek hozzászólása után előgadták és a legközelebbi színet elől terjesztik. A tanárság anyagi viszonyainak tárgyalása után ráért a gyűlés Sinka Sándor felolvasásának meghallgatására. Az előadásban foglalt elveket, fő-képp a tanterv-revizóra vonatkozó indítványokat a köz-gyűlés heheyeselte és előgadtá. Ezután megválasz-tották tiszteletli tagokul Antal Gábor dunántúli reor-mátus püspököt és gróf Degenfeld Jzselet egyházkerü-leti főgondnokot. Elhatároztá az a közgyűlés, hogy magyar irodalmi és történelmi tankönyveket fog iratni. Az elsőre pályázatot hirdetett, a másikkal dolgban pedig öttagú bizottságot küldött ki, amelynek elnöke Váró Ferenc. Az Országos Kezormátus Tanáregyesület a jövő évi közgyűlést Nagy-Egyeden fogja megtar-tani. Ezzel a két napig tartott gyűlés véget ért.

A közgyűlés alkalmára Debreczenbe érkezett tanárok nagyrésze már elutazott, egyrésztük azonban még ott maradt, s a mai délután arra szentelte, hogy megtekintse a város nevezetességeit.

— Missia érekek temetése. Görzöböl táviratozzák, hogy ott tegnap temették el Missia bitoros hercege-reket. A királyt a temetésen gróf Csirák Béla főudvar-nagy képviselte. A koporsót kocsin a Monte Santo-ra vitték, ahol a laibachi püspök még egyszer beszen-tele a halottat. Azután a kolostor sírboltjába vitték a koporsót.

— A pünkösdü ünnepekre. Mint értesülünk Horváth Nándor kereskedelemügyi miniszter a m. kir. államvasutak igazgatóságának javaslata alapján a fővárosi látogatásnak megkönnyebbítése érdekében megengedte hogy a m. kir. államvasutak összes, va-lamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalainak állomásairól Budapestre és vissza utazók részére a Szent István-napi ünnepekre nézve már évek óta fenn-álló kedvezményt, t. i. az I. és II. osztályban a köz-vetlenül alacsonyabb kocsiosztályú egész jeggyel, a III. osztályban pedig II. osztályú féljeggyel való utazhatását a pünkösdü ünnepekre is élebbe léptethes-sék. A közelebbi határozományokat a nevezett két vasut igazgatósága legközelebb teszi közzé.

— Tüntetés a közös pénzügyminiszter ellen Bécsből jelentik: A Johannesgrasseban levő közös pénzügyminiszterium előtt ma délelőtt mintegy negye-ven bosnyák egyetemi hallgató gyűlt össze, hogy tüntessenek Kállay Béni közös pénzügyminiszter ellen. A diákok már tavaly is hasonló tüntetést rendeztek. Az a panaszuk, hogy Kállay Béni megszűntette a főiskolai bosnyák diákok számára való ösztöndíjakat és e helyett Bécsben konvikttus alapított, ahol azon-ban a diákok a nagy legyelem miatt rosszul érzik magukat. A diákok a miatt is panaszkodnak, hogy a katolikus diákokat különös protekciónban részesítik. A mai tüntetés csak rövid ideig tartott, mert a rend-őrség csakhamar közbelépett s letartóztatott néhány lármás diákot, mire a többiekek elszéledtek.

— Szanatórium az Alföldön. Békés-Csabáról ír-ják, hogy az alföldi tődbetegek szanatórium-egyesü-lete Lukács György főispán emlékeite alatt íést tart, hogy megalapítsassék, vajjon az Alföld klímája alkalm-as-e a tődbetegek gyógyítására. A meteorológiai intézet részéről Frauerhofer Lajos intézeti adjunktus van megbízva a klimatikus állapotok megvizsgálá-sával.

— A huszonötödik telefon-tömb. A buda-pesti földalatti tele-on építésének történetében, a mai nap, melyen a huszonötödik telefontömböt készí-tették el, valóságos nevezetesség. A jubileumson tömb elkészültének ünnepén, melyet Kis J. Jenő mérnök, cementárnyarában tartottak meg, Szalay Péter mi-niszteri tanácsos emlékeite alatt álló feügyelel-bizottság tagjai közül megjelentek: Szabó Béla miniszteri taná-csos, Follert Károly és Kiss Jzselet igazgatók, Schaden Frigyes műszaki tanácsos; az országos posta és távirda vezérigazgatósága Kolosváry Endre főigazgató vezetése mellett és az átalakító munkákat tejesítő műszaki vezetőség Balla Pál tanácsos vezetése mellett.

Az ünnepepen megjelentek egyfő-egyig nagy szakértelemmel és körültekintéssel voltak szorgalmas munkái a két év óta folyó telefonmunkálatoknak. Kiváló munkásságok eredménye az, hogy ma már 19.618 méter tömbesetnara épült ki, mely 188.092 méter hosszu kábel betagadására alkalmas. A mai huszonöt-ödik tömb elkészültével a munkálatok kétharmad-része be van fejezve. Az egész hálózat harmincezer előfizetőnek fog szolgálhatni, tehát ötszörannyinak, mint a jelenlegi hálózat. Az átalakítási munkálatok értékét akkor értjük meg igazán, ha meggondoljuk, hogy e munkálatok befejezésével telefonhálózatunknál kü-önb sehol Európában nem lesz. Méltán tartották tehát a mai ünneplést s méltán látták el emléktábla-val a múzeumnak átadott jubilaris tömböt. Az ünne-pély után a gyár munkásai lakomához ültek.

— Házaság. Fenyő Béla bankhivatalnok márci-us 30-ikán vette oltár elé Taubner Melanie kis-asszonyt Budapesten.

Dr. Horváth Sándor fővárosi gyakorló orvos el-jegyezte Lamberger (Lukács) Henriette kisasszonyt, az Operaház jeles hatal művésznőjét.

Donát Jenő, a Lekovits és Káry nyakkereskedő cég birtalja, folyó hó 6-ikán délelőtt 12 órakor vezető oltárhoz a dobány-utcai izraelita templomban Goldberger Irénke kisasszonyt, Goldberger J. H., a a Párisi Nagy Aruház társtulajdonosának leányát.

Keimer Gyula hivatalnok eljegyezte Braun Fanny kisasszonyt Budapesten.

— A millió-mos halála. Moszkvából táviratozzák: Az április elsejére virradó éjszákán a Sándor-kertben állott halantékek halva találtak egy elegánsan öltözött fiatalembert. A természetben Uskov milliómost agnos-zkálták a halottban. A halott mellett sem roloverst sem más fegyvert nem találtak, úgy, hogy öngyilkosságról nem lehetett szó. Mivel azonban a halott pénzirtárcája és egyéb értéktárgyai érintetlenek voltak, rablógyl-kosság sem történhetett. A rendőrség vizsgálatot indi-tott a titokzatos haláleset okának felderítésére.

— Jótékony adományok. Schlesinger Vilmosné (Arco) ma két koronát küldött a Podmaniczky-utcai kenyérszót bolt javára. Doneberg Béla (Felső-Iregh), Doneberg Annuska és Bromén Sárka négy koronás gyűjtését küldte be a nyomorgó Friedländer-osalád számára. Mindkét jótékony adományt rendeltetése helyére juttatták.

— A láda titka. Két évvel ezelőtt történt Königsbergben, hogy Beck Gusztáv ottani polgár agyonütötte feleségét, a holttestet ládába tette és két évem át a lakásban rejtgette a feleségét és meg-önmozott ládát. Időközben Beck Frank-urtba küldözött s ott tegnap rájöttek a láda rettenetes titkára. Amint ezt a gyilkos leír meg tudta, még az éjszaka fölelőtte magát.

— Halálozás. Hatvani Gaál Adorján műépítész, az állami lelső építő-iparskola reudas tanára, e hó elsején, 39 éves korában elhunyt.

Greguss Agost egykori kitűnő esztétikusunk özvegye, ma délután hetvenegy éves korában meghalt Budapesten. Az elhunytat szombaton viszik örök nyugóhelyére a Pauler Tivadar-utca 22. számú gyászházból.

Harangi Menyhért nagybirtokos, a Borsod-megyei Takarékpénztár elnökigazgatója Budapesten, a Royal-szállóban rövid szenvedés után meghalt. Holttestét Miskolcra szállítják és ott temetik.

A prágai lapok jelentik, hogy Horica képviselő Marseillenben meghalt.

— **Tilos.** A texasi suhanok közül se alakulhat vakmerőbb rablóbanda, mint amelyet öt budapesti fiók szervezett. Egyszerűen az amerikai regényekbe illendő az a mód, ahogy operáltak. S nem valami istentől elhagyatot pusztán vagy a Bakonyban, hanem itt Budapest közvetlen közelében, a pályaudvarokon. Azokat a vonatokat rabolták meg, amelyek szenet hoztak a fővárosba. Kiszellték a módját annak, hogy hogyan kell megállítani a vonatot, mielőtt még beért volna a pályaudvarra. Megfigyelték azt, hogy a pályadrők hogyan adják tudtára a közeledő vonat gépészének azt, hogy nem szabad előtte a sínpar s azután aztán már maguk állították meg a vonatokat. Tilosra állították a lámpát. Mikor a vonat megállott, fölgyáltak reá s míg kettő-három azzal volt elfoglalva, hogy lefogta a vonat személyzetét, a többi nagy csomó szenet dobált le az ut mellé. Mikor ezzel végeztek, otthagyták a kióztott vonatot. Erdeskés volna még azt is tudni, hogy azután micsoda alkalmatossággal hozták be a városba a szenet s ki volt az, aki ezt a nyilvánvalóan lopott árut megvásárolta tőlük. Ez a rendszeres rablás tudniillik egész télen át tartott. Ez hangzik az egész hírből a legmegesőbbben. Micsoda személyzet mehet azokkal a vonatokkal, amelyeket nap-nap után tizenegy-tizenöt esztendősek felelhetnek ki? És mit csinált három-négy hónap hosszágú a rendőrség, ha nem tudta ártalmatlanná tenni ezeket a gyerekeket? ... Most végre hurokra került a banda. A legidősebb közöttük, jótormán az egyetlen férfi a gyerekek között: *Frauer Béla*. Ez huszonkét esztendőse. A többi tizenöt és tizenegyes éves. Singlári Károly, Deák István, Mandl János és Lavarik János a nevük. Egyik se tagad, sőt bizonyos briganti önérzettel beszélnek a viselt dolgaikról. S ennek a honosságának van egy kis jogosultsága is. Semmiéle szavahihele embernek el nem hinnék azt, hogy Budapestben, a pályaudvarok közvetlen közelében zozdonyvezetőt, fűtőt és egy-két más vasuti alkalmazottat hónapok hosszágú lefűlhetek — gyermekek. De a rendőrség hivatalosan jelenti, hogy ez csakugyan megesett. Valahogy el ne dősekedjünk vele. — Most majd valamelyik javító-intézetnek jut az a nem éppen könnyű feladat, hogy ezekből a fiatal zsványokból — becüsletes embert faragjon.

— **Siketnéma-intézetek.** A siketnémák szülőinek a váci siketnéma-intézet felügyelője ajánlja, hogy a jövő tanévre vonatkozó felvételi kérvények a váci intézethez csak május hó 10-dikéig küldhetők be. A váci intézeten kívül a következő helyeken vannak siketnéma-intézetek: Budapest (Rök Szilárd-utca 10), Budapest (Bethlen-tér 2), Kolozsvár, Temesvár, Arad, Kaposvár, Kecskemét, Szeged, Eger, Joisva (Gömör-vármegyén). Ajánlatos, hogy minden szülő első sorban a hozzá legközelebb eső intézethez forduljon.

— **Simli Mariskát hazatoloncolták.** Ismeretes figurája a budapesti utcának egy papi csudába ültékődött leány. Cilindert visel s rendszeren egy csomó irás, könyvet cepel a hóna alatt. Simli Mariska a neve. Arra már nehezebb megadni a leletet, hogy mi a foglalkozása. Legutóbb valami három-négy nyelven nyomtatott újságot szerkesztett — a tengerparton, kisebb-nagyobb potentók arcképeivel tarkítva. Ez a vállalkozása azonban — úgy látszik — nem ütött be s a kissé hőbortos hölgy újra Budapestben termett, holott ki van utasítva a főváros területéről. A rendőrség elnézte volna a visszatérését, ha ezuttal az apró szélhámoskodások tetejébe egy súlyosabb elbírálás alá eső ügybe nem keveredett volna. Azt cselekedte meg a már nem is igen fiatal csudás kisasszony, hogy beleszeretett egy tizenhétéstendős báró urfiba. Anak is megtetszett az excentrikus hölgy s annyira elváhatatlanok lettek, hogy a mikor a fiu nagyanyja visszakövetelte az unokáját, a leány elrejtette a fiút és nem volt hajlandó kiadni semmi áron. A fiu szülői már ninosenek életben, tehát a nagyanyja a rendőrséghez fordult segítségért. Így jutott haza az unoka, és a rendőrség elé Simli Mariska. Tíz napi fogságra ítélték azért, mert engedelem nélkül visszajött a fővárosba s miután leülte a büntetését, ma hazatoloncolják Székes-Fehérvárra. Egy ideig tehát a székes-fehérvári-utca szenzációja lesz a pap-kisasszony.

— **Öngyilkos szocialista pártvezér.** Milánóból jelentik, hogy Romolo Colli, a comói szocialisták vezére és a Lavaroto Comaso című szocialista lap szerkesztője tegnap föbelüte magát.

— **Felgyújtotta önmagát.** *Lévy Manó* lakatosnak gazdájának Garay-tér 14. sz. alatti lakásán petróleummal leöntötte a ruháit és meggyújtotta. A mire észrevették, már súlyosan összeégött. A Rökus-körházba szállították, állapota súlyos.

— **Hajótörés.** *Buenos-Ayres*-ből táviratozzák: Az *Athenos* gőzös március 22-ikén a *Magalhes*-szorosban egy szírtlen hajótörést szenvedett. A hajó kapitánya és tizenkét ember *viabe fullt*.

— **Fölrobbant puskapor.** *Gjörv*-ből táviratozzák: Ma délelőtt a *rodosi* állami puskaporgyárban tűz támadt. A gyár puskaporkészlete fölrobbant s teljesen elpusztult. Egy munkás meghalt és négy halálosan megsebesült.

— **Osztályorszájték.** Az osztályorszájték mai húzán *harmincezer* koronát nyert 81450, *huszezer* koronát 90161, *tízezer* koronát 69181, *ötezer* koronát 94305 92433 63146 76017. *kétezer* koronát 76987 42420 39089 77121 7503 4663 66474 81898 96895 90082 18446 2949 45274 49648 22406 41635 84987 26483, *ezer* koronát 35399 20163 17674 51842 33224 13017 95720 49231 73601 98457 64047 87250 91659 43858 17160 70572 39878 11672 11813 92069 7649 66292 24361 60946 32343 23952 77317 80542 95235 20931 65689 70331 76605 62898 2. 859 36989 24853 70058 17245 39828 70464 15914 41412 76167 33691 7748 4004 31984 45582 52013 86352 73594 67073 93415 70367, *öt száz* koronát 35976 32956 39729 3145 39488 21093 38158 78814 40291 34896 31470 239.0 61785 23759 33965 43178 63502 63995 25802 89615 25347 94444 29382 29182 60924 81133 56179 803 78802 80588 90203 57667 83488 19249 26266 54480 21545 78175 83392 39858 21193 5396 5255 26904 74931 71592 39338 22924 35239 39493 13858 66097 80539 78292 98518 44311 12859 1812 94817 746 89069 73308 48909 54371 87524 29811 14150 24684 51133 66570 52631 7623 38164 76159 22659 29916 1829 30121 46521 84086 3146.

A 20.000 koronát a *Hecht* bankháznál nyerték.

(x) **Fratteli Deisinger** értesíti t. kávémegegendőt, hogy a fumei munkaszavargások miatt a megbízások Triestből intézettek el.

(x) **A legkényesebb izlésnek** meg elől, elismert remek kivitelű fényképek készülnek jutányos áron Rivoli igénykészesi műtermében, Keresesi-ut 30. Díszes elmezek díjtalanul. Esti fölvetések is.

(x) **Lawn-tennis-felszerelések** Kertész Tódornál.

(x) **A nyaraló közönség figyelmébe.** Nélkülözhetetlen és kitűnő szolgálatot tesz a nyaraló és kiránduló közönségnek az a szabadalmazott és kéztáskában bordonozható ágy, mely *Freudiger* Mózes és fia VI. Landon-utca 6. sz., magy. ágy, lehel- és ruhanemű gyárában készül és kapható. Bővebbet mai lapunk hirdetése nyújt.

A fumei sztrájk.

Budapest, április 3.

A sztrájk Fiumében még tart, de a mai nap csöndben mult el, s a békés megoldásra nagy a hajlandóság egy munkások, mint a munkaadók részéről. A hatóságok olyan tapintatosan végzik kötelességüket, s a rend fenntartásában olyan kiméletesen járnak el, hogy nagyban hozzájárulnak az izgalom lecsillapításához. Nagyobb nyugtalanság csak két ízben támadt ma, két szárnyrakelt hírvnyomás. Az egyik úgy szólt, hogy egy gyorsvonat ellen merényletet követtek el, de ez a hír valótlannak bizonyult, igazgatóságot okozott továbbá az a hír, hogy *Schneider*, mint fölgyatót elfogták. De a békés megegyezést ez sem fogja hátráltatni.

A tegnapi eseményekről még a következőket jelentik:

Fiume, április 3.

A rizshántoló gyárnál kezdődött a legnagyobb zavargás. A gyár kapuját harminc rendőr védelmezte. Amikor a gyárból egy rizzsel megerhelt kocsi jött, a sztrájkolók föl akarták borítani, de a rendőrtisztviselő és a rendőrök kardot rántottak és így szorították hátra a sztrájkolókat. Ekközben a rendőrök megdobálták, mialatt zajongtak a társaskocsik körül, a Corsia Deakon beverték a gázlámpákat, de ez a zavargás sem ütött nagyobb arányokat. Délután agresszívebbé vált a tömeg és a rendőrség katonaságot kért. Ekkor kivonult a fenyegedett pontokra *Loos* őrnagy vezetésével a 96. gyalogezrednek egy százada. Három óra tájban a Zsabiácnál nagyobb tüntető sereg gyűlt össze és fűtylve, zajongva vonult a Piazza Alessandrinára, s innen a korzóra. A tömeggel találkozott gróf *Szapáry* László kormányzó, aki automobilon bejárta a fenyegedett pontokat. A kormányzó megállította a tömeget és beszédet mondott, amelyben figyelmeztette őket, hogy ha a törvény korlátai közt maradnak, bántódásuk nem lesz, de ha a dolgozni akaró munkásokat zavarni fogják, akkor a hatóságok kérelmetlenül föl ellenük eljárni. A munkások megőljenezték a kormányzót, de azért folytatott tüntető menetüket a Piazza Scarpára, ahol szétoszlottak. Ettől fogva nyugalom volt a városban, sőt egyáltalán nem is lehetett munkásokat látni. Az ó-város osztárai is ireszek voltak. Ebből a különös esendől sokan azt következtették, hogy valahol a városban kívül titokban összegyűltek, hogy az általános sztrájkot elhatározzák. Még a gyermeknepség is eltűnt a városból.

A kormányzó azt a véleményét nyilvánította, hogy triestti olasz izgatók lázítják a munkásokat akik rendszertelenül mennek bele a sztrájkba. Ahány csapat, annyi a követelés. Egyezkedni bajos, mert a munkások egyre fokozzák követeléseiket, pedig ha felét teljesítenék ennek, önkremenne Fiume kereskedelme. A polgárság izgatottabb a munkásoknál.

Politikai momentumok eddig nem észlelhetők a mozgásban.

Az Ungaro-Kroata kiegyezett munkásaival, de az Adria fűtői még sztrájkolnak, mert a társaság, amely már tizenkét pontot elfogadott, a tizenharmadik pontot, hogy a fizetést 33 arany forintról 28 és fél arany forintra emelje föl, nem fogadta el. A munkások több helyen, így Paduaninál, a vasutnál, délelőtt munkába állottak, de délután újra abbahagyták a munkát. Arra a kérdésre, hogy miért teszik ezt, azt felelték:

— Összetartunk a többivel.

Este egy-egy század katonaság megszállotta a gázgyár- és a petróleumgyár környékét, a tengerészeti hatóság épületét, a susáki hidat és a vízvezetékét.

Este elé a mézáros- és asztalosmunkások is csatlakoztak a sztrájkhoz. Az élelmiszereket hozó vasuti kocsi és hajók kirakása a szakértő munkások sztrájkja miatt lehetetlenné válván, holnapra már esetleg a város élelmezése oly nehézségekbe ütközik, melyeknek elhárítására intézkedéseket alig lehet tenni. A kereskedelmi kamarában délután három óra hosszat tartó értekezlet volt, amelyre egy a munkaadó vállalatok képviselői, mint a munkás-egyesületek kiküldöttjei megjelentek. Szenvedélyes, izgatott volt a tárgyalás, de eredménye éppenséggel nem volt.

Legnagyobb a munkások elkeseredése a fumei tárházvállalat és a forgalmi bank ellen, mert, kivált az utóbbi, a legmerevebb állásponton helyezkedik és munkások követeléseinek teljesítésétől hallani sem akar. A tárházvállalat már engedékenyebb, igénybe vette Szimoncsinát, a munkás-egyesületi elnökök a befolyását is, általa igyekeznél hatni a munkásokra, nekik az eddiginél 25 ezer koronával nagyobb évi munkabért ígérve, a munkások azonban a jelenlegi munkabéreknek kétszeresét követelik.

Tegnap este a betűszedők is értekezletet tartottak és az egyesület elnökével együtt egy határozatot, hogy a sztrájkmozgalomhoz addig nem csatlakoznak, amíg a sztrájkvezetőség től erre egyesenes fölcszólítást nem kapnak.

A mai eseményekről az alábbi táviratok érkeztek:

Fiume, április 3.

A katonaság tegnap érelyes föllepése alaposan megőlemeltette a zavargó és rakoncátlankodó sztrájkolókat; a általános esend mindenfelé, a csoportosulások megszűntek, a munkások ma már nem zavarják a rendet. A rendőrség érelyesen végzi kötelességét. A rendbontókat igazóra szőlítja föl s akik nem tudják igazolni magukat, azokat etoloncoltatja illetőségi helyükre.

A munkások és munkaadók közt folytatandó tárgyalásokra alakult bizottság, ma tovább folytatta tárgyalásait és alapos már a kilátás, hogy a tanácskozások mihamar kedvező eredményre fognak vezetni.

Sok munkás aláírással ma felhívás jelent meg a hirdető oszloponok, amely hivatkozva arra, hogy a munkásoknak az egyezkedés során sikerült máris oly eredményeket elérniük, amelyek mindenképpen figyelemreméltók és a mai rossz üzleti viszonyok között határozott eredményeknek tekinthetők s a legokozottabb igényeket is kielégítik, azt ajánlja, hogy az általános sztrájkot, amely ily körülmények közt úgy sem vezethet célra, hagyják abba, mert csak veszélyeztetni az eddig elért eredményeket. Fölcszólítja tehát a józan gondolkodású munkásokat, hogy térjenek vissza a munkához.

Az *áruforgalom* a vasuti állomáson teljesen szünetel. Fiumében mintegy *nyolcszáz vagon* különböző áru hever kirakatlanul, míg a szomszédos *Buccariban* és *Camerla-Moravicán* készítés vagonok.

A közraktáraknak *sikerült egyezsége* jutniok munkásaikkal. Híre járt, hogy ma délután az egész vonalon újra megkezdődik a munka.

A rendőrség ma reggel tömegesen letartóztatta a rendezavaró sztrájkolókat; ezért a sztrájkvezetőség a triestti szocialista-párt vezetőségéhez fordult, ahonnan táviratilag elvtársakat kért a hatóságok állítólagos önkénye ellen való protestálás végett.

A rendőrség több mint száz munkást tartóztartott le; a fumei illetőségűeket szabadon bocsátották, a többi a fogházba vittek.

A városban ma híre járt, hogy a délvasut gyorsvonata ellen merényletet követtek el. Ebből csak annyi igaz, hogy Fiume közelében a sineken két knall-patron találtak, melyet valaki valcsinúleg rossz tréfából tett oda.

Lovag *Lederer*, az Adria Tengerhajózási Részvénytársaság elnöke ideérkezett.

Fiume, április 3.

Ma reggel 7/7 órakor több száz főnyi munkáscsapat gyülekezett a Fiumára-hidnál. Egy ideig csendesen viselték magukat, később néhány vasuti bujtogatására zajongani kezdtek, mire a

rendőrség kénytelen volt közbelépni. Felsőzoltáták a tömeget, hogy oszljon szét. A felszólításnak azonban eredménye nem volt. A rendőrség erre *Superina* és *Blazovics* kikötőmunkásokat, akik a tömeget tüzeltek, letartóztatta; a két vezetőn kívül még 74 embert tartóztattak le. 54 fímei illetőségű munkást a jegyzőkönyv főlvétele után szabadon bocsátottak, a többi 23-at fogva tartották.

A rendőrség ma délben letartóztatta *Schneider* Simeon foglalkozás nélküli nyomdászát, aki a sztrájkot megelőző mozgalomnak a legfanatikusabb vezére volt. Az ő agitálásának tulajdonítható nagy részben a mostani állapot. *Schneider* zarái illetőségű s valószínűleg el is toloncolják oda.

Most a *Simonek* elnök vezetése alatt álló munkás-egyesület vette kezébe az ügyek vezetését. Ma délben hosszabb értekezlet volt az egyesületben *Simonek* elnök és a nyilvántartó raktárvallalat képviselője között. Az értekezlet eredménye is vezetett. A vállalat a munkások helyzetének javítására évi 30.000 korona terhet vállalt el. Egy óra tájban közölte az egyesület a vállallattal, hogy a munkások az ajánlatot elfogadják és a kora délutáni órákban már munkába állanak. A raktárvallalat e hirre az idehozott munkások foglalkoztatásától elállott. Délután 2 óra után azonban váratlanul meglepő fordulat állott be. A raktárvallalat munkásai, noha a béremelés elfogadták, kijelentették, hogy munkába nem állanak, mert vezérük, *Schneider* Simeon elfogott és eltoloncoltatott. A raktárvallalat erre a kijelentésre az idegen munkásokat állította munkába. A munka most rendezen folyik. *Schneider* letartóztatását egyesek ürügyül használják fel az izgatásra. Az övintézkedésekről azonban gondoskodva van.

Most értesülünk, hogy a sztrájk a mai nappal véget ér. A sztrájk-bizottság a következő jelentést adta ki: A munkások és a raktárvallalat között a megegyezés a legjobb feltételek mellett létrejött és munkák fél részéről aláíratott. A munkák azonnal megkezdtek. Ezzel a sztrájk véget ért.

Capp százados menyasszonya.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 3.

Budán, a Dunaparton lévő Fiume-szállodában tegnap este öngyilkossági kísérletet követett el egy fiatal, szép leány. A rendőri jelentés csak szárazon mondja el ennek az öngyilkossági kísérletnek a lefolyását, pedig nagyon érdekes története van a fiatal leány életünkságának. Szerelmes volt egy honvédszázadosba, a Ludovika-Akadémia egyik képzett tanárába, aki feleségül akarta venni. Amde nem volt meg a kaució, ami szükséges a katonatiszti házassághoz s a százados reménytelen szerelme miatt tegnapelőtt agyonlőtte magát. Amint ezt a leány megtudta, követni akarta kedvesét a halálba s megmérgezte magát. Most a Rókus-kórház egyik termében fekszik nehéz betegen.

Hirt adtunk tegnap arról, hogy *Capp* Albert honvédszázados, a Ludovika-Akadémia tanára tegnapelőtt Fiumében agyonlőtte magát. A jeles képzettségű katona öngyilkossága nemcsak katonai körökben kelteztél mély sajnálkozást, de a polgári társaságokban is, ahol *Capp* Albertet ismerték. Mindenki oszálkozott azon, hogy az életerős katona, a vidám ember halálra szánta magát és csak most tudódott ki, hogy reménytelen szerelem volt az oka a százados öngyilkosságának.

Az éjszaka ugyanis a budai Fiume-szállodában marólugot ivott egy fiatal leány. Kiderült róla, hogy *Ohidy* Idának hívják és kasszírón volt Bécsben, ahonnan csak pár hónappal ezelőtt tért vissza a fővárosba. Az indiskrét rendőrség átkutatva a leány sebeit s egy levelet talált benne, amely magyarul szolgált arra nézve, hogy miért szánta magát halálra a leány. A levelet ugyanis *Capp* Albert honvédszázados írta neki aki Fiumében öngyilkossá lett. A levél mindent megmagyarázott; a leány ugyanis kedvese után akart a halálba menni, aki azért lett öngyilkossá, mert nem tudta feleségül venni a szerelmesét.

Ohidy Ida leánya *Ohidy* Lajos 1848—49-iki honvédtisztnek, egy elagott, öreg embernek. *Ohidy* Lajos régebben kisebb hivatalnok volt valahol a vidéken. Pár esztendővel ezelőtt nyugalomba kellett vonulnia, mert a szeme megromlott s a lábaira is beteg lett. Egy ideig még a vidéken élt, de a mult esztendőben felköltözött a fővárosba, hogy itt gyógykezeltesse magát. A Baross-utca 15. szám alatt vett ki egy kisebb lakást s ott éldegélt szerényen.

Az öreg *Ohidy* Lajos ez év február havában írt Bécsben lévő leányának, Idának, aki az osztrák fővárosban kasszírónskodott, hogy jöjjön haza, mert szüksége volna rá. A leány engedett az apja hívó szavának, Budapestre jött, de nem lakott atyjával, hanem a Baross-utca 46-ik számú házban bérelt egy kis

hónapos-szobát. E mellett azonban egész napját atyjánál töltötte.

Capp Albert honvédszázadosal az utóan ismerkedett meg *Ohidy* Ida. Az első találkozás több is követte s a százados hamarosan halálosan beleszeretett a leányba. Ettől fogva csaknem minden nap látták egymást, vagy ha nem találkozhattak, levélben tettek egymásnak heves szerelmi vallomások. *Capp* százados megígérte a leánynak, hogy feleségül veszi. Egyre azon tanakodtak, hogy miként intézhették el a kaució-kérdést; de sehogyan sem tudtak erre nézve dűlőre jutni. A leánynak ekkor az a gondolata támadt, hogy a királyhoz folyamodik a kaució elengedéseért, s el is mondta ezt kedvesének, aki azonban lebeszélte arról, mert több precedens van arra, hogy az ilyen felségfolyamodványok tagadó válaszzal érkezik vissza.

Ezalatt *Capp* Albert polgári foglalkozás után nézett. Otthagytva volna már a csillagó katonai pályát, a régi bajtársakat, csak hogy a leányt feleségül vehesse. Szaladgált fűhöz-fához, de mindig eredmény nélkül. Ez a sikertelenség nagyon elkeserítette az érzékeny lelkű embert s az utóbbi időkben már nagyon ideges, ingerlékeny volt *Capp* százados.

Kedvesével mindig sürűben találkozott s az utolsó napokat már csaknem egészen együtt töltötték. Többször mondta a leánynak az eikeseredett ember: — Minden hitványnak van szerenőseje, csak nekem nincs. Ennek pedig nem lesz jó vége!

A leány vigasztalta, hogy majd csak megváltozik a sorsuk, de nem tudta megvizsgálni *Capp* századosot.

Március 29-ikén a százados négy nap szabadságot kért a Ludovika-Akadémia parancsnokságától, amit meg is kapott. Kedvesének azt mondta, hogy elmegy vidékre valami állás után nézni.

— Hát azután hova irjak? Kérdezte a leány, amikor elbucsuzott.

— Azt még magam sem tudom, — felelte *Capp* — majd én írok először.

A leány várt a levélre egészen tegnapig s mivel nem jött hír a századostól, apjával együtt kiment a Ludovikába. Itt tudta meg a valóságot, hogy *Capp* százados Fiumében agyonlőtte magát. A szerencsétlen teremtés elájult, úgy, hogy atyjának kocsin kellett hazavinni. Estefelé azonban jobban lett, sőt egészen megvigasztalódott, legalább látszólag. Ekkor felkelt s azt mondta atyjának, hogy sétálni megy. Azóta nem látták.

Reggel tudta meg az öreg *Ohidy*, hogy a leánya maróluggal megmérgezte magát s most a Rókusban fekszik súlyos betegen.

Edvárd király monologja.

Edvárd király születésnapját nem november 9-ikén, hanem május 30-ikán fogják megünnepelni. November 9-ikén szökték ugyanis ősidők óta megtartani a lordmayor-bankettet és körmenetet; a kormány pedig el akarja kurtálni, hogy a két ünnepegy egybessen.

Egyszer születtem én csak életemben, November volt, épp december előtt, Künn ősi napfény kóborolt a tájon S minden lombot sugárba, fénybe szőtt.

A kilencedik napja volt a hónap, S így egész pozitíve mondhatom, Hogy november kilen-dikén születtem, Hogy ez a nap a születésnapom.

Igy értem meg nehány és ötven évet, Míg nem mondták egy szép napon nekem, A lordmayor-bankett napján születni A királynak kissé illetlen.

S a parlament s a nép habozni kezdett, S egy kérdés szállt át Anglia felett: Dicső királyunk, India császára, Ugyan mikor, mikor is született?

És szótöbbséggel így határozták: — Oh mikor van legtöbb virág a fán? Edvárd király, az Indiák császára Szülessen május harmadikán!

És megtagadva multam, ifjuságom, Bár érző szívem vérzett s fájt nagyon, Mint egy más ember a kopott ruháját, En elhajítottam születésnapom!

Jövel hát május, szerelme időnye, Bonts ki virágod erőd, rétet felett... Szegény anyám, ha ezt ő tudta volna, Novemberben nem szült vón engemet!

Pesti természetimádók.

— Jelenet. —

Oh természet, oh dicső természet...

Mi hasznom van nekem

a természetből?

(Egy pesti hang.)

Egy pesti ur: Mit szól, öreg? Már vannak ibolyák.

A másik: Nagyszerű. Hát itt a tavasz. Még ibolyák se legyenek?

Az egyik: Azért ne haragudjék úgy! Elvezze a napsugaras tavaszi hangulatot, a levegőben áramló illatokat, a fényt, a langy szellőt, az ibolyát...

A másik: Hagyjon nekem békét. Az egész városban mindenki jajgat a pénzihiány miatt és nekem váltóm jár le. Mit bánom én, ha meg is pukkadnak az ibolyák.

Az egyik: Ejnye, de savanyu maga. *A másik:* Hja, ez a közhangulat. Tölem lehet tavasz, nyár, vagy ősz... vag... (blazirtan), hogy hijjék azt a hideget?

Az egyik: Tél. *A másik:* Hát tél. Nekem az mindegy. Mit jön nekem maga az ibolyákkal? Mi vagyok én? Költő? Éhngörász?

Az egyik: Akkor is kórász. *A másik:* Kórász, görász, ez is mindegy nekem. Nekem minden mindegy. Amivel nem lehet egy kis pénzt keresni, az nem érdek.

Az egyik: Rügyeznek a fák, da'ol a pacsirta... *A másik:* Tölem dalolhat. Nekem a Folies Capriceban a Steinhardt szebben dalol, mint két pacsirta. És a rügyek?... rügyezés ide, rügyezés oda, mi szép van egy rügyben? A rügy, az egy utálatos kis zöld vimmerli a fán. A lomb, az már valami. Az alatt legalább lehet alsózni.

Az egyik: De hát a meleg idő, az asztalok a kávéház előtt! A napfény! *A másik:* Meleg idő. Már az is valami. Belekerült egy forintomba, hogy ki kellett tisztítani az überoheremet. A fene egye meg a meleg időt. Fizetnem két pengőt egy puha kalapért. És az is öröm, a kávéház előtt ülni. A pincéért hiába hívja az ember, nem jön; a kávé kihül; a madarak meg beleköpnék a pikkolómba. Ez is kéj? Micsoda kéj ez? Inkább ülök a fűstben.

Az egyik: De hát a kedves kirándulások! A Városliget! A budai hegyek!

A másik: Még ki is ránduljak? Hova ránduljak ki? Minden nap megyek a büzrére, onnan látom a Dunát meg a budai hegyeket. Csak nem állítja, hogy az is kéj? Látni azokat a pupokat? Mit ér ott egy telek? Semmit. És a Városligetről jobb, ha nem is beszél. Ahhoz kellemetlen emlékek fűznek.

Az egyik: Talán szerelem? *A másik:* Még az is? Ez hiányzik éppen nekem, a szerelem. Hanem egy villát közvetíttem ott nyolcvanharomban és mind a két fél megsalt a provizóval. Nekem Trisztán és Izoldét énekelheti az a pacsirta a ligetben, én oda nem megyek. Még ha maga a főhattyú énekel el Lohengrinből a hattyuarját, akkor se lát engem élve a liget. Majd még kisértőnek megpukkadni irigységtől a kocsikorzón. Hogy is lehet beszélni a ligetről!

Az egyik: Ez is szempont. És elvégre a liget nem is igazi természet. De a falu! A baromfiak! A kis udvar, a kert! *A másik:* Falu, az komoly dolog, Birtokot venni, az beszéd. Már a csirke, azt nem szeretem szaladgálni látni. Fáj a szívem, ha gyalogolni látok egy csirkét. A csirke hanyattfekve szép, prézálivel. A tyúkok meg nagyon körülmenyesek. Ha a kretreből mindjárt ki lehetne venni két lány tojást pohárban, az más volna. De így...

Az egyik: Ön nagyon prózaí.

A másik: Édes uram, az üzleti élet pang, csupa kiadásaim vannak, egyre kevesebb a jövedelemem, mit érdekeljenek engemet a növények? Mi vagyok én? Botanikus? Fűvész? Költő? Éhngörász?

Az egyik: Kórász. *A másik:* Hát kórász. Bánom is én a tavaszt!

Az egyik: Nézze, milyen szép látvány az a kis virágúr-lány az ibolyás-koszárral!

A másik: Az igazán szép. Már gondoltam erre... Lehette egy ilyen kis ibolyavállalatot alapítani. Mit gondol, mennyibe kerül vám nélkül egy kiló ibolya?

— o. —

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

FŐVÁROS.

(*) **A Kossuth-mauzóleum.** A tanács mai ülésén Halmos János polgármester bejelentette, hogy több művész memorandumot adott be hozzá, amelyben a Kossuth-mauzóleum ügyében itélkezett zsűri ítéletének megsemmisítését kéri. A tanács elhatározta, hogy hétfőn rendkívüli ülésen fogja tárgyalni a memorandumot s megkéri a főpolgármestert, hogy a memorandum tárgyalására a jövő szerdán rendkívüli közgyűlést hívjon össze.

(*) **A sertesvásár-pénztár.** A sertesvásári pénztár és a sertesvásárhoz szabályrendelet ügyében ma délután értekezletet tartott a hentes ipartestület, melyen a testületi tagok nagy számban vettek részt. Az értekezlet elhatározta, hogy holnap délután a kereskedelmiügyi miniszterhez, a jövő héten pedig a földművelésügyi és a belügyminiszterhez mennek küldött-ségileg és kérik fogják, hogy a főváros által elfogadott sertesvásárhoz szabályrendeletet azokban a pontokban változtatná meg, amelyek a hentesiparra nézve sérelmesek.

A hentes-ipartestület legutóbbi közgyűlésének határozatához képest ma a melléktermékek értékesítése céljából való szövetkezéssel megalakítottak mondták ki s megválasztották az igazgatóságot is. Bittner János ipartestületi elnök bejelentette a polgármestertől nyert íőhatalmazás folytán hogy a főváros hatósága ez idő szerint egyáltalában nem tervezi a sertesvásárpénztár felállítását; de ha a főváros mégis szervezni akarja, létesítését első sorban az érdekelt testületekkel fogja megkísérteni. Azt értekezlet ezt örömmel vette tudomásul. Elhatározták, hogy a főváros hatóságához intézett fölterjesztésben kéri, hogy a sertes-vásártérnen a hajló-jogot a sertes-bizományosok s a hentes-ipartestület közösen vihesse nyereségkés nélkül. A hentes-ipartestület és az elnöke ellen egy szaklapban sulyos és igazságtalan támadások jelentek meg. Olbecz József ipartestületi tag íőhálóborodással utasította vissza a vádaskodásokat s erre egyhangulag elhatározták, hogy a lapot boykottálják, az elnöknek pedig bizalmat szavaztak. Nagy méltatlankodással vették tudomásul Bittner János elnöknek azt az értesítést, hogy az ő öt ezer forintos kölcsönét csak azért mondták fel, mert a vásárpénztár ellen küzdött.

(*) **Bezárt hatóságú népkonyha.** A főváros ideai költségvetésében a hetedik kerületi előjáróság szegényügyi kiadásaira negyven ezer korona volt előirányozva. Ez az összeg egy-két ezer korona híján már elyogyt s így az előjáróság tizenötezer korona póthitel kintalását kérte a tanácstól. A tanács most ugy döntött ebben a kérdésben, hogy így irányú javaslatot terjesztett a közgyűlés elé. A hetedik kerületi előjáróság addig, míg kérelme nincs elintézve, a népkonyhát bezáratta.

(*) **Választás.** A tanács mai ülésén a következők választotta meg: Vízvezetési szerelő-segédnek Deák Mórt, a bombatéri vásárcsarnok felügyelőjének Wehrmann Gézát, vásárcsarnoki tisztnek Tóth Akost és Drágffy Gyulát, vásárcsarnoki altisztnék Urik Kálmánt, Keilner Sándort, Németh Vendelt és Békely Gyulát. A négy altiszti állásra kétszázhuszonegyen pályáztak.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A bossorkányvár.** A Várszínházban ma Millőcker pompás, operettje a *Bossorkányvár* került színre előadásban, amely igazi dícséretre válik ennek a kitünően szervezett társulatnak. Coralie szerepében Székely Irén lépett föl s ragadta lelkesült tapsokora a közönséget lenománális énektudásával, mely őt az ország első énekesnőjé közé emeli. Vers szerepe *Feladi* Boriskában kedves személyesítőre talált; éneke és játéka egyiránt nagy tetszést érdemelt ki. Úgyes volt Marcsa szerepében a jóhangú *Aradi* Aranka is, A férfiak közül a két főszerepben *Mezei*, a széphanag tenorista és *Arkossy*, a jóízű naturburs lünette ki. A kiállítás meglepően szép és izléses, a kórusok feygelmezetten, összevágóan énekelnek, a kosztümök élénkek, tarkák, a nélkül, hogy ríktők volnának. A szegedi színházba kétségtelenül elsőrendű társulatot visz be a szakavatott, buzgó igazgató.

(f. b.)
** **A sport.** Ma este az Uránia-Színház telve volt bajnokokkal, championokkal, kapitányokkal, vezérekkel, csatárokkal, viadoroikkal és csodásan szép sport-labdákkal. Nemesok a fehér függönyre vetített képeken, hanem a nézőtérben is. És hogy mind a két helynek meg legyen a nemzetközi színezete is, az előadásra eljötték a fővárosban időző japán tudósok és a richmondii footballklub tagjai is. *Báth* István és *Zlinszky* István ma bemutatott darabjának nem volt erre a publikumra szüksége, hogy osztaljan, nagy sikert arasson. Maga a tárgy annyira vonzó, hogy felkelti azoknak az érdeklődését is, akik nem tartoznak semmiféle testi sport művelői közé. És a szerzők tárgykukat jeles bravurral dolgozták fel. Csupa nemes díszkréció véges-végig, seholy egy hajszálnyi

abból a tulzából, amely bőségesen fakad a sportmanekből, ha „prolán” lelkeknek beszélnek, magyarázatnak a sportról. A szerzők érekesen csoportosították a sport különböző ágait, amely összeségükben terjedelmes anyagot nyújtottak a megírásra. És talán nehézséget is okozhatott a részletezésük. Annál nagyobb a szerzők érdeme, hogy a megszabott időn belül is kiterjeszkedtek mindentéle sport-ág ismertetésére és jutott idő még a sport történetére is. A pompásan megírt szöveget az Uránia-Színház műterme 150 gyönyörűen színezett képpel és 85 mozgófényképpel illusztrálta. A képek nemesok művészen szépek, de érdekesek is. És hogy aktuális — a tegnapi alagi akadályverseny mozgóképe — is akad közöttük, az az Uránia Színház vezetékének az aktualitások iránt való helyes érzékét is bizonyítja. Különösen érdekesek: a birkozásokat bemutató kinematogramok, Oxford és Cambridge evezős-versenye, a skandináv ski, toboggan és üető-versenye, amelyek természetesen a jégen történnék, a vívóversenye, a lövészenye, a poló-játékok, a football mathek. Természetes, hogy az egész darab folyamán érvényre jutott a magyar szempont is. A lovaglás művészeté régen magas nívón áll Magyarországon, de felkarolták — különösen az utóbbi időben — a sport minden ágát. A futás, birkózás, ökölvíadal, regatta, korcsolyaverseny, vívás, vadászat, kerékpározás, polo — mind hatalmas fejlődésnek indult. A lövészeny divatja pedig óriási. A legutóbb felkarolt sport a football szinten nagy vehemenciával terjedt el és még a kis diákok előtt is ma a goal sehoh sem ösmertelen. Mindent nemesok a több helyütt humorral megírt szöveg bizonyította, hanem a képek hosszu sora. És a darab kezdő és befejező képe mutatja talán leginkább, hogy a sport története milyen nagy, mily érdekes és hogy mely átalakulásokon ment keresztül. A stadion-nal kezdődik és egy londoni football verseny mozgófényképpel végződik! A szerzőket minden felvonás után zajosan tapsolta a díszes és nagy közönség.

(s. t.)
** **A Népszínház tiktára.** A Népszínház igazgatósága a következő sorokat teszi közzé:

Fáy Béla, a Népszínház főtitkára a mai napon a színház két tiktári állásának egyesítése következtében megvált a Népszínházról, amelynek kötelekőbe most harmadéve Porzolt Kálmán igazgató meghívására lépett be. A Népszínház igazgatósága sajnálatl látja Fáy Béla távozását, kinek kiváló munkásságáért Porzolt igazgató meleghangú átiratban mondott köszönetet. A tiktári teendőket dr. Fodor Oszkár fogja ellátni, aki öü-dik esztendője adminisztrálja a Népszínházat.

A hír, amely e sorokban foglaltatik, a népszínházi iroda vezetésének olyan benső ügyét érinti, amely nyilvános diskusszió tárgya természetesen nem lehet. Tény, hogy Fáy Béla annak idején Porzolt igazgató egyenes felszólítására cserélte fel egy más színháznál elfoglalt állását a népszínházival és most igazgatójának legmelegebb elismerésétől és hála-lájtól kísértén, megváltik ez intézettől. A válassal kapcsolatos dolgok intézése kölcsönösen a legteljesebb lojalitással történt. Magára Fáy Bélára terve mostan, valaminthogy nem kellett őt felfedezni akkor, amikor a Népszínházban helyét elfoglalta, azonképpen nincs ok a bemutatására most, amikor erről a helyről eltávozik. Bármely irodalmi és művészeti mezőn: birni őt kését nyereség és elveszíteni pozitív kár. Nagy tudását, avatottságát, lelkiismeretességét, munkabírását ismeri az egész szurnaliztika, öregje, fiatalja egyaránt. Az öregje csodálja ifuságát és azt, hogy egyetlen nap se mult el felette, hogy haladását fel ne szíta volna. A fiatalabb nemzedék feltekint nagy tapasztalására, a roppant munkára, amelyet végzett, kristályos magyar nyelvérzékére legkivált, amely benne külön talentum, mert az idegen nyelvekben való szinte páratlan jártassága kiméletesen bánt szintiszta magyar írásának nemes formáival. Valóságos szerencséje a magyar közönségnek, hogy nagy írói tulajdonságait a fordítómunka jármába hajtotta. Ez az áldozat a külföldi munkák végtelen sorát adta egyenrangú fordítások alakjában a publikumnak és a színpadnak. Megállapodás is van arra, hogy mint a Népszínház külföldi repertoárjának leg-hivatottabb átitetője, ezen a címen, állandó kötéssel osatollássék jövőre is ez intézethez.

** **Operett a Várszínházban.** Egyik lapírszünk arról adott hírt, hogy a *Várszínház* operett-színházba alakult a s már szerződési tárgyalásokat is folytat a *Népszínház* és a *Magyar Színház* egyes tagjaival. A legbiztosabb forrásból írhatjuk, hogy ennek a hírnek semmi alapja nincs.

** **A Fifin műsoron.** Dr. Schweimmer Aurél *Fifin* című nagyikerű operettje, mely *Fedák* Sári beütésével következtében néhány napra lezsurult a műsorról, holnap, pénteken újra színre kerül. A holnapra kitűzött *Fifin* előadása iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a mai napon a páholyok és az ülőhelyek tulajnomó része elővételben máris elkelt.

** **Hírek a Várszínházból.** A szegedi színtársulat holnap a *Várszínházban* nagy sikert aratott bohózatot, *Durand* és *Durand* adja elő, *Bihári* Ákossal, *Mezei* Péterrel, *Horváth* Paulával, *Kiss* Irénnel *Mészáros* Gizával és *László* Gyulával a főszerepekben. — Szombaton meg három estére terjedő vendég-szereplését *Szentgyörgyi* István, a *Kolozsvári* színház tagja a *Czigány* Zsiga szerepében, amely egyike legkiválóbb alakításainak. Rózsit, ezt a parádés drámai szerepet *Szekély* Irén játssza, aki elénelki azokat a dalokat, amelyeket e szerepben *Blaha* Lujza szokott énekelni. A többi szerepet *Leóvey*, *Mezei*, *Bubos*, *Aradi* Aranka és *Láng* Etel fogják játszani. Az előadás iránt, amely rendes bérletben megy, igen nagy érdeklődés nyilvánul, úgy hogy már eddig is sok előjegyzés történt. Jegyek kaphatók még a színház pénztáránál és a rendes árusítóhelyeken.

** **A Népszínház népszínmű-udjónsága.** A *Népszínház* legkisebbl pályanyertesnépszínmű-udjónsága, *Kacsiány* Géának a *rossályi malom* című műve, e hó 11-ikén kerül bemutatásra. A darab szereposztása a következő: *Terka* — *Blaha* Lujza, *Sárka* — *Kápolnai* Irén, *özv. Boldogné* — *Lszóné*, *Sándor* urf — *Szirmai*, *Füstös* István — *Németh*, *Gyészü* — *Ujvári*, *Ferke* molnárlégény — *Raskó*, *Andris* — *Kiss*, *Mócsi* kocsmáros — *Solymosi*, *Betyeg* Illés — *Horváth*, *Polgár* — *Szabó*.

** **A Várszínház elhalasztott bemutatója.** A *Várszínház* két nagyikerű darabja, a *Kurucz Főja Dávid* és *A zsába* oly nagy vonzerőt gyakorol a közönségre, hogy mindkét darab nap-nap után teljesen szufolt ház előtt kerül színre. Az igazgatóság erre való tekintettel a jövő szerdára halasztotta *A láda titkának* eredetileg holnapra kitűzött bemutatóját. A premiérig pedig a következőkéül állapították meg a műsort: Szombaton: *A zsába*. — Vasárnap déltánt: *A zsába*, esto: *Kurucz Főja Dávid*. — Hétfőn: *A zsába*. — Kedden: *Kurucz Főja Dávid*.

** **Fálmay Ika a Népszínházban.** *Fálmay* Ika még e hónap folyamán vendége lesz a *Népszínházban*. A művésznő e hónap 11-ikén lép fel a *Carl-Theaterben* utoljára s ez az előadás egyuttal huszonötödik előadása lesz a *Das geisse Etwas* című énekes bohózatnak, amelynek előadási jogát a Népszínház megszerezte. A *Népszínházban*, mint értesülünk, e hónap 20-ikára van első fellépése tervbevéve ugyanebben a darabban.

** **Bárdi Gabi első fellépése.** Z. *Bárdi* Gabi, aki tudvaleoleg visszatért a *Népszínház* közelékébe, a jövő hétfőn az *Ádám* és *Éva* 10 női szerepében, kedden a *Cigánybőr* Szaffi szerepét és szerdán *Terés kapitány* címszerepét fogja játszani.

** **A Nemzeti Zenede hangversenye.** A Nemzeti Zenede folyó hó 7-én (hétfőn) este 1/2 órakor a Fővárosi Vigadó kistermében hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. Vonós négyes (Es-dúr) *Mozart*, előadja: Pécsi Károly, Faldy Mariska, Lederer Imre és Rűk Károly. 2. a *Chopin* *Tamandry* (Gus-dúr); b) *Liszt*, *Ernán-ábránd*. Zongorán előadja: Svéha Antónia. 3. *Ezsa*, Hegedűverseny. (f. és II. tétel). Előadja: Steiner Emma. Zongorán kísért Schatz Aladár. 4. a) *Raff*, *Románé*. b) *Schubert* *Impromptu* (F-moll). Zongorán előadja Csánky Kornélia. 5. *Mozart* II. re Pastore's Ária ének és hegedűre. Énekl: Frivaldszky Emilia; a hegedűszármot Dramár László játssza; zongorán kísért Stefaniai Imre. 6. a) *Wagner*, *Parsifal*; 4 gondokára Ártia Jakobowsky; b) *Volkmann*, *Keringő*; az F-dúr szerenádából, előadja: Kovács Sándor, Rűk Károly, Gmeindl Emil és Zoltán György. 7.) *Chopin*, *Allegro de Concert*. Zongorán előadja Márkus Lili. 8. a) *Spohr*, *Adagio*; b) *Wienawsky*, *Scherzo tarantella*; hegedűn előadja Pécsi Károly. 9. a) *Tanaglia*, Ária (1600. évből); b) *Paganini*, *Motto perpetuum*; 4 hegedűre; zongorán kísért Langer Eugénia.

** **A Magyar Színház udjónsága.** A *Magyar Színház* személyzete párhuzamosan két darabra készül most. Az egyik operette: *Herkules munkái*, amely a párisi *Bouffes-Parisiensnek* két éven át volt a legvonzóbb kasszadarabja. A másik udjónság dráma: *A rekele csöpp*, amelyet Zola egyik kisebb regényéből *Braun* Miksa német író dolgozott át a színpadra.

** **Duse Eleonora vendégjátéka.** *Duse* Eleonora tegnap kezdte meg vendégjátékát a *bécsi* *Raimund*-színházban *Gabriele d'Annunzionak* *Francesca da Rimini* című verses tragédiájában. A nagy olasz tragika ragyogó művészetéről a *bécsi* sajtó ezuttal is a legmagasztalóbb hangon ír. *D'Annunzio* tragédiájának különösen nyelvelvi szépségeit dícsérik. Egyuttal megemlítjük, hogy *Duse* Eleonora *bécsi* vendégjátékának befejezése után *Berlinbe* megy, ahol a *Lessing*-színházban lesz hat estén át vendége.

** **Franco színtársulat Berlinben.** A *berlini* *Neues Theaterben* egy francia színtársulat kezdti meg vendégzereplését *Bissonnak* *La dame de chez Maxim* (Osztrigás Mici) című darabjával. A társulat női starja *Chirel* asszony, akinek a párisi színpadon nagy híre van.

** **Hangverseny a Telefon Hírmúzóban.** Ma este fél 9 órakor hangversenyt rendez a *Telefon Hírmúzó*, melyre közreműködésüket a fővárosi művészek következők kitünőségei ígérték meg, hogy *Zilahy* Gyulának, aki Aradra táhozik el, utolsó hangversenyén, melyet a Hírmúzóban rendez, résztvegyenek: *Ábrányiné* Wein Margit, *Bódy* Teruska, *Osillag* Teréz, *Kaczár* Margit, B. *Lenkei* Hedvig, *Kordin* Mariska, *Ledószky* Gizella, *Pártosné* Bartoluechi Viktória, *Paulayné* Adorján Berta, *Paulay* Erzsike, *Szilágyi* Arabella és *Zilahiné* S. Vilma urnók, *Ábrányi* Emil, *Balla* Miklós, *Déri* Jenő, *Hegeths* Ferenc, *Kornay* Richard, *Kytká* Ernő, *Mihályi* Ferenc, *Reza* Dező, *Somsich* Andor, *Szendry* Lajos és

Tarnay Alajos urak. Hangverseny után az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő-újság, majd még 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül.

Máder Raoul szerződötése.

Budapest, április 3.

Máder Raoul, az Operaház helyettes igazgatója ma vagy holnap alá fogja írni végleges szerződését, amely reá nézve pályakérdést, az Operaházra nézve pedig öt évre szóló művészeti irányt és tartalmat jelent; egyelőre még csak tárgyalnak az intéző körök. Százszázalékosan állami műintézetről lévén szó, ezekben a tárgyalásokba a nyilvánosságnak is van beleszólása. És pedig magáról Máder Raoul-ról. Másodsor meg Máder Raoul érdekében.

1901. november 14-én szabadságot kelt Máder Raoul Imre igazgatót és ezen a napon vette át Máder Raoul mint karmester az ügyek vezetését. Még ma se tudjuk, hogy a kedvező auspiciomok között induló széken elején miért kellett Máder Raoul-nak oly hirtelenül távoznia, a nélkül, hogy terveinek megvalósításával esetleg magát igazolhatta volna.

Máder Raoul művészi hagyatékát Máder Raoul vette át és valljuk be, hatalmas művészi és anyagi sikerei voltak, de egy önálló művészi eszmét nem érvényesített, tisztán Máder Raoul tervezetét hajította végre. Igazságszerető ember kell, hogy azt az elégtételt megadja Máder Raoul-nak, akinek nagyon fájhat diótelen vége és értem a keserű mosolyt, amelylyel mondani szokta: Én vettem, más arat.

Részletezzünk az Operaház művészi és anyagi sikerei az idén a következők voltak:

Trisztán és Izolda, Wagner hatalmas műreke, amelyet Máder Raoul Imre szinte monomániával erőszakolt ki. — *Anyegin Eugén*, Csajkovszky-dalmű szintén Máder Raoul kezdeményezéséből került a műsorra és pedig Máder Raoul bírálata ellenére, akinek aztán — ilyen a sors! — a mű sikere babérokat hozott. — A régi igazgató idejében se: erdőztették továbbá azt a két kiváló művészt, aki Operaházunk tespedő életébe új vérkeringést és a kasszába pénzt hozott: *Burrida* Károlyt és *W. Kramer* Terézét. A kitűnő hőszeniorista és az érdekes, szép művész olyan dalműből vonz közönséget, amely azelőtt üres ház előtt játszódtak. — Fényes anyagi sikere volt továbbá *A denvernek*, de ez se Máder Raoul iniciatívájából került színre, hiszen már *Kálá* idejében is készültek fölelevenítesére. — *A mesterdalnokok* és egyáltalán a Wagner-műsor kiegészítése mind Máder Raoul — ugyszólván — rögeszméje volt. Csupán egyetlenegy újdonságunk lesz, amely már a Máder rezsimjéből való és ez az ő saját *Tanzbűt* című balletje, amelyet részben már előadtak egy berlini orfeumban.

Máder tehát ez alatt a hat hónap alatt nem mutathatta ki, hogy van-e önálló programja, amely sikerre vezet.

Sokkal szerencsésebb volt személyi dolgok elintézésében és — eltekintve egyrészt *Carrellano*-féle vendégszerepléstől — itt-ott kitűnő tekintet mutatott fel tehetségek felismerésében. Itt van *Szojzer* Ilonka rokonszenves fiatal tehetsége, akitől — erősebb tanulmányok után — rendkívül várhatunk, — továbbá *Ambrus* Zoltáné, akinek szerződötése, legnagyobb örömminkre, küszöbön áll. Kiváló tapintatossággal rendezte Máder Raoul az énekar és zenekar ügyét, amelyet Máder Raoul hanyagsága megsejtett el.

De a legnagyobb érdemül kell betudnunk, hogy személyi érvényesítését többször is alá tudta rendelni az Operaház művészi érdekeinek. Mint telivér művészember és kitűnő zenész, tisztában van dirigensi tehetsége és véralakta fogatalkosságával és a nehezebb dalműveket, amelyeket a régi rezsim alatt ő dirigált, erősebb vállalknak engedte át. Így a holnap részben új betanulással színrekerülő *Mesterdalnokok*, Wagner legnehezebb dalművét ezuttal már *Kerner* István fogja dirigálni.

Ennyit kellett megmondanunk Máder Raoul-ról, — vagyis azt, hogy eddigelő nem mutatott önálló művészi koncepciókat, amelyek őt, mint direktort igazolnák, vagyis hogy az Operaház mostani művészi és anyagi sikere nem az ő érdeme, — másodsor pedig, hogy személyi dolgokban sokszor szakavatottan és ügyesen járt el.

Most pedig Máder Raoul érdekében kell egyre-másra felhívunk az intéző körök figyelmét. Az ő érdeke természetesen azonos a műintézetével.

Sürgősen kérjük a belügyminisztériumot, állítsa vissza azt a statutumot, amelyet gróf *Zichy* Géza megsejtett, hogy *Mahler* Gusztávot elküldhesse. Tessék az új direktornak szerződötésileg biztosítani a négy — föltétlenül szükséges jogot a művészi igazgatásban; 1. az újdonságok megvalósítása, 2. a tagok szerződötése és elbocsátása, 3. a műsor összeállítása és 4. a szerepkiosztás jogát. Reméljük, hogy Máder Raoul követelményei fogja ezt a négy jogot; mellette van a sajtó és a közönség. Mert az eddigi rendszer

abszurdum, amiről már esztendőök óta számtalanszor nyilatkozott az egész sajtó; minek újra letegetni?! Kálády és Máder Raoul felelős miniszter volt abszolút monarchiában. Fából vaskarika. Minden papuskormánnyal veszedelmes, és óvakodni kell tőle, de a legveszedelmesebb az ellenőrizhetetlen intendánsi szélső papuskormánya.

Máder öt évre szóló szerződötést kér évi huszezer korona fizetéssel. *Kálády* tizenkétezer, *Máder* tizezer korona fizetést élvezett, — csak egy *Mahler*nek, *Nikisch*nek volt ennél nagyobb fizetése, olyanoknak, akik mint dirigensek is világraszóló dicsőséget és művészi jelentőséget biztosítottak a műintézetnek. Nem akarunk a szerződötés anyagi részébe beleszólni, de úgy véljük, hogy jó lenne talán a magas huszezerforintos gázsi szerzet érdemek után az advancementa bizni. Tudunkkal ez a telfogás uralkodik az intéző körökben is.

Örömmel üdvözlöljük Máder diszes állásában és hogy be fogja váltani a hozzáfűzött reményeket, adja Isten.

MŰVÉSZET.

□ **A tavaszi tárlat.** A tavaszi nemzetközi kiállítás, a végleges megállapodás szerint szombaton, április hó ötödikén délután öt órakor fogja megnyitni dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter. A megnyitásra az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ezúttal is csak a művészeket és a rokon testületeket hívta meg, míg a közönséget az ünnepélyes vernisszage napján személyenként két korona belépődíj mellett tekintheti meg a kiállítást. A társulat tagjai és azok családtagjai, a tagsági jegyeik, illetve az azokhoz eredetileg mellékelte öt darab családtag-jegy alapján szintén díjtalanul léphetnek a kiállítási termebe. Maga a kiállítás egyike a legérdekesebbeknek, amelyek valaha Budapestre voltak. A tárgymutató szerint a tárlaton 125 magyar művész 337 művel és 73 külföldi művész 246 művel vesz részt. Egyik kiváló érdekesége lesz a kiállításnak az az öt mű, amelyet az Országos Képtár igazgatósága a legújabb állami szerzeményekből bocsátott a tárlat rendezésére és pedig: *Munkácsy* Mihály *Ejjei csavargók*, *Böcklin* Arnold *Kentaur a kovácsműhelyben*, *Segantini* Giovanni *Az élet anyaga*, *Sauter* George *A kérdés és habozás* és *Thomas* Greswener *Alkonyat*. A kiállítás képes tárgymutatója, mely 64 műalkotásnak sikerült reprodukcióját közli, már a megnyitás napján készen lesz és a kiállítás pénztáránál hatvan fillérrel kapható. Ezen kiállításon is lesznek zeneestélyek, amelyek közül az elsőt csütörtökön, április hó tizedikén tartják meg.

□ **A magyar műkincsek megőrzése.** A közoktatásügyi minisztériumban javaslat készül a magánok tulajdonában levő műkincsek és műtárgyak összeírására. E javaslat, illetőleg összeírás alapja lesz egy oly törvényes intézkedésnek, mely a műtárgyak kivételét szabályozza. Egyes külföldi államokban, így Olaszországban is, össze vannak írva a képek, szobrok és általában a nemzeti műkincsek, melyeknek a külföldre való kivitelét vagy eladását törvény tiltja. Hasonló intézkedést előz a kultuszminiszteri tervezet is. Magyarországon ugyanis, mint az ezredévi és az ötvenmű-kiállításunk kitűnt, igen sok nagybecsű műtárgy van egyes urisáladok birtokában s azoknak megőrzése és itthon tartása elsőrendű nemzeti érdek. Az összeírásról szóló jelentést a minisztérium évről-évre évkönyv alakjában adná ki. Az országban levő múzeumokról, iskolai, köz- és magán-múzeumokról már készített egy kimutatást a múzeumok és képtárak országos föfelügyelősége, ami könyvalakban is megjelent. A minisztérium új tervezete csak betölti a hasznos nemzeti munkát.

□ **Pályázat a kassai honvédszoborra.** *Kassáról* jelenti tudósítónk: A honvédszobor bizottság ma elhatározta, hogy a kassai honvédszobor felállítására céljából a pályázatot kiírja és a hazai szobrászművészeket felkéri a pályázatra. Szeptember 30-ikáig küldhetők be a minták. A szobrot a megyeház elé, délre az Erzsébet-templomtól jogják felállítani, és 20 ezer koronát iránynoznak elő rá. A zsűri elnökségére *Bubics* Zsigmondot kéri föl.

□ **Angol iparművészet Budapest.** Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum egy kiállítás létesítésén fáradozik, amelyen be akarja mutatni az angol iparművészet legújabb modern irányú termékeit a lakásberendezés keretében. Az előmunkálatokat *Radisics* Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója vezeti. A Londonban működő rendező bizottság már hozzáfűzött a kiállítás anyagának összegyűjtéséhez. A kiállításon látható lesz két hálószoba, azonkívül tíz ebédlő és egyeb butor. A Studio öszi kiállításán nagy feltűnést keltett modern ékszerek egész sorozata is kiállításra kerül.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Történelmi Társulat gyűlése.** A Magyar Történelmi Társulat ma délután gróf *Teleki* Géza előnközte által felolvasó ülést tartott, amelyen *Domanovszky* Sándor a *budai krónikáról*, mint történeti kutatóról értekezett. A tetszésre fogadott előadás után több új tagot vett fel a Társulat s jóváhagyta a múlt havi számadásokat is.

□ **A Társadalomtudományi Társaság április 4-ikén** (pénteken) délután 6 órakor a kereskedelmi és iparkamara dísztermében (V., Alkotmány- és Szemere utcák sarkán) ülést tart, amelynek tárgya dr. *Harrer* Ferenc székesfővárosi fogamzó előadása: „A közgazdasági jogról és a szociológiáról.”

□ **Háromszékvármegye nemes családjai.** A heraldikai irodalmat érdekes és értékes munkával gyarapította *Pálmay* József, a jeles genealogus, aki Udvarhelymegye nemesi családjai történetének megírásával is nagy érdemeket szerzett. Ez az újabb könyve, amelyben 680 nemes család történetét ismereteli nagy alaposággal, a székely nemzet történetének sok becses adatát hozza napvilágra és óvja meg az elvesztéstől. Utótrő munka, amelyben *Pálmay* derekasan oldotta meg a magára vállalt nehéz feladatot. A könyv belső értékeknek megfelelő a kiállítása is, amely a sepsi-szent-györgyi Jókai-nyomda izléses dícséri. A 494 oldalas könyvet 187 családi cimerrajz díszíti. Előszót *Potsa* József főispán írt a könyvbe, amelynek gazdag anyagát nemcsak az szakemberek, hanem azok is érdekelten olvashatják, akik a genealogia kedvelői. A könyv ára fűzve 20 korona, díszkötésben 24 korona. Kiadója a Jókai-nyomda Sepsi-Szent-Györgyön.

□ **Jogállam.** A *Jogállam* című jog- és államtudományi szemle, melyet *Edvi* Ilés Károly főszerkesztése mellett dr. *Baumgarten* Nándor és dr. *Gyomai* Zsigmond ügyvédek szerkesztették, áprilisi füzetét ma hagyta el a sajtót és tartalma most is a megszokott magas színvonalon áll. Az értékes cikkeket sorozatát dr. *Weinmann* Fülöp kir. közjegyző nagy tanulmánya a törvényes öröklésről a magyar általános polgári törvénykönyv tervezete szerint nyitja meg. Dr. *Fodor* Armin királyi táblai bíró folytatja kitűnő értekezését a polgári perrendtartás törvényjavaslatáról és dr. *Baumgarten* Izidor koronagyűzész helyettes befejezi tanulmányát a kodifikált büntetőjogról és a külön törvényekről. E tanulmány most önálló füzetben is megjelent. A *Jogállam* gazdag állandó rovatai között látjuk dr. *Terfi* Gyula törvényészi bíró értekezését a polgári perrendtartás javaslatának előkészítő munkálatairól, továbbá a kiváló kriminalista *Edvi Ilés* Károly cikkét a közgazdasági és bírói hatalomról. Kitűnő kritikai feldolgozásban nyújtja a füzet az újabb elvi jelentőségű bírói határozatokat, közül az igazságügyi-miniszteri rendeleteket és a külföldi joggyakorlatot; mind ezt kritikailag feldolgozva. Különös súlyt kölcsönöz a szemlének, hogy ez az egyedüli folyóirat, mely a Kuria bírósádját a képviselőválasztási ügyekben magas színvonalon álló feldolgozásban közli. A *Jogállam* előfizetési ára 10 füzetre 16 korona, 5 füzetre 8 korona. Az újonnan belépő előfizetők az eddig megjelent füzeteket is megkapják. Megrendelések a *Jogállam* kiadóhivatalába (Budapest IV., Havas-utca 7.) intézendők.

□ **Nyomdászati enciklopédia.** Ily címen terjedelmes, szép és izléses kiállítás, 38 ívre terjedő munka jelent meg *Pusztai* Ferenc ismert nyomdászati szakiró, a *Magyar Nyomdászati* szerkesztője avatott tollából. A munka mint utótrő vállalkozás is kiváló elismerést érdemel, miután a nyomdászati szaknak eddig nem volt magyar nyelven írt önálló könyve. *Pusztai* enciklopédiája nemcsak a nyomdászati szak minden fölmerülhető kérdésében ad pontos és kimerítő tájékoztatást, hanem a rokon szakok művelőinek, ugymint betűöntők, festszók, könyvművészek, könyvkötők, tömönfők stb. stb.-nek is nélkülözhetetlen segédkönyve. Közel 2000 vezérszavára: kiterjeszkedik a grafikai művészetek minden fontosabb mozzanatára. A könyv végén levő Mesterszótár arra van hivatva, hogy az általános használt német és idegen nyelvű műkifejezések végre kiküszöböltesseken s helyettük magyar szavak használtassanak. A *Nyomdászati Enciklopédia* ára kövte 12 korona, megrendelhető a kiadó Pallas irod. és nyomdai részvénytársaságnál, Budapest V., Honvéd-utca 10. szám.

VIDÉK.

— **(Pozsony város könyvtára.)** A közoktatásügyi miniszter értesítette Pozsony város polgármesterét hogy a nyilvános városi könyvtár végleges elhelyezésére 40,000 koronát engedélyezett és a 8000 koronás első évi részletet most folyósította. Az ideiglenesen elhelyezett városi könyvtár mostani állománya közel 12,000 kötet.

— **(A Béga-osztona szabályozása.)** *Temesvárról* jelentik: A Béga-osztona hajózhatóvá tétele tárgyában ma előtervezet volt a temes-béga-ölgöi szabályozási társulat palotájában, melyhez megjelentek többek között báró *Nikolics* Fedor báró *Dániel* Ernő és *Delimanicus* torontái alispán. Az értekezlet *Vargics* Imrét választotta elnökövé, aki terjedelmes javaslatot mutatott be, amely az április hó 6-ikára egybehozott érdekeltségű nagygyűlés elé terjesztendő s amely szerint az eszközölendő munkálatok kizárólag államköltségen volnának végre-

hajtandók. Ebben az ügyben a miniszereinköz és a szakminiszterekhez küldött leveleket fogják meleseníteni. Végül az értekezlet az előadó elnöknek köszönetet szavazott, mire az értekezlet véget ért.

EGYESÜLETEK.

(A szállodások és vendéglősök közgyűlése.)

A Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Kereskedőiparosok Partitársulata ma, délután tartotta évi rendes közgyűlést Gundel János elnöklésével. A választmány jelentése megemlékezett arról, hogy az ipartársulat folyamodott a kormányhoz ama rendelet végrehajtásának ehalasztásáért, amelynek értelmében mindazok is figlalkoznak, kötelesek külön iparrendélyt váltani. A folyamodásnak meg is volt az eredménye, mert a kereskedelmi miniszter nyomban intézkedett a rendelet végrehajtásának felfüggesztéséről. A székessóvárosi törvényhatósága a fogadó, vendéglős és kosma-iparok gyakorlatáról új szabályrendeletet állapított meg, melynek lényegese pontja az, hogy az ipar gyakorlására csak ipartársulati tagok nyerhetnek engedélyt. Ezt a határozatot az ipartársulat megelégedte a belügyminiszterhez s így az új szabályrendelet sorsa még eldöntetlen. Minthogy a kormány az ipartörvény revízióját elhatározta, az ipartársulat felterjesztést intézett a kormányhoz, hogy az ipar folytatása képesítéshez legyen kötve. A miniszter a felterjesztés véleményezésé végett kiadta valamennyi iparkamarának, melyek legutóbb máris a képesítés mellett foglalt állást. Rendkívül érdekességgel bír az *üvegipar-gazdálkodás* és a szállodás-*ipar* fellendülésére nézve a szállodások nemzetközi egyesülete által Stockholm-ban tartott múlt évi közgyűlésének azonos *éveslegesei elhatározása, hogy 1902. évi közgyűlését Budapesten fogja tartani.* A választmány ennek elfogadása felkéri a közgyűlést, hasson oda, hogy ez ipar minden létező levele csatlakozzék az ipartársulathoz, amikor arról lesz szó, hogy előkelő külföldi vendégeinket a magyar hazát és a székessóvárost megismertessék és megkedveltessek. A választmány máris minden alkalmas módot felhasznál abban az irányban, hogy a vendégek egyszerű fogadtatásban részesüljenek és tiszteltükre nézve ünnepekéket rendezzenek. Megemlékezik a jelentés végül arról az ünnepről, amelyet az ipartársulat elnökének, Gundel Jánosnak és tisztelbeli elnökének, id. Kommer Ernőnek huszonöt éves jubileum alkalmából rendezett; beszámol a szakirányú tanonciskola eredményes működéséről, bejelenti, hogy az ipartársulat tagjainak létszáma 524, jövedelme pedig 3898 korona volt.

A közgyűlés a jelentést, a számadásokat, valamint az ideai költségvetést egyhangulag tudomásul vette, s a fölmentvényt megadta.

Gundel János ezután külön is kiemelte a külföldi szakértés idejövételének fontosságát s kérte a közgyűlést, bizza meg a választmányt, hogy a szükséghez képest nagyobb összeget adhasson a vendégek jótársára. Egyébként id. Kommer Ernő bejelentette már, hogy 1000 koronával, Glück Frigyes pedig 3000 koronával járul hozzá a nemzetközi kongresszus költségeihez.

Az indítványok során Krist Ferenc azt javasolta, hogy az ipartársulat abból az alkalomból, hogy Gundel János immár 25 éve a legnagyobb buzgóssággal vezeti az ipartársulat ügyeit, vásároljon a főváros területén ingatlan s ezzel örökítse meg elnökének érdemét. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult az indítványhoz.

Hosszabb vitát idézett fel a vendéglősök, szállodások és pinóker nyugdíj-egyesületének az az indítványa, hogy az összes tanoncokat kötelezzék a nyugdíj-intézetbe való belépésre. A vitában Bokros Károly, Stadler Károly, dr. Solti Ödön és mások vettek részt, mire a közgyűlés az indítványt elfogadta. Gyáky Mihály előadja, hogy számos kisebb vendéglős tegnap értekezletet tartott a jégszükségletek beszerzése dolgában, melyen elhatározták, hogy a sörgyárakat megkérlik, hogy a jeget méterházasúnkint 1 K. 60 f.-ért házhoz szállítsák. Ha a sörgyárak ezt nem teljesítik, egyelőre beszűkítik a sörkimerészt, s lépéseket tesznek egy jégygyár alapításához. Az értekezlet névében kéri az ipartársulat támogatását. Számos felszólalás után Gundel elnök megígérte, hogy az ipartársulat vezetősége el fog járni a sörgyáraknál, s lehetőleg olcsó árat fog kieszközölni. Ebben a felszólaló és a közgyűlés megnyugodtak.

Az ipartársulati közgyűlés után a budapesti vendéglősök temetkezési egyesülete tartotta közgyűlését.

(A budapesti V. kerületi állami főreáliskola volt iskolatársainak szövetsége) szombaton este 6 órakor tartja a Markó-utcai főreáliskola dísztermében XI. rendes közgyűlést. Közgyűlés után a Fősterfő vendéglőben barátságos társasvoacora lesz. A vacsora előtt művészostét rendeznek, amelyen közreműködik: Alexander Bernát, Kóbor Tamás, Endrey Zalán, Földes Ede, Gábor József és Földes Imre.

(A báró Hirsch Mór jótékonyági és önszolgálati egyesület) április 6-án, délután 3 órakor tartja XII. rendes közgyűlését az egyesület tanácstermében. (VII. Teréz-körút 5.)

SPORT.

Football. A magyar csapatok és a richmondai angol csapat négy napos football-tornája ma véget ért. Az angolok győzelmesen térnek hazájukba, itt hagyva négy nap fényes eredményét: a 25 goalt, melyet a magyar csapatnak adtak. Ezt idővel vissza kell adni kamatostul és a mai játék után itélve, eljön

az az idő, mikor a magyar csapat kapusa fog a ma-lomból a goalban — sűrűzni. Így tett ma az angol kapus, de nem az első félidőben, amikor a mieink többet kergettek a labdát az angol területen, mint amások a magyarán. A közönség ma is nagy számban nézte végig a játéknak izgató és változatos menetjét. Alig indul meg a játék a Richmond A. F. C. és Magyar Ussó Egyesület, Fővárosi Torna Club és S. F. C.-ok jeles játékosaiól összeállított representatív csapatok között, a football angol mezőnyre repült át és Halász (M. U. E.) jobbszéles csatár Halmaytól támogatva, pompás berohanást intéz az angol kapu ellen, hol átadja a labdát partnerének, ki higgadsággal akadálytalan megcsinálhatta volna a napnak egyetlen goalját, ha e helyett nem a kapufélfának lövi a labdát. Az első félidőben az angolok két goalt érnek el.

A magyar csapat támadó kedve a második félidőben alszáll, sőt a védelem is gyöngült. Az egyik beok megsántult és mivel nem tudott kellőleg helyt állni, legalább is két goalt rugtak. A nap hőse Lill Károly kapus volt, ki a legerősebb és legveszedelmesebb shootokot a legnagyobb biztonsággal védett ki, egy hármas védését pereokig tartó tussal jutalmazta a publikum. Az angolok különösen az első félidőben igen erősen, helyenként szokatlanul durván játszottak. A magyar csapat felállítását a következő volt: Halász, Halmay, Kovács, Borbás, Koch osztárok, Steiner, Tommy, Kiss fedezet, Fehéri, Bezan hétvédők, Lill kapus.

Szerencsétlenség a lövésnyen. Meránban ma a hőlgek hajáért lefutott gátversenyben Hummelbaum Ottó tiszthelyettes, aki Punschot lovagolta, lobukott és súlyos agyrázkódást szenvedett. A szerencsétlen uriovat haldokolva szállították kórházba.

A római Derby. Rómából jelentik, hogy a mai Derby-reálóban, melyet a királyi pár is végignézt, Tocsini első, Izabella második és Royalist harmadiknak jött be.

Alagi löversenyek.

— Negyedik nap. —

Budapest, április 3.

A nagy alagi akadályverseny az ideai versenyestendő legnagyobb szenzációjává nőtte ki magát. Lefutottak, megsemmisítették és szombat délután 3 óra 50 perokor újra futják. A startolók, Billa kivételével, mely nem indul, ugyanazok lesznek, de legszomorubban a fogadóközönség járt, mely egy inreális versenyben veszítette el a pénzét s e miatt, különösen a könyvfogadókkal élénk szóváltások folytak a fogadások érvényességére vagy érvénytelenségére miatt.

Persze a közönség pénzével nem igen sokat történnek hivatalosan s így mindössze annyit történt, hogy Freyer startert rossz start miatt 1000 korona pénzbírságra ítélték. Az, hogy ezresek veszték el helytelen módon, hogy Williams összetörte a bordáit, mellékes, a földolog az, hogy szombaton újra futják a nagy versenyt.

Tessék fogadni!

A mai verseny, mint turfiharok után rendszeren, szép időben, minden szenzáció nélkül folyt le. Favoritok, outsidersk váltakozva nyertek s úgy látszik a közönség is kiírárt a tegnapi izgalomban, mert ma jóval kevesebben írártak ki az alagi mezőre. Mig tegnap két Jankovich ló, ma Jony százados két telvére aratott diadalt s az utolsó versenyben gróf Pejacevich nyerte meg az idén első versenyt.

A mai eredmény a következők:

I. Hárómévesek handicapja. Díj 1200 korona. Távolság 1600 méter. Jóny F. százados Fákutja (Hagelin) első, Geist G. Menyköje (Pfeifer) második, Mr. White Latorja (Rauss főhadnagy) harmadik, azután Dum-Dum, H. ü. 134, II. 60 : 68.

II. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távolság 2000 méter. Jóny F. százados Brizanszja (Hagelin) első, gróf Pejacevich A. Felicitasa (tulajdonosa) második, Zangen J. Rusticus (Rauss főhadnagy) harmadik, azután Modern, Edes, Taikum, Boba. Totalizátor: I. 60 : 65. Helyrefogadások: I. 50 : 90, II. 50 : 108, III. 50 : 86.

III. Kereszturi akadályverseny. Díj 1600 korona. Távolság 4800 méter. Geist G. May be (Machan) első, dr. Haber L. Vendel (Moritz) második, gróf Orsich P. főhadnagy Előre II. (Csompora) harmadik, azután Adriano, Perez. Totalizátor: I. 10 : 16. Helyrefogadások: I. 60 : 62, II. 50 : 84.

IV. Négyévesek akadályversenye. Díj 1600 korona. Távolság 3200 méter. Dr. Haber L. Kigridio (Eltz) első, Mr. White jun. Cheerup (Horthy) második, Geist G. Nyájás (Krause) harmadik. Totalizátor: I. 10 : 31.

V. Eladók gátversenye. Díj 1500 korona, távolság 2400 méter. Báró Königswarter H. Bakatorja (Moritz) első, Jóny F. százados Gazdramaja (Fejes) második, gróf Forgách J. Sötétje (Waldner) harmadik. Azután Széltoló, Sandy. Totalizátor: I. 26. Helyrefogadások: I. 50 : 70, II. 50 : 78.

VI. Megyeri díj. Díj 1600 korona, távolság 2400 méter. Mr. Siltón Gondzja (Pejacevich) első, gróf Chorinsky F. Kiesodája (Tulajdonos) második, Maut-

ner V. Maro Aurelja (Perne) harmadik. Azután Cap Martin, Earl. Ohio, Karvaly. Totalizátor: I. 84. Helyrefogadások: I. 60 : 70, II. 50 : 76, III. 50 : 70.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Tüntetés a Tátrában. Paruriuntur montes et nasci — treuga dei. A két diák-szállóigének erőszakos egybevetése azt jelenti, hogy minden rendben van. Grüner Jakab, a Tátra-kávéház sokat emlegetett tulajdonosa bocsánatot kért a nála járt egyetemi ifjaktól s a magyar genuszról. Olyan engesztelékeny hangulatban volt, hogy az egyiptusi kataraktól is bocsánatot kért volt, de erre nem került a sor a mai fő tárgyaláson, mely alig egy félórásig foglalkoztatta dr. Wiener aljárásbíró. A pör tárgya a kellenél jobban ösmertes a sok vádolttal és tanuval. Olyan tárgyalásra volt kilátás, amely talán éjfélig is elhúzódhatott volna. Amde minden itélés meg volt a németlenség és a békés megoldásra és egy félóra alatt létre is jött a treuga dei.

A bíró felhívja a feleket, hogy ha van előterjesztésük, azt most adják elő.

Dr. Gleichman Lajos, Grüner kávé ügyvédje kijelenti, hogy Grüner a panaszát visszavonja és eljött a vádat. Kijelenti, hogy békejobbot nyújt a fiatal embereknek és e végből egy nyilatkozatot terjeszt elő, amelyben Grüner Jakab őszinte bocsánatot kér a fiatal emberektől a történet bántalmazásokról. Belátja, hogy őket eljárásukban hazafias önzetlenség és erős meggyőződésen alapuló, a nemzeti szent eszme érdekében történt állásfoglalás ösztönözte. A maga részéről ő ennel szent fogadalmat tesz, hogy kávéházában a magyarság és magyar nyelv terjesztése érdekében az eddiginél többet fog cselekedni és erre nagy súlyt fog fektetni. Ezt ennel becsületávéra fogadják.

Ugyanezt a kijelentést tette dr. Kisfalvi ügyvéd Ulman Bertalan névében.

Dr. Nesi Pál és Vári Ortmann Albert védők, a fiatal emberek ügyvédei e nyilatkozat után szintén egy nyilatkozatban kijelentették, hogy a maguk részéről is elejtik a vádat, ő előttük csak a magyarság terjesztése volt a cél és ezért Grüner nyilatkozatában teljes elégedétté látnak.

A bíró ezek után az eljárást beismertette.

§§ Res judicata. Deutch Kálmánnak szatcsütete volt a Bécsi-utca 29. szám alatt. Mikor hitelezői szorongatni kezdték, eladta bolját 1900. évi szeptember 8-ikán 3500 forintért Richtarsky Endrénak. A kapott vételeiről azonban a hitelezők semmit sem kaptak, mire egy 20 forintos hitelezője feljelentette család vétségéért a büntető járásbírósnál Deutchot, akit el is ítélték 2 napi fogházra. Ez az ítélet jogerőssé válván, Deutch el is szenvedte a büntetést.

A többi hitelezők, akik nagyobb összeg erejű voltak érdekeltek Deutch Kálmánnal, megtudták ezt az elítélést s vérszemet kapva, ők is feljelentették hitelezési család büntetéseért. A törvényszék vád alá helyezte Deutch Kálmánt s büntőgének ma volt a tárgyalása Agorasztó bíró elnökletével. A tárgyaláson a vádolt beismerte, hogy eladta az üzletét, beismerte azt is, hogy már a keresetek beadásáról is volt tudomása, de azt tagadta, hogy a keresetek tárgyalására kibocsátott idéző végzését megkapta volna. Dr. Keserü Lajos kir. ügyész vádbeszédében szigorú megbüntetését kérte a vádoltaknak már csak azért is, mert hitelezők ily érzékeny módon tesznek összeg erejű megkötésit. Dr. Keserü Antal védő mindenben elismerte a kir. ügyész vádjának valóságát, de hozzátette, hogy Deutch Kálmán ezen büntőgéből kifolyólag a büntető perrendtartás 326. § 1. pontja alapján fel kell menteni, mert a jelen esetben res judicata van. A vádoltat, akit már egy ízben kétnapi fogházra elítéltek ezért a bünteselekményért, újabb másodsor felelősségre nem vonható. A törvényszék elgondolta a védő érveit s a vádoltat felmentette. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, de kérte a törvényszéket, hogy perújítás céljából tegye az a királyi ügyészséghez az ítéletet.

TÁVIRATOK.

London, április 3. A Morning Postnak jelentik Bagdadból, hogy Daroy ausztráliai milliönny jelentős koncessziót kapott a Perzsa déli és délnyugati részén levő koolaj-terület kiaknázására. Ez a terület a Kerkhafolyó mentén van és Susteren, Ahvászson keresztül Busir felé és ezen a városon túl terjed.

New-York, április 3. Atlantic-Cityben, abban a városrészben, amelyben a szállodák vannak, tíz tízített ki, mely fél fél teljesen elpusztította a Carlton-szállodát. Hat másik szálloda lángban áll. Attól tartanak, hogy ezek is el vannak veszve, főleg miután erős szél fu.

Hadihajóink idegenben.

Bécs, április 3. Távirati jelentés szerint a *Szigetvár* osztrák-magyar hadihajó három napra Annapolisba érkezik. A hajón minden rendben van.

A berlini polgármesterjelölt.

Berlin, április 3. *Kauffmann* birodalomgyűlési képviselő és városi tanácsos, akinek polgármesterré való megválasztását a császár nem erősítette meg, hírtelen megbetegedett, úgy hogy gyógyító-intézetbe kellett vinni.

Cecil Rhodes temetése.

Fokváros, április 3. Cecil Rhodes holttestét ma nagy részvételt melletti ünnepes menetes a székes-egyházba vitték, ahol az érsek mondotta a gyászbeszédet. Azután a koporsót a pályaudvarra szállították, hogy onnantól a Matapopo-hegyekbe vigyék.

Lemberg munkásmozgalmak.

Lemberg, április 3. Ma több száz munkátalan vonult át a város utcáin és a városi munkaközvetítő hivatal, a városbáza és az új pályaudvar építési vállalkozójának irodája előtt összecsoportosultak és munkát követeltek. Egy rendőrszázaló odisietelt az esetleges rendezásvások megakadályozására. A tömeg azonban nyugodtan szétoszlott, midőn mindenütt kilátásba helyezték, hogy a különböző köz munkákat mielőbb megkezdik.

A dán nyugatindiai szigetek.

Kopenhága, április 3. A Ritzaun-ügyönkség jelent: A mostani miniszteriumnak *Christmas* kapitányval való viszonyát illetőleg illetékes helyről közlik, hogy *Christmas* kihallgatást kért a külügyminisztertől, de ez értésére adta, hogy nincs vele mit beszélnie. *Christmas* utóbb írásbeli jelentést akart benyújtani, de azt a választ kapta, hogy a kormány nem fogadja el jelentését nincs vele semmi dolga, mert ebben az ügyben (a nyugatindiai dán szigetek ügyében) csakis követek utján tárgyal.

Khina.

Peking, április 3. Tegnap egy korcsában *verekedés támadt európai katonák közt.* A verekedés folyamán német és francia katonák pangantójukkal veszedelmesen megsebesítettek négy angol katonát.

London, április 3. A *Times*nek jelentik Washingtonból tegnapi kelettel: Az amerikai kormány kérdésközdőre kielégítő választ kapott Németországnak *Santungban* elfoglalt pozíciójára nézve. Igaz, hogy Németország jelentős ipari koncessziókat kapott, de ezek nem kizárólagosak s nem teremtnek német monopóliumot. A tér továbbra is nyitva marad a többi nemzeteknek.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 3. A st. marzi városi állategészségügyi hivatal április 1-én közhírré tette, hogy egy magyar juhállományban egy lépiene-esetet konstataált s ennek következtében a bécsi piacról eltűjték a Magyarországra való juhállományt. A bécsi piacon nagyon ritkán fordulnak elő vásárlások Magyarországra. Tavaly a bécsi piacra felhajtott 141.000 darab juh közül csak 90-et exportáltak Magyarországra. Így tehát a kiviteli tilalom csak annyiban fontos Magyarországra nézve, hogy ha valamely magyar kereskedő Magyarországból Bécsbe hajt fel juhokat, az Ausztria és Magyarország között fennálló állategészségügyi egyezmény értelmében, ha azokat Bécsben el nem adja, nem hozhatja vissza Magyarországra.

Bécs, április 3. Az osztrák hitelintézetek mai közgyűlése az igazgatónács indítványára elhatározta, hogy a részvényesek a hátralékos osztalék fejében még 12 koronát kapjanak részvényenként, úgy hogy május 1-én esedékes szelvényt 28 koronával váltják be. Elhatározták továbbá, hogy a rendkívüli tartalék-alapot 600.000 koronával gyarapítják és 147.766 koronát új számlára visznek át. Az igazgatónácsnak megadták a főmentvényt. Az igazgatónácsból az alapszabályok értelmében kilépett *Hers Gyula*, *Krupp Arthur* és *Pallavicini Ede* örgről újra megválasztották és a két új igazgatónácsosi állásra *Kornfeld Zsigmondot*, a Magyar Hitelbank igazgatóját és *Schöller Rikárdot* választották meg. Az üzleti jelentés azt mondja: A német ipar sok terén mutatkozó túltermelés nagyon kedvezőtlenül hatott vissza a belsőli fogyasztásra és az eladási árakra. Az ennek nyomán támadt depresszió megnehezítette azt, hogy a monarchia forgalmi eszközeinek oly nagyra növekedett összege elhelyezést találjon. Ezek a viszonyok a folyó évben jelekedően kiélekedtek és ennek hatása a jövő évi mérleg kamatszámolóján bizonyára észrevehetőbb lesz, mint a mostani mérleg kamatszámolóján. Másfelől az olcsó kamattal a befektetési piacnak örvendetes megszilárdulását vonta maga után.

Pága, április 3. A csehországi Mezőgazdasági Hitelbank közgyűlése elhatározta, hogy az 519.730

koronát tévő tiszta nyereségből 280.000 koronát 4%-os osztalékkal fizessenek ki, 58.192 koronát pedig új számlára vigyenek át.

Pétervár, április 3. A tőzsdékamattól 4 $\frac{1}{2}$ —6%.
New-York, április 3. (Terménytőzsde.) (Zárjat.)
Gyapot: New Yorkban helyben 9 $\frac{1}{16}$ (9.—), áprilisra 8.90 (8.86), júliusra 8.86 (8.84). New-Orleansban helyben 8 $\frac{1}{16}$ (8 $\frac{1}{16}$). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír*: Western steam 10.— (10.25). Rohe és Brothers 10.30 (10.35). — *Tengeri irányzata gyenge.* — Májusra 65 $\frac{1}{2}$ (66.—). Júliusra 65.— (65 $\frac{1}{4}$). — Szept-re 64 $\frac{1}{2}$ (64 $\frac{1}{2}$).
Búza irányzata gyenge. — Píros ószi helyben 86 $\frac{1}{2}$ (87 $\frac{1}{2}$). Májusra 77 $\frac{1}{2}$ (78 $\frac{1}{2}$). Júliusra 77 $\frac{1}{2}$ (78 $\frac{1}{2}$). Szept-re 77 $\frac{1}{2}$ (78—). Dec-re 78 $\frac{1}{2}$ (79 $\frac{1}{2}$).
Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 $\frac{1}{2}$ (1 $\frac{1}{2}$). — *Kávés*: isair Río T. sz. 5 $\frac{1}{4}$ (5 $\frac{1}{4}$). Áprilisra 5.20 (5.20). Júliusra 5.55 (5.50). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.80 (2.80). — *Cukor*: 3 $\frac{1}{2}$ (3 $\frac{1}{2}$). — *Ős*: 26.50 (26.57). — *Rés*: 12.— (12.—). 12 $\frac{1}{2}$ (12.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 3. (Terménytőzsde.) (Zárjat.)
Búza irányzata gyenge. — Májusra 71 $\frac{1}{2}$ (72—). Júliusra 71 $\frac{1}{2}$ (72 $\frac{1}{2}$). — *Tengeri irányzata gyenge.* — Szept-re 69 $\frac{1}{2}$ (60 $\frac{1}{2}$). — *Zsír*: Májusra 9.60 (9.80). — Júliusra 9.70 (9.90). — *Szalonna short clear* 9.35 (9.25). — *Sertés*: Májusra 16.45 (16.72). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK**Vágy.**

Oda vágyom, ahol örök az ős;
— Az én lelke az őszel oly rokon!
Szeretnék járnai sárga levelek közt
És megpihenni árva sírokon.
A hervadásnak és az árvásnak
Poézisét nem érti más csak én:
A milliók közt egyedül bolongok,
És hervadok a forró nyár ólén.

Imádtam mindig a szomorúságot,
— Az én lelke is mindig szomorú,
Virágfűzernem kell a homlokomra,
Te illesz meg, óh, töviskoszoru,
Te megérted, hogy mért zokog a lelke,
— S testvéreid a szálló sáhomjak!
Te megérted, hogy mért oly bánatosak
A lelkemből kiáradó dalok.

Hisz' miattad nem járhatom vidáman
Az álmondások tündéreztején,
Te tetted azt, hogy sóhaj lett a csokból,
Mit rózsás ajkak lehelték felém!
Te tetted azt, hogy nem volt ifjúságom,
S a homlokom is tetőled redős...
... Oh, jer borulj rám — mint rád az enyészet:
Szelid mosolygó melárbával — ősz!

Kemény Simon.

+ **Választási tüzetvezető.** Ez azonban nem panama. Igazi és valódi tüzetvezetője van a párisi választásnak, amennyiben az egész nagy akció kereszttülvitelét vállalkozónak adják át s ez a vállalkozó, becsülettel üzleti szellemtől áthatottan gondoskodik mindenről, ami a választáshoz szükséges, kivéve természetesen — a szavazókat. Gondoskodik megfelelő helyiségekről, szavazólapokról, asztalokról, írószerekről, ollókról és kellő számú tollforgatókról. Mindez egyszerűen üzlet, vállalat, becsülettel munka. A vállalkozó igen természetesen hasznon dolgozik, de egyttal törekszik arra is, hogy *munkaadójának* minden jogos és méltányos igényét kielégítse. Erkölcsei szempontból elbirálva, mindensetre magasan állítható áll az ilyen választási tüzetvezető az olyan vállalkozóknak, akik X-mennyiségű szavazatot liferálnak és a mandátumot illetőleg fogadnak el „biztosítási díjakat.”

Ilyen tüzetvezető akad Párisban, minden választás alkalmával: egy. Az egész választás pedig cirka 200.000 frankba kerül. A legutóbbi választás alkalmával a dologi kiadás 60.000, a személyzetnek kifizetett díjak összessége pedig 120.000 frank volt. Az 1902-iki választások előreláthatólag több kiadással fognak járnai vagy pedig — kevesebb has-onnal.

+ **Fog-statisztika.** Nem régen az iskolagyerekek közt alapította meg egy fogorvos, hogy száz közül alig akad tizenegy-tizenkettő, akinek teljesen ép fogora van. Most egy boroszlói fogorvos 3000 katonának vizsgálta meg a fogát és még kedvezőtlenebb eredményre jutott. A háromezer, átlag 22 éves fiatal férfi közt éppen csak 184-nek volt hibátlan minden foga. A többi 2816 kisebb-nagyobb mértékben hibás fogakkal bírt s ebből az orvos azt a következ-

tetést vezeti le, hogy a katonaságnál rendes és szigorú fogvizitációkat kell életbeléptetni. A szakember vélekedése szerint ez a foggyógyászat, vagyis a hibás fog, még a fizikai erőt és az ellenálló képességet is letekozza, amennyiben hátrányos hatással van — közvetve — a táplálkozásra is.

+ **Huszonhétórás zongorázás.** A fogadás divatos dolog s nem válogatós abban, hogy mihez fűződik. Marseilleban nemrég egy Garnier nevű francia 800 koronába fogadott arra nézve, hogy képes huszonhét órát át szakadatlanul zongorázni. A fogadás pontozatait részletesebben azután egy állapították meg, hogy a kikötött időből elesik egy és fél óra. Huszonhét órai időközben ugyanis meg is éhezhetik ám az ember, és mivelhogy nem koplalási produkcióról van szó, tehát a másfél órai szünet a zongorázás folytonosságát megszakíthatja, anélkül, hogy ez által a fogadásban veszteség lenne a merész vállalkozó. A zongorista hozzá fogott a nagy munkához hétfőn este nyolc órakor és szakadatlanul verte a billentyűket egész éjjel, egész másnap délig. Ekkor negyven perccig tartó étkezéshoz fogott s utána hideg vízzel megmosta a kezét. Azután újból zongorázott este hat óráig, amikor göröcsöket érzett az ujjában. A másfél órai szünetből még ötven perce volt hátra, s ebből a göröcsök elosztására fölhasznált harminc percet. Ez alatt folyvást masszírozta a kezét. Így ismét akcióképessé lett a tórhetetlen muzikus és ismét játszott a zongorán szünet nélkül egészen éjjeli tizenegy óráig s ezzel nemcsak megnyerte a fogadást, de a másfél órai szünetből még meg is takarított, illetőleg föl sem használt husz percet. Mikor azonban min nyertes, huszonhét órai zongorázás után a székérelőiket, rögtön utána a kimerültségtől elődől és idegrohamokat kapott.

+ **Amerikai gyermekek.** I. *Terre Haute* indiai városban besztrájkoltak a közúti vasutak munkásai. A sztrájkolókkal rokonszenvező közönség ki-mondta a vasut ellen a bojkottot. Az iskolás gyermekek egyszer észrevették, hogy két tanítónő ül a bojkottált vasut egyik kocsiján. A gyermekek először megdöbölték a kocsit azután pedig nyolcvanvan kimondták a sztrájkot és a két tanítónő osztályaiban a következő napon egyetlen tanuló se jelent meg.

II. A *galesburgi* kollégium diákokkal szemben egyebeközte. Minap a város polgárai közadakozás útján egy 650 fontos harangot szereztek be a diák-otthon számára. A harang meg is érkezett, a felávitásnak másnap kellett volna megtörténnie. A harangot addig a kollégium második emeletén helyezték el. Masnap azután hiába keresték a harangot. Nem találták sehol. Bizonyosan a bennlakó diákok tüntették el. Csak azt nem tudták kisütni, hogy a 650 fontos harangot hogy tudták olyan hirtelen eltüntetni.

III. *Cook János* nashvillei 35 éves ember megkért egy tíz éves leányt feleségül. A leány beleegyezett a dologba s a szülők is kénytelenek voltak beleegyezni. A boldog vőlegénynek azonban előbb el kellett válnia első feleségétől. Megtette. Mire azonban a választ kimondták, a 10 éves menyasszony megszökött egy másik emberrel.

IV. Az egyik chicagói egyetem igazgatójának ugyancsak élelmes fia van. Van az egyetemnek internátusa, amelyben meglehetősen sok diák lakik. Az igazgató fia úgy gondolkodott, hogy ez a sok diák minden héten elköt 20—25 centet cipő-tisztításra, miért ne maradhata az a pénz a családban. A gondolatot tett követte s az igazgató egy látogatása alkalmával rajtakapta nagymenyő fiát, aminet éppen javában puolta a diákok sáros cipőit. Az igazgató ur ugyancsak ráörmedt a gyerekre, aki azonban a legközönyösebb hangon azt kérdezte:

— Hát ugyan miért engedném én azt a sok jó pénzt másnak, mikor én is megkereshetem?

+ **A barátosi pap turós puliszkája.** Néhai Zajzon A. barátosi pap a szolgálójával Gyűnös Aronnal láért ment az erdőbe. Ott jó székegy szokás szorint puliszkát is főztek, melyhez turót is vittek volt. A pap a puliszkát megfőzte s szépen ellaposította, a mint szokás s aztán, ami nagyon természetes, a turónak javarészt egyik felébe tette azzal a szándékkal, hogy azt majd magának veszi el. Amíg azonban ő kezét megmosni félrefordult, addig Aron a lapitót szépen megfordította, úgy számítva, hogy a turósabb fele majd neki fog jutni. Számításában nem csalódott, mert a pap csakugyan a magának szánt turósabb darabot adta Aronnak, nem tudván, hogy a puliszka helyeztet változtatott. Csak akkor vette észre a turó-pissagot, amikor már Aron jóízűen ette a gazdagon turózott puliszkát. Szomoruan kérdezte a pap: A tiéd elég turós-e Aron? mert az enyém mind magáboz vette a turót!

REGÉNY.

A MI LENGYELÜNK

TÖRTÉNELMI REGÉNY NÉGY SZAKASZBAN

IRTA: JÓKAI MÓR.

(30)

— Urnőm, — mondá Negrotin, — boesáson meg, hogy édes otthonában zavarom. Az úgy szergetős. Ennek a férje ez órában ennek az összes megmaradt pénzösszegét átadta Mack tábornoknak. Ennek a pénznek az a célja, hogy a komáromi hadsereget megvesztessék vele. Titkos összeesküvés koholtatik titokban, melybe én nem vagyok beavatva. Nem is tolakodom belé. Nekem elég a magam balsorsa. De kedgy irányában van egy kötelezettségem. Ezt nagybátyja, a püspök bízta a becsületemre. Két feladatot tűzött elém. Először önmek a vőlegényét, Lippay Tihamért a turai csatamezőről, halálra sebesülten elhozni Komárom várába, hogy itt felgyógyulva, kegyedet nőül vehesse, s aztán biztos monedéket találva, bevárhassa, míg Komárom kapitulál, s a benne levő helyőrség közbeavatását kap, hogy ekként Lippay Tihamér életét, szabadságát, ősi birtokát megmenthesse. A másik megbízása az én nagybátyjának az volt, hogy az önmek szánt menyszonnyai homozmánt megőrizzem. Annak egyrésze magyar, másik osztrák pénzjegyekben volt letéve. A magyar pénzjegyek értékesíttem a komáromi katonai barakkokban, az osztrák pénzjegyeket becsesültem komáromi papíros-pénzrel, amit önmek egészben átadtam. Most mi következik? Ha az összeesküvők morénylete sikerül: a respublica pünkösdi királysága, a várkormányzó szerződését a barakkok vállalkozóival nem váltják be s önmek a vagyona odavész. De elvesz a férje is. Két nagyhatalom egyesült ereje összetörte a szabadságharcosok seregét, Tihamér fogolyvá lesz, vagy földönfutóvá; ősi birtokát elkobozzák: kegyedre a végső nyomor vár. — Már most gondolja meg kegyed, hogy nem kötelessége-e egy férjét szerető asszonynak aly válságos helyzetben magát, a férjét és még hatvanazernyi üldözött hazafit megmenteni: — egy kimondott szónak az árán?

Natalia lelkeben ki volt egyenlítve a nehéz küzdelem a két ellentétes kötelesség között. Megszorította a kezét Negrotinnak, azt rebegve: „kösönöm.”

Felkészült. Azt megfogadta Tihamérnek, hogy a vele közölt titkot nem mondja el Angiolinának. De azt nem fogadta meg, hogy nem fogja elmondani Klapkának magának.

Rögtön sietett fel a várba. Találkozást kért a főparancsnoktól. Elmondott neki mindent.

Klapka elsöndyved hallgatta a fölfedezéseket. Megtudta, hogy élete is fenyegetve van. Ki van mondva fejére a haláltétel. Ha ellenszegül, a várbeli tüzek a pavillonja ellen fordítandják ostromágyukat s azt rommá lövették, őt is a romok alá temetik.

Klapt! A félistent! És a többi hieit a békés megalkuvásnak, Krivácsyt; még egy asszonyt is, gróf Károlynét, kit a hir a két ellenséges tábor közötti alkuvivőnek jelölt meg. Az is haljon meg. Kiszemelt gyilkosa ott volt az udvarlói között, akik a tisztí bálókban a feltűnő szépséget körülrajongták.

Mikor mindent elmondott Klapkának Natalia, akkor tédre becsütözt előtte s megfogta a kezét és könnyeivel áztatá.

— En szolgálatot akartam tenni önmek és hazámnak; de egyuttal megmenteni a férjemet. Adja nekem szavát, fővezér ur, jutalmul e szolgálatomért, hogy az én szegény férjemet, Lippay Tihamért soha semmi vétségért megbüntetni nem fogja, hanem kegyelmet fog iránta gyakorolni. A fővezér mélyen meg volt hatva.

Íróasztalához sietett s ott egy levélpapírra ezt írta:

— En, Klapka György, a komáromi hadsereg főparancsnoka lovagias szavamat adom, hogy Lippay Tihamér századosnak bármiféle vétségért kegyelmet adok és őt megbüntetni nem engedem.

Ezt odaadta Nataliának. A nő összecsofolta az írást és keblére rejté. Egész megnyugtatótt lélekkel tért haza.

Klapka rögtön összehívatta az egész tisztikart tanácskozányra. Meglepett mindenkit, hogy lakása előtt egy század honvéd volt felállítva.

Mielőtt a tárgyra tértek volna, az elnök fővezér felszólalt:

— Kérem Thaly Zsigmond ezredes urát, tegye le a kardját és menjen azonnal szobafogságra.

A felszólított engedelmeskedett. Letette a kardját az asztalra, de azt kérde:

— Szabad megtudnom, hogy mi a vétségem?

— On a hadesapatokat engedetlenségre igazgatja.

Ezt nem lehetett eltagadni. Thaly Zsigmond a megelőző napon az egybegyűlt huszár-

Még aztán Friebeisz Pistát is elfogatta Klapka s a lapját elkoboztatta.

Ezzel ki lett vágva a szíve az egész összeküvésnek.

De az a gyakorlati eredménye megvolt, hogy most már az osztrák fővezér elfogadta a komáromiak ultimátumát. Odaát is belátták, hogy ha Klaptát megbuktatják, a kétségbeesés uralma következik be s majd azzal megküzdeni drága mulatság lehet.

Másnap mindkét részről alá lett írva a kapituláció.

Lippay Tihamér a felesége előtt Negrotint káromolta.

— Bizonyosan ez a lengyel árulta el a titkunkat Klapkának.

Natalia nem cáfolta meg.

Talán soha nem is találta volna ezt ki Tihamér, ha a saját büne hozzá nem segítette volna.

XIV. A leszárdolás.

Amint a kapituláció okirata kölesönösen aláíratott, Klapka odahívatta magához a hadsereg főintendánsát, Holländer Leót.

— Mennyi ezüstpénz van a vasládában? — kérdezte tőle.

— Ötszáz ezer forint.

— Azt nem hagyjuk itten zsákmányul az ellenségnek. Fizess ki belőle minden tisztnek egyhavi illetményt, a köztisztvezérek egyhavi szoldot.

Holländer sietett a rendeletet végrehajtani. Délután jelentkezett a fővezérnél.

— Még hátramaradt kétszáz ezer forintezüstben.

— Azt sem hagyjuk nekik prédára. Vitesd el ez összeget a városházára, add át a városbírnak. Most az árvapénztárba halomra van gyűlve a komáromi pénzjegy, mindenki sietett az árvapénztárnak lefizetni az adósságát papírosban, ami két nap mulva semmit sem fog érní. Add át az ezüstpénzt alszul az árvák pénzének beváltására. Nekem hozz belőle tisztí fizetésomul száz forintot.

Holländer az utasítás szerint járt el. Késő este került vissza a fővezérhez.

— Végrehajtottam a parancsot.

Azzal átadta Klapkának a papírba göngyölt tekerestet a száz ezüst forinttal.

— Hát a magad fizetését kivette-e?

Holländer a homlokára csapott.

— Azt biz elfeljejttem.

Klapka erre kettőtörte a pénztekerestet s felét oda akarta adni Holländernek.

— Csak tartsa ön meg, szólt az tiltakozva, önmek összeget lesz rá az uton. Engem majd hazasegít a fiam.

A derék Holländernek a fia is derék ember volt; mint órnagy szolgált Klapka hadseregében.

El is osztogatta Klapka azt a száz forintot Poczsonyig utaztában kéregetőknek az utolsó pengőig.*

Ugyanazon napnak az estjén felkereste Tózsó a mi lengyelünket a szállásán; hosszukás börtáska volt a hóna alatt.

— Számoljunk le, pajtás uram, mielőtt szertessét szaladnánk. Mi a juhainkat szárazra hoztuk (jó nemétül mondván), Haynau honorálta a Klapka szerződését a katonai barakkokra nézve. A pénz hiány nélkül kifizették. Ebből a te védenedet. Nataliát, százezer forint illeti meg.

— Csak nyolcvanezer forint áru volt az épületfa.

— A többi polgári nyereség. Tisztességes szerzemény. Csak te vedd el, s fordítsd haszonra. Együtt maradsz velük. Szükségük lesz rád. Tihamér téged tesz meg jószázigazgatójának. Nem ám háladátságából; de mert tudja, hogy te rendezni fogod a nagyon megrigázolt nemesi birtokát. Van némi sejtelmé a barakkügy lebonyolításáról. Amíg pénzt érez nálád, addig nem fogja kitenni a szürödét a házból, akárhogy kellemetlenkedel is vele. A legelső dolga az lesz, hogy a komáromi házat eladja, fele árban, mint amennyiért a felesége megvette. Az egy ideig fenntartja a békességet. Most nincs egyéb pénze, mint amit Holländerrel ezüstben s az osztrákoktól bankóban kapott szárazosí fizetésül. Ami az elégetett osztrák bankjegyekért a keze közé került, az mind szepesen felletti dolgozva. Fáraó tudja, mi módon. Ötet nem károsítja meg a kapituláció.

Ez alatt a kis görög börtáskáját kinyitva, kivett egy bankjegycsomagot s letette Negrotin elé. Ezer darab osztrák százás bankjegy volt. Negrotin a vasládájához ment s beletette a pénzt.

— Kell róla írás?

— Minek? Elég, ha én beírom az üzleti jegyzőkönyvembe. — De ne zárd be még a vasládát. Még valami más átszámolni valóm is van.

Azzal egy másik pénzcsomagot húzott elő a táskájából. De azt csak megmutatta s megint visszatette.

— Emlékezel arra a százezerforintos pénzcsomagra, amit nekem hivatalos elégettetés céljából átadtál osztrák Reichsschatzsheinokban? No hát az itt van in natura, ezerkétszáz forint híjával. Két darab százás kellett a csomag igazolására

alul, felül, tíz darab pedig egyéb célra. Ami közbe esett, az szépen kinyírt Komáromi Lapok papírosra volt: az került a kemencébe. Az igazi bankjegycsomagot most nekéd visszaadom.

Negrotin elsöndyvedve kiálta fel: — De hisz ez világos lopás! Mi átvettük a kiszolgáltatót bankjegyekért a magyar kormány által kicserélt összeget magyar pénzjegyekben s helyettük értéktelen papírokat hagyunk elégettetni.

— Csak te ne tüzelj. Minek ez a nemes harag? Hát apád nekéd az osztrák pénzügyminiszter, hogy a bankjegyei el nem égetése miatt felgerjedj? Ami csak neki használt volna.

— De mi megkaptuk annak az egyenértékét! — És el is csaptuk. Tihamér ur szépen elbánt velük. Ez az összeg igazán eléget. Megállj csak, ne dulj-fulj. Mikor én a bankó égése után felmentem az utalványom Holländerhez, ez a derék ember így szólt hozzám: „No, te Tózsó, kinek loptál te ma? Magadnak, vagy másnak? Ha magadnak loptál, akkor akasztófa vagy, ha másnak, akkor számár vagy.” No, hát ha nekéd nem kell ez a megmentett summa, akkor légy te a számár, majd én leszek az akasztófa s eltűnök vele.

— Tünnél ám, ha én eresztenélek, de én most viszlek nyakadnál fogva a városházához s átadatom veled az eldugott osztrák pénzt, kicseréltetve a város pénztárban összegyűlt komáromi pénzjegyekkel, amiket az adósk hordtak össze. Árvák vagyona van ott veszendőben!

— No, csak ne fogd meg a nyakamat. Elkéstél a nemes gondoskodással. Megelőzött Klapka. A fővezér a mai napon adatott át Holländer bácsival kétszáz ezer forintot ezüst pénzben az árvák vagyónak biztosítására. Aztán hidd el nekem, hogy széles ez országban nincs oly oltalomra méltó árva, mint a te gyámleányod, Natalia.

Ez az utolsó mondas kapitulációra bírta a lengyelt.

— Igazad van, Tózsó: ez a szegény gyermek a legnyomorultabb árva.

— Bár özevgy lenne... mormogá összeszorított fogai közül a görög.

Erre vállat vont Negrotin.

— Mikor egy szereti azt az embert.

— Hát legyen boldog az ő hitében. Az asszonyoknak az a boldogságuk, hogy hisznek.

— Beszéljünk csak a magunk dolgáról.

— Jól van. Beszéljünk a pénzről. Hát melyikünk lesz a számár?

— Te vagy az, Tózsó.

De már akkor ölelte a lengyel a kis furcsa emberkét s az arcát esköltö.

Erre a kis görög elővette a táskájából a másik pénzcsomagot s odaadta azt Negrotinnak, suttogó szóval mondván.

— Erről a pénzről sejtelmé sincs se Nataliának, se Tihamérnak. Majd mikor igen nagy bajokba kerülnek, akkor segíthets rajtuk vele. És én nem szöktem el ezzel a pénzzel! En számár! Negrotin elzárta a vasládába az összeget.

Tózsó egyszerre csak féltelen határozott ki. Negrotin bámulva tekintett hátra.

— Min röhögsz?

— Azon, hogy mégis csak te vagy a nagyobbik számár.

Az indokolást elhallgatta.

„Azzal, hogy te megtarthatnád magadnak a pénzt is, a szép asszonyt is, s ördöd mindakettőt olyan ember számára, aki se pénzt, se asszonyt nem becsül, s aki téged gyűlöl.”

— Megfogadtam annak az ősz embernek, aki ezt a feladatot rám bízta.

— És be is fejeztél azt szépen. Ime, védeneid vagyonát megmentetted a megsemmisüléstől, az elesett vőlegényt kihozatt a sərből, emberré tetted, férjét csináltál belőle. Megmentetted ősi nagy birtokát azzal, hogy fidehozatt Komáromba. Megakadályoztad, hogy örült módon belerohanjon az örvénybe. Most már ur fog lenni, boldog férj, hazafi, sebhelylyel dícselkedő hős, poeta! De én még mindig nem teszek le arról a reménységéről, hogy ez az ember valami óriási boldonságot fog elkövetni, amiben a nyakát szegi.

— Vigyázní fogok rá, hogy ne tegye.

— Meglásd! Még két nap van hátra a kapitulációtól. Te a védened még ez alatt fog tenni valami örült trefát, amiben elpusztuljon. Nem hagyja el feleségestől Komáromot.

alul, felül, tíz darab pedig egyéb célra. Ami közbe esett, az szépen kinyírt Komáromi Lapok papírosra volt: az került a kemencébe. Az igazi bankjegycsomagot most nekéd visszaadom.

Negrotin elsöndyvedve kiálta fel: — De hisz ez világos lopás! Mi átvettük a kiszolgáltatót bankjegyekért a magyar kormány által kicserélt összeget magyar pénzjegyekben s helyettük értéktelen papírokat hagyunk elégettetni.

— Csak te ne tüzelj. Minek ez a nemes harag? Hát apád nekéd az osztrák pénzügyminiszter, hogy a bankjegyei el nem égetése miatt felgerjedj? Ami csak neki használt volna.

— De mi megkaptuk annak az egyenértékét! — És el is csaptuk. Tihamér ur szépen elbánt velük. Ez az összeg igazán eléget. Megállj csak, ne dulj-fulj. Mikor én a bankó égése után felmentem az utalványom Holländerhez, ez a derék ember így szólt hozzám: „No, te Tózsó, kinek loptál te ma? Magadnak, vagy másnak? Ha magadnak loptál, akkor akasztófa vagy, ha másnak, akkor számár vagy.” No, hát ha nekéd nem kell ez a megmentett summa, akkor légy te a számár, majd én leszek az akasztófa s eltűnök vele.

— Tünnél ám, ha én eresztenélek, de én most viszlek nyakadnál fogva a városházához s átadatom veled az eldugott osztrák pénzt, kicseréltetve a város pénztárban összegyűlt komáromi pénzjegyekkel, amiket az adósk hordtak össze. Árvák vagyona van ott veszendőben!

— No, csak ne fogd meg a nyakamat. Elkéstél a nemes gondoskodással. Megelőzött Klapka. A fővezér a mai napon adatott át Holländer bácsival kétszáz ezer forintot ezüst pénzben az árvák vagyónak biztosítására. Aztán hidd el nekem, hogy széles ez országban nincs oly oltalomra méltó árva, mint a te gyámleányod, Natalia.

Ez az utolsó mondas kapitulációra bírta a lengyelt.

— Igazad van, Tózsó: ez a szegény gyermek a legnyomorultabb árva.

— Bár özevgy lenne... mormogá összeszorított fogai közül a görög.

Erre vállat vont Negrotin.

— Mikor egy szereti azt az embert.

— Hát legyen boldog az ő hitében. Az asszonyoknak az a boldogságuk, hogy hisznek.

— Beszéljünk csak a magunk dolgáról.

— Jól van. Beszéljünk a pénzről. Hát melyikünk lesz a számár?

— Te vagy az, Tózsó.

De már akkor ölelte a lengyel a kis furcsa emberkét s az arcát esköltö.

Erre a kis görög elővette a táskájából a másik pénzcsomagot s odaadta azt Negrotinnak, suttogó szóval mondván.

— Erről a pénzről sejtelmé sincs se Nataliának, se Tihamérnak. Majd mikor igen nagy bajokba kerülnek, akkor segíthets rajtuk vele. És én nem szöktem el ezzel a pénzzel! En számár! Negrotin elzárta a vasládába az összeget.

Tózsó egyszerre csak féltelen határozott ki. Negrotin bámulva tekintett hátra.

— Min röhögsz?

— Azon, hogy mégis csak te vagy a nagyobbik számár.

Az indokolást elhallgatta.

„Azzal, hogy te megtarthatnád magadnak a pénzt is, a szép asszonyt is, s ördöd mindakettőt olyan ember számára, aki se pénzt, se asszonyt nem becsül, s aki téged gyűlöl.”

— Megfogadtam annak az ősz embernek, aki ezt a feladatot rám bízta.

— És be is fejeztél azt szépen. Ime, védeneid vagyonát megmentetted a megsemmisüléstől, az elesett vőlegényt kihozatt a sərből, emberré tetted, férjét csináltál belőle. Megmentetted ősi nagy birtokát azzal, hogy fidehozatt Komáromba. Megakadályoztad, hogy örült módon belerohanjon az örvénybe. Most már ur fog lenni, boldog férj, hazafi, sebhelylyel dícselkedő hős, poeta! De én még mindig nem teszek le arról a reménységéről, hogy ez az ember valami óriási boldonságot fog elkövetni, amiben a nyakát szegi.

— Vigyázní fogok rá, hogy ne tegye.

— Meglásd! Még két nap van hátra a kapitulációtól. Te a védened még ez alatt fog tenni valami örült trefát, amiben elpusztuljon. Nem hagyja el feleségestől Komáromot.

XV. Az utolsó lövések a szabadságharcban.

Mindenki belenyugodott már az elfordíthatlan végzetbe.

A meghódíthatlan Komárom megadja magát. Tisztességes, minden katonai becsületet megőrző föltételek mellett. Az ellenállásnak semmi célja nincs már.

Csak két nap van még hátra a befejezett tény végrehajtásáig.

E két napra fegyverszünet van kötve.

A demarkációsális vonal térképilag van megállapítva. A határt mind a két fél előérsi láncolatallal szállja meg, egymástól jó puskalövényi távolban.

(Vége következik.)

* Ezt a szép adatot Keszler József barátomtól nyertem, kinek ezt maga Klapka beszélte el ekképpen; — mikor már országgyűlési képviselő volt. J. M.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztárk Magyar Bank A jegybank állása március 31-én a következő volt: Bankgyűjtemény 1,419,027.000 korona (+51,507.000 korona), érekesztet 1,426,238.000 korona (-13,150.000 korona), váltóárca 220,212.000 korona (+41,918.000 korona), lombardüzlet 45 330.000 korona (+97.000 korona) és adómentes bankjegytartalék 393,520.000 korona (-63,744.000 korona.)

Az Iparegyesülettől. Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottságának legutóbb Matlekovics Sándor elnöke alatt tartott ülésén Gelleri Mór igazgató bejelentette, hogy az alakuló levő gyáriparosok szövetségének előkészítő bizottsága a magyar gyáriparosokhoz intézett felhívást közlés végett az egyesület hivatalos lapjának is megküldvén, a megtörtént közlést a bizottság tudomásul vette. Egyúttal a bizottság szemben egyes napilapoknak az alakuló szövetség felhívásához fűzött kommentárjában foglalt azzal az állítással, hogy a magyar gyáriparnak eddig országosan szervezett képviselője nem volt, kötelességének tartja a bizottság kijelenteni, hogy az Országos Iparegyesület egyaránt képviseli a nagyiparnak és a kisiparnak érdekeit, teljesen téves az a feltevés, hogy az egyesület csak a közép- és a kisipar képviselőit tekinti hivatásának, mert eddigi működése kétségtelen bizonyítja annak, hogy az iparnak minden ágát, nevezetesen a nagyipart, a kisipart, a házipart, a műipart és az engedélyhez kötött iparokat is felkarolta, tekintet nélkül annak jellegére, íőleg, ha érdekeiknek képviselőit meg támogatásért hozzá fordult. A kereskedelmi miniszter megküldötte az egyesületnek a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét véleményezés végett. A bizottság a tervezetnek az ipar szempontjából leendő tanulmányozására dr. Feleki Béla ügyvédet kéri fel. A magyar hajózási egyesület felkérte az iparegyesületet, a vízi utak ügyében a különböző közgazdasági szervezetek által indítandó akcióhoz való csatlakozásra. A bizottság elhatározta, hogy az akcióban résztvesz és az egybehívandó értekezletre gümöri Szontágh Pál, Neuschloss Marcel, Palóczy Antal és Havas Sándor igazgatósági tagokat küldi ki. A bizottság ezeken kívül több folyó ügyet intézett el.

A budapesti férfi- és női-konfektó-nagykereskedők köréből tegnap új egyület alakult Magyar Kereskedelmi Védőegylet cím alatt az Országos Ipar- és Kereskedelmi Csarnok helyiségében. Az egyület egyrészt a tagok érdekeinek együttes eljárás útján való védelmét célozza fizetésképtelen adósokkal szemben, másrésztől egységes hitelezési módokat és szokványok megállapítására törekszik. Az alapszabályok elfogadása után a választmányba beválasztottak: Berényi Miksa (Berényi és Frank cég), Deutsch Géza (Deutsch Mór és fiaik cég), Glöcksthal Gyula, Holzer Sándor (Holzer Simon cég), és Weisz Miksa (Weisz Gyula cég). Az egyület titkárát állását dr. Sós Béla ügyvéd tölti be.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Goldstein Manó utódai cég Paks, Madgyesy Károly kereskedő Kolozsvár, Schwarz Gyula kereskedő Nagy-Tapolcsány, Macura Pál kereskedő Skotschan.

Új vasut. Hőmérsékletéről táviratozzák: A vásárhely-makó-szent-miklós vasút építésénél ma történt meg az első kapavágás a vásárhelyi határbán. A helyszíni tárgyalások és a közigazgatási bejárás tegnap történt meg Halász László miniszteri titkár vezetésével. Az ünnepek aktuson Juhász polgármester az egybegyűlt közönséghez, valamint a munkásokhoz szép beszédet intézett, amelyben méltatta a vasut nagy jelentőségét, mire a jelenvolt notabilitások mindegyike egy jelmondat kíséretében kapavágást tett és ezután kezdetét vette a töltésunk. Az ezután következő villásreggeli Horánszky Nándor miniszternek és Mándy osztálytanácsosnak üdvözlő táviratot küldtek.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 39.- korona, áruban 39.50 korona. Bécsben a kontingentált készáru készpénzben 38.- korona, áruban 38.20 korona.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítői üzleti jelentése.) Ma csendes üzletmenetről kell jelentést tennünk, mert a hozatalok nem voltak jelentősek s tettemekében még egyre tart az áruhány. A husziletben nincs lényegesebb változás. Borjak bőrből 70-74 fillérel keltek el kilónként levonás nélkül. - Sertésbús minőség szerint 84-90 fillérral, szalonárs szerések 80-92 fillérral találta vevőkre. - Füstölt husneműk olcsóbb áron is alig fogynak. - Tojásban ma élénk volt a kínálat s a rendelkezésre álló áru a kivétel és a megszébe való elrakás céljaira minőség szerint 55-56 koronás áruban adatot el eredeti ládánként. - Vágot baromfi keresett; es/rendű libákért 1.20 koronát fizettek kilónként. - Teavaj élénken keresett 2.40-2.60 kor. áron. - Turó olcsóbb. - Romániai apró jegelt harosra 52-60 korona mázsája. - Ozárik keresett s kilójáért ma 2 korona is könnyen volt elérhető. - Egészséges dió kiegyítően fogy; minőség szerint 26-32 korona az ára mázsájának.

Heti lóvásár. A Tattersall telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 860 drb első osztályú 366 drb másodosztályú, összesen 716 drb lovat. Ebből eladott 376 drb ló.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásárra vásári pénztár részvényszerűségi tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökr 895 darab, magyar tehén 416 darab, szerbiai ökr - darab, szerbiai tehén - db boszniai ökr - drb, éves tehén 69 drb, bivaly 33 drb, bika 105 darab, összesen 1518 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökr 16 darab, lejős tehén 159 darab, igás bivaly 8 darab, tinó - darab, bika - darab, úszó - darab. Eladási árak ezen tudósítás zártág; vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 64.- K.-től 64.- K.-ig, kivételesen 65.- K.-, 100 kilónként élő sulyban, középminőség 52.- K.-től 58.- K.-ig, silányabb minőség 46.- K.-től 50.- K.-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-től 64.- K.-ig, kivételesen -.- K.-ig, silányabb minőségű 42 K-től 48 K.-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 62.- K.-től 68.- K.-ig, kivételesen 67 K.-ig, középminőség 52 K-től 60.- K.-ig, silányabb minőség 42 K-től 50 K.-ig. Szerb és boszniai ökr legjobb minőség - K-től -.- K.-ig, kivételesen -.- K.-ig, silányabb minőség -.- K-től -.- K.-ig. Bika jobb minőségű 52 K-től 64.- K.-ig, kivételesen -.- K.-ig, silányabb minőségű 40.- K-től 50.- K.-ig. Bivaly 32 K-től 42 K.-ig, kivételesen -.- K.-ig. Magyar tehén 42.- K-től 54.- K.-ig, kivételesen 62.- K.-ig. Tarka tehén 44.- K-től 62.- K.-ig, kivételesen 65.- K.-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű -.- K-től -.- K.-ig, métermázsánként, kivételesen -.- K-től 350.- K.-ig páronként, közép minőségű -.- K-től -.- K.-ig 100 kilónként 690 K-től -.- K.-ig páronként, silányabb minőség -.- K-től -.- K.-ig 100 kilónként, -.- K-től -.- K.-ig páronként. Hizlali való ökr leheér -.- kg.-kint -.- K-től -.- K.-ig. Fejőstében keresztzet színes 150 K-től 220 K.-ig darabonként, bonyhádi faj 230 K-től 320 K.-ig darabonként, kivételesen -.- K-től -.- K.-ig, igás bivaly 500.- K-től -.- K.-ig páronként.

Miután a felhajtás körülbelül 700 darabbal kisebb volt a multheténél, az irányzat élénk volt s az árak minden minőségűnél 2-3 koronával mm.-kint emelkedtek. Jármos ökrökben nem volt forgalom, a fejős-tehénüzlet változatlan.

Borjvásár. 1902. évi április hó 3-én. (A budapesti marhavásárra vásár-pénztár részvényszerűségi tudósítás.) Felhajtás: Beilődli élő borju 859 drb, leőt borju 8 db, bécsi borju - db, - db, növendékmarha 72 darab, bárányi élő 179 darab, leőt bárányi 1525 darab, Argyesjégek - Beilődli élő borju I. rendű 70-76 l.-ig, kivételesen 80 -.- l. r. 70-78 l.-ig, II. r. -.- l.-től -.- l.-ig, kivét. l. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért 36-54 l.-ig. Növendék marha 50 l.-től 64 l.-ig, l. r. -.- l.-ig, középminőségű 43-48 l.-ig, alárendelt 34-41 l.-ig, kilónként, Bárányi élő 8.-14.50 k., leőt bárányi 5.-14.- K. kivételesen ár -.- k.-ig páronként. - Ugy a borju, mint a bárányivásáron az irányzat lanyha volt, az árak azonban változatlanok maradtak. A készletnek egy része eladatlannul maradt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár argyészése 1902. évi április 3-án. Készlet 234 darab. Erkezett 252 darab. Összesen 516 darab. Eladott 344 darab. Maradt 172 darab. Napi árak: 120-130 kilogramm sulyban 100-105 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 100-106 koronáig, 320-380 klg. sulyban 98-104 K.-ig Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 88-96 koronáig. Malac -.- 64 fillér. Az irányzat lanyha volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, április 3.

A mai buzaüzlet szilárd irányzattal nyílt meg. Jö veltökdv mellett 21000 métermázsas buza került forgalomba 10 fillérral magasabb áron.

Zab jegyzése változatlan. Elterjedten nyugodtabb volt az irányzat. Tengeriből:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 79 k. 9 K. 55 f., 100 mm. 81 k. 9 K. 55 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 50 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 32 1/2 f., 400 mm. 78-5 k. 9 K. 50 f., 800 mm. 78-5 k. 9 K. 55 f., 100 mm. 78-5 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 9 K. 50 f., 150 mm. 79 k. 9 K. 50 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 35 f., 150 mm. 76-7 k. 9 K. 22 1/2 f., 950 mm. 76 k. 9 K. 37 1/2 fillér.

Szentesi: 3000 mm. 77-2 k. 9 K. 42 1/2 f. Pestmegyevidéki: 200 mm. 77 k. 9 K. 30 f., 100 mm. 76 k. 9 K. 20 f., 200 mm. 75-5 k. 9 K. 10 f. Cserevinkai: 1000 mm. 75-5 k. 9 K. 25 f.

Becskereki: 2000 mm. 75-7 k. 9 K. 70 f. Békási: 1800 mm. 74-8 k. 9 K. 05 f. Beszárdi: 5000 mm. 75 k. 9 K. 05 f.

Bajai: 840 mm. 73-6 k. 9 K. - f., 1275 mm. 74-3 k. 9 K. - f. Raktáráru: 17400 mm. 76 k. 9 K. 25 f.

Mind három hónapra. Rozs: 300 mm. 7 K. 32 1/2 f., paritás, 400 mm. 6 K. 75 f. ab Debreccen. Árpa: 300 mm. 6 K. 17 f.

Zab: 200 mm. 7 K. 50 f., 300 mm. 7 K. 46 1/2 f., 300 mm. 7 K. 45 f. Tengeri: 3000 mm. 5 K. 02 f. ab hajó. Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 60

kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza, Kilo, and Kilogramm Ára. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányági, Békási.

Table with columns for Egyéb gabonafajták, Kilo, and Kilogramm Ára. Rows include Ross, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Kóles.

A határidőüzlet folyamán a következő kitések történtek:

- Áprilisi buza 1902. : 9.15-9.16-9.17-9.16-9.14
Májusi buza 1902. : 9.07-9.08-9.11-9.12-9.10
Októberi buza 1902. : 8.07-8.08-8.09-8.10-8.07
Áprilisi rozs 1902. : 7.24-7.28-7.26-7.27
Áprilisi zab 1902. : 7.04-7.06-7.07
Májusi tengeri 1902. : 5.03-5.04-5.05-5.03-5.04
Augusztusi repce 1902. : -.-.-.-.-

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Áprilisi buza 1902. : 9.15 pénz 9.16 áru
Májusi buza 1902. : 9.11 " 9.12 "
Októberi buza 1902. : 8.07 " 8.08 "
Áprilisi rozs 1902. : 7.26 " 7.27 "
Áprilisi zab 1902. : 7.07 " 7.09 "
Májusi tengeri 1902. : 5.04 " 5.05 "
Augusztusi repce 1902. : 12.- " 12.10 "

Déliután fél 5 óraker zárul:

- Buza áprilisa 1902. : 9.19-9.20
Buza májusa 1902. : 9.15-9.16
Buza októberre 1902. : 8.09-8.10
Áprilisi rozs 1902. : 7.28-7.29
Áprilisi zab 1902. : 7.08-7.09
Májusi tengeri 1902. : 5.06-5.06
Augusztusi repce 1902. : 12.05-12.15

A budapesti értéktözsde.

Csekély forgalom mellett az árfolyamok tartottak. Értéktözsde. Osztrák hitelrészvény 697.-697.75. Magyar Hitelrészvény 701.50. Jelzálogbank részvény 471.50. Rímanurányi részvény 505.-504.-. Államvasuti részvény 674.75-678.75. Városi villamos vasut részvény 318.-. Közüti vaspálya részvény 651.-654.-. Koronajáradék 97.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.55 százalék. Fővárosi kölcson 94.50 százalék. Regále-váltáság 101.75-101.60 százalék. MagyarHitelbank részvény 701.75-701.25. Jelzálogbank részvény 469.50-470.-. Leszámitolóbank részvény 448.-. Osztrák hitelrészvény 698.25-697.-. Salgótarjáni közszénbánya 518.-. Rímanurányi vasmű részvény 504.-. Városi villamos vasut részvény 316.-318.-. Déli vasut részvény 63.-64.-. Államvasut részvény 678.-. Tisza sorsjegy 163.-korona.

Útdíjtözsde. A 4 órai záratlakor maradt: Osztrák hitelrészvény 695.25. Magyar hitelrészvény 700.-. Leszámitoló -.-. Rímanurányi vasműrészvény 504.-. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 674.-. Közüti vasuti részvény 660.-. Villamosvasut 316.-korona.

A budapesti terménýtözsde.

A terménýüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terménýüzleti argyésző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: moerna magyar 48.-56.-korona, vörös aprószemű 38.-42.-korona, vörös erdélyi -.-korona, vörös bánági -.-korona, középsemű 45.-48.-korona, nagyszemű 50.-54.-korona. Disznózsír: budapesti 66.-56.60 korona, vidéki -.-korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki -.-korona, városi 4 darabos 46.-47.-korona, 3 darabos 49.-50.-korona, füstölt -.-korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.75-14.-korona, 120 darabos -.-korona, 100 darabos 17.35-17.50 korona, 85 darabos 20.-21.-korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 18.50-18.75 korona. 100 darabos 16.75-17.25 korona, 86 darabos 19.50-20.-korona. Szilvai: slavoniai 19.25-19.50 korona, szerbiai 17.50-18.-korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, április 3. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Az iránzat ma még inkább erősbödött és az üzlet általában emelkedő árfolyamokkal indult.

Köttek: buza tavaszra 9.25-9.28, május-juniusra 9.17-9.21, rozs május-juniusra 7.40, zab tavaszra 7.30-7.34, május-juniusra 7.30-7.35, tengeri május-juniusra 5.30-5.35, rozs tavaszra 7.49-7.50, repte augusztus-szeptemberre 12.50-12.60 koronán.

A bécsi értéktözsde.

A bécsi értéktözsde a különben kedvezőbb állapotok dacára is feltűnően csendes és tartózkodó volt a hangulat az Albánbiából érkezett harcias hírek miatt, amelyek különben a berlini tözsdét is kellemetlenül érintették.

Bécs, április 3. (Magyar értékek vártata.) 4% os aranyjárdék 119.80, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegye 163, Magyar vasuti kölcson ezüstben 100.60, Magyar kőveti vasuti állami kötvény 120.20, Magyar leszámítók- és pénzváltóbank 100, Rimamurányi vasút részvénye 502, Magyar koronajárdék 97.45, 4% os Magyar földterem. kötvény 97.15, Magyar hitelbank részvénye 607, Magyar nyereségny kölcson sorsjegye 203, Kassa-oderbergi vasuti részvény 374, Magyar keresk bank, Magyar cukoripar 1400.

Bécs, április 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a sárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 695, Magyar hitelrészvény 697, Angol-Osztrák bank 288, Bécsi bank-egyesület 464, Union bank 554, Länderbank 422, Osztrák-magyar államvasut részvény 673.50, Déli vasut 62.75, Elhavölgyi vasut 41.50, Eszaki vasut részvény 464.25, Dohányrészvény 295, Rimamurányi vasut 504, Alpesi bányarészvény 392.50, Május járdék 101.75, Magyar korona járdék 97.40, Török sorsjegye 103, Német birodalmi márká 117.40-41, Napoleon'or 1806.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, április 3. (Tudósítók jelentése.) Biztatás hiányában ma is nagyon kedvelten volt a piac. Az új orosz kölcsönt állítólag jelentékenyen túljegyezték, de ez a hír sem tudta elénkíteni az üzletet. Bankok gyöngék, közszerintékek engedelnyen az április 1-én kihirdetett ármérésékre. Zárlat után belföldi járdékok szürlárad. Magánkamatláb 11%.

Berlin, április 3. (Zárlat.) 4% os papírjárdék 101.80, 4% os osztrák aranyjárdék 102.90, Elhavölgyi vasut, Magyar koronajárdék 98.25, Osztrák-magyar államvasut 144.90, Kassa-oderbergi vasut, Bécsi váltórészvény 85.10, Magyar vasuti beruházási kölcson 101, Alpesi bányarészvény, Disconto-Commandit 194.25, Altalanos villamossági Edison 195.75, Gelsenkircheni 163.25, Laura-kohó 201.50, 4% os ezüstjárdék 101.50, 4% os magyar aranyjárdék 101.10, Osztrák hitelrészvény 219.75, Déli vasut 17.75, Károlyi Lajos vasut, Orosz bankjegyek 216.25, 4% os új orosz kölcson 96.80, Török dohányrészvény, Olasz járdék 100.80, Magyar hitelbank, Dynamit Truist 177.40, Harpeni 167.10, Az iránzat gyenge.

Berlin, április 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Eszaki forgalom, 4% os magyar aranyjárdék 101.10, Magyar koronajárdék 98.20, Osztrák hitelrészvény 219.10, Osztrák-magyar államvasut 144.75, Déli vasut 17.50, Eszaki vasut 17.40, Elhavölgyi vasut, Orosz bankjegyek készpénz, Buschtiehradi, Orosz bankjegyek 216.20, (Ulumo.) Lombard.

Páris, április 3. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut, 4% os osztrák aranyjárdék 103.50, Osztrák Länderbank, 3% os francia járdék 100.75, Ottomanbank 556, 3% os francia járdék 102.45, Alpesi bányarészvény, Déli vasut, 4% os magyar aranyjárdék 101.45, Párisi bankrészvény 1018, Olasz járdék 100.85, Francia törleszt. járdék 91.87, Osztrák földhitelintézet részvény, Török dohányrészvény 320, Az iránzat bágyadt.

Frankfurt, április 3. (Zárlat.) 4% os papírjárdék 101.75, 4% os osztrák aranyjárdék 102.90, Magyar koronajárdék 98.30, Osztrák-magyar bank 116, Déli vasut 17.70, Elhavölgyi vasut, Londoni váltórészvény 204.42, Bécsi bankjegyesület 118.20, Villamos részvény, Alpesi bányarészvény 85.50, 4% os osztrák járdék 101.80, 4% os magyar aranyjárdék 101.05, Osztrák hitelrészvény 219.90, Osztrák-magyar államvasut 144.80, Eszaki vasut, Bécsi váltórészvény 85.125, Párisi váltórészvény 101.80, Alpesi bányarészvény 200, Az iránzat szilárd.

Frankfurt, április 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januára. Eszaki forgalom Osztrák hitelrészvény 219.60, Német bank, Disconto 194.50, Berini kereskedelmi bank 154.25, Gelsenkircheni 166.60, Harpeni 167.50, Laura-kohó, Olasz járdék, Szilárd.

Hamburg, április 3. (Zárlat.) 4% os ezüstjárdék 101.50, 1880. sorsjegye 153, Déli vasut 17.40, 4% os osztrák aranyjárdék 102.70, Osztrák hitelrészvény 219.25, Osztrák-magyar államvasut 145, Olasz járdék 100.70, 4% os Magyar aranyjárdék 99.50, Az iránzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 3. A sertésüzlet iránzata változatlan. A) Hízott sertések ára: L) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párkint 400 kilogramm felüli súlyban) 98-100 fillérig, Öreg közép (párkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, Fiala nehéz (párkint 320 kilogramm felüli súlyban) 106-107 fillérig, Fiala közép (párkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 102-104 fillérig, Fiala könnyű (párkint 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (párkint 280 kilogramm felüli súlyban) fillérig, Közép (párkint 240-280 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, III. R o m á n i a i: Nehéz (párkint 320 kilogramm felüli súlyban) fillérig, Közép (párkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, Könnyű (párkint 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, IV. R o m á n i a i s z e d e t t (Stachl): Nehéz (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig, V. S z e r b i a i: Nehéz (párkint 260 kilogramm felüli súlyban) 102-104 fillérig, Közép (párkint 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 98-100 fillérig, Könnyű (párkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 96-98 fillérig. Sertéslétszám 1902. március 31. napján volt készlet 37.081 darab, 1902. április 2. napján felhajtott 608 darab, 1902. április 2. napján elszállított 401 darab, 1902. április 3. napjára maradt készletben 37.288 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Április 3. Kinevezés. Az igazságügyminiszter Balázsfalvi Kiss Jenő budapesti kir. büntetőtörvényszéki joggyakornokot a kunszentmártoni kir. járásbírószékhöz aljegyzővé, a földmívelésügyi miniszter Árpád Gyula budapesti állatorvos-főiskolai I. tanárségédt ezen főiskola bakteriologiai intézetéhez további 2 év tartamára is tanárségéddé, Pasteiner Alfonz budapesti állatorvos ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká, a valóságos tanítóvá a pánsovai felsővárosi állami elemi népiskola-hoz rendes tanítóvá kinevezte. Pályázat. A szilágysomlyói adóhivatalnál ellenőri állás 2 hét alatt, Postamesteri állás Pörgöriben (Vas megye) április 21-ig. - A fogarasi adóhivatalnál adóosztási állás 2 hét

alatt. - Az aradi törvényszékénél irodatizált állás 14 nap alatt. - A fogarasi állami gimnáziumnál két tanári állás (németlatin, esetleg német-magyar és földrajz-termesztudomány) az 1902-3. tanévre.

Napirend.

Napló. Péntek, április 4. - Római katolikus: Izidor. - Protestáns: Izidor. - Görög-ország: (március 22.) Vazul vt. - Zsidó: Veadar 26. - Nap két: 5 óra 17 perccor. - Nyugszik 6 óra 17 perccor. - Hold két: 2 óra 15 perccor éjjel. - Nyugszik: 1 óra - perccor délután. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Ástályországek huzása d. e. 9 órakor. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. - Többi tárai 1 korona belepódjáil megtekinthetők. Országos Képtár és metszethálítás az Akadémia-ban nyitva délelőtt 9-1-ig. Iparművészeti múzeum zárva. Irodalomgyűjtemény. Nyitva délelőtt 9-1 óráig. Meségyűjtemény Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-10 1 óráig. Állományi intézet múzeuma zárva. Nemzeti Szalon tavaszi tárlata d. e. 9 órától este 8-ig. Belepódjil 1 korona. Az Akadémia Goethe-szobója nyitva délelőtt 10-12-ig. Múzeumi könyvtár délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémias könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-8. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belepódjil 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. - Budapest, április 3. A magas levegőnyomás Közép- és Dél-Európát borítja, az alacsony pedig észak-nyugatra az Óceánon és észak-keletre a fehér tengeren terjedkezik. Európában a hőmérsékleti viszonyok alig változtak és nagyobb esők voltak Dél-francia, Felső-Olaszországban és Svájcban. Hazánkban az idő enyhe és az ország északi felében itt-ott előfordultak kisebb esők is. Kérdés. Változgan felhős, enyhe idő várható elvtve esővel (esetleg zivattal).

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Dunánál, Szentgyörgyvárosnál), date (Apr. 3.), and water level (m. t. sz.).

Advertisement for 'Az Aradi Vértanúk Albuma' (The Album of the Heroes of Arad) by Varga Ottó, published by Lampel R. (Wodianer F. és Fia).

Advertisement for 'Hirdetmény' (Notice) regarding the 1902. május 1-től 1902. október 31-ig (from May 1 to October 31, 1902) exhibition of the Ferdinand-heraldic coat of arms in Budapest.

Advertisement for 'Dr. Garai Antal' (Dr. Antal Garai) and his 'TITKOS BETEGSÉGEKET' (Secret Diseases) treatment, located at Andrássy-ut 24.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1902. április hó 4-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. április hó 4-én.
Előszőr:

Kain.

Dráma 4 felvonásban. Irta Verő György.

Személyek:

Ádám	Szaocsvay	Cilla	Márkus
Eva	Fáy Sz.	Hánok	Beregi
Abel	Mihályfi	Tuboly	Rózsahegyí
Háda	Hegyesi	Geter	Paulay

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. április hó 4-én.

Fifin.

Operett 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette dr. Schwimmer Aurél.

Személyek:

Pitkins	Sziklai	Hopkins	Mátrai
Mary	Lányi	A felesége	Sziklainé
Harry	Ráthonyi	A leánya	Mezel
Turtle Sam	Szilágyi	Kitty	Tomcsányi
Michel	Falshy	Brown	Delli
Fifin	Fedák	Betty	Almásy

Kedzete 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadása irta kaphatók és előjegyezhetők: **Hárd Ferenc és Testvérei** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 4-én.

Kuruc Feja Dávid.

Színmű 4 felvonásban. Irta Fényes Samu.

Személyek:

Feja Dávid	Pethes	Ráskayné	Haraszthy
Judit	Hunyady	Democzky	Vendrei
Fejécske	Nógrádi	Szenecsy István	Mátrai
Gábor lantos	Balassa	Citő Péter	Rónaszéki
Esze Tamás	Hegedűs	Lányi Samu	Bihari
Böske	Varsányi	Caraffa Antonio	Fenyvesi

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 4-én.

Az új földesúr.

Eredett operett 3 felvonásban. Irta Ince Henrik. Zenéjét szerzette Hivós Iván.

Személyek:

Gieszhübler	Solymosi	Leslie	Sipos E.
Szidónia	Krecsányi	Freddy	Raskó
Jolan	Hegyí	Görög Bence	Kovács M.
Géza	Szirmai	Harriett	Kápolnai
Doroghi	Delli	Péntek	Tollagi
Manchester	Németh	Luigi	Kalocsai

Kedzete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 4-én.

Durand és Durand.

Kedzete 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 4-én.

A sport.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Uj áprilisi műsor!

Lloyd Lola

sanszonett

CHASSINO

utánzó művésze.

ZAVAN

ember a lámpaszópon.

Luna asszony

Léneke Pál viz operette.

Tarka szinpad.

uj műsor.

A suszterinasok

komikus női énekesek.

és sok különlegesség.

Gyertyánliget (Kabolapojána)

a legszebb, legelőszögesebb kilmatikus erdei-hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet Mármarosmegyében.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes. öndüsz, enyhe levőgő. kitünő izü és könnyen emészthető tiszta vasforradok. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógy-síker: Vészségnyesség, sápkör, idegesség, neuraszthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes osinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak.

Idény: május-október. Vasútállomás: Nagy-Bocsok. FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

!! UJDONSÁG !!

CEKACO

Sz. 142 EF és F szürke



LEGFINOMABB TOLL

iroda és levelező Rendszerű tartós és erős! Legfinomabb és finom hegygyell! Kapható minden jobb írószerszamben.

CARL KUHN & Co. in WIEN ALAPITATOTT 1843.

Parád gyógyfürdő.

Vasútiúszó fürdővel és hidegvizgyógyintézettel, égvényes-kónes savanyvízzel és termózetes arzen vastartalmu forrásvizekkel. Lakások ujonnan épült 20 cölöz szobával kibővítették, a vendégek kellemesebbi Vereshegy István jöhrü könyvtára gondoskodik. Az elővad május 15-től szeptember végéig tart. Az elővad augusztus 20-ig, utóvad augusztus 21-től szeptember végéig tart. — Az elő- és utóvadban a lakások 3-4-vel olcsóbbak. Ingyen prospektussal és minden felvilágosítással készségesen szolgálunk. A fürdőigazgatóság.

Magyar Könyvtár = RADÓ ANTAL

- A februári füzetek a következők:
- Conan Doyle. Dr. Holmes kalandjai. III. 273. A szenzációs detektiv-történetek újabb sorozata.
 - Ouida. A kis tolvaj és egyéb elbeszélések. 274. A kiváló angol írónő néhány legújabb gyönyörű elbeszélése az olasz nyelvtől.
 - Peisner Ignác. Képek a régi Pest-Budáról. 275. A XVIII. század és a XIX. század elejéről Pest és Buda társadalmi, irodalmi és színházi életének szóban megírt színes képe.
 - Turgenyev. A kegyelemkenyér. 276. Színmű 2 felvonásban Ford. Barabás Béla. A nagy orosz író híres drámája, mely mint olvasmány talán még nagyobb hatású, mint a szinpadon.

Megrendelhetők **LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI)** CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM, és minden könyvkereskedésben.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Várszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	A nürnbergi mester dalnokok	Kain	A zsába	San-Toy	Fifino
d. u. Vasárnap este	—	Pry Pál Kain	A zsába Kuruc Feja Dávid	Milliók a hó alatt A gyimesi vad-virág	Vesztaszűzek Fifino

A „KIS LAP”

mely a 7—12 éves gyermekek legkedveltebb képes újsága, harmadik évfolyamával lép immár olvasói elé.

Szerkesztik: Forgó bácsi és Roboz Andor.



A „KIS LAP” hetenként a lehető legváltozatosabb tartalommal jelenik meg. Kiváló írók tollából megjelent közleményei a legkülönbözőbb tárgykörből meríték. Hosszabb és rövidebb elbeszélések, csengő-bongó versai a hazaszeretet és a kitartó, becsületes munkásság elveit plántálják a gyermek lelkébe. Komoly és vidám hangú elbeszélések kívül közlök utleírásokat, meséket és hangulatos rajzokban hirdeti a természet csodáit és a gyermek erkölcsi nevelésére; a nagy emberek életét vagy életük egy jellemző szakaszát adomaszert apró közleményekben ismerteti. A kézi ügyesség fejlesztésére is szerető gondot fordít; magyarázatokkal kísért rajzokban tanítja meg fiatal közönségét arra, hogy mint készítheti el ugyiszólván semmiből, kis papír- vagy fadarabkákból önmaga a játékat és mint mulattathatja környezetét büvésztészerű dotudományosan alaponyugvó mutatóványokkal. mindezek mellett közlök különféle rejtvényeket, találos meséket és megfejtők között könyvjutalmakat sorsol ki. időközönként pályázatokkal hirdeti, hogy a gyermekek elméjét munkára serkentse és a szép stílus iránti érzéküket már ezen a fokon fejlessze.

A „KIS LAP” rajzai és képei a művészi nevelés legkifejezettebb előmozdítói: könyvedek, a gyermek képzeletéhez szólók, nagyobbára vidám jókedvet és egészséges humort árasztanak.

A „KIS LAP” előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.

A „Budapesti Napló” előfizetői

a „KIS LAP”-ot kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 6 kor.-ért, félévre 3 kor.-ért, negyedévre 1.50 kor.-ért.

A „KIS LAP” ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló” utalványán is beküldhető.

Az egyenes adók reformja.

Irta: **Fejér Miklós.** Ára 1 kor. 20 fill.



Köruti Fürdő Gózmóso

Gőz- és porcelán-kádfürdők, fedett téliuszoda hidegviz-gyógyintézet, villamos fürdők, lezasszó és soványító-k urak.

Erzsébet-körut 51. A gózmósa gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

A pénzügyi szonyokra való tekintettel elhatároztuk, hogy sorsjegyekre és értékpapirokra az első 3 hónapra kamatmentes elöleget adunk minden mátlól fogva jelenkező új ügyfélnek. Helyben vagy vidéken bármelyik intézetnél előzlogosított sorsjegyeket kíváltunk és azokra nagyobb és olcsóbb — az első 3 hónapra ingyenes kölcsönt adunk, mely kisebb részletekben fizethető vissza. Kérjük a zálogjegy beküldését. Felvilágosításra ingyen és készséggel szolgálunk.

Hecht Bankház
Budapest, Ferenciektere 6.
és Erzsébet-körut 22.
Titoktartást biztosítunk.

Férflak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ír, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt neki betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszer felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerelet a baj odahaza gyógyítható és mindonki, a ki fiatalkori kihágások miatt neki betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkségnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreges és fiatalok írhatnak a „State Medical Institut”-nak alanti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonuknak nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki díszkredít mellett egy gyógyszerküldeményt küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Írjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmaz senki nem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

WUKOVARI arc-tisztító kenőcs és szappan.

Nagy légykor. kor. 1.50, kisebb kor. 1.—Szappan 1 korona.

Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szám.

Olasz HUZÁS MÁJUS 1-én. Főnyeremény 35,000 Lira. KAPHATÓ 24 havi részletfizetésre; havi betétes 1 darabára 2 korona. Már az első részlet és 39 kr. porto beutalás ellenében kizárólag a sorozat és számát tartalmazó részlettel azonnali játékkal.

FLEISSIG SÁNDOR bankháza Bpest.VII. Erzsébet-kört.2.

Zálogházól veszek cédulákat. Eladok

13 intas ezüst ovókészletet 12 személyre 140 frt, 6 szomlyre 66 frtól kezdve és feljebb. Madzseneti finom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy raktár arany főtű láncokból, masív aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany főtű-órák 12 frt, arany nőfőtű-órák 9 frtól kezdve 12 darab masív ovókészlet 6 frt 50 kr.

Képes Arzjegyeket bérmentes és ingyen.

Grünberger A. Béla örökös
Budapest, Harisbázár Váci-utca 30. l., em. 23.



TÓTH KÁLMÁN

**** ÖSSZES ****

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes új kiadása. Életrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRÓDI SÁNDOR.
Két remek díszkötésű kötet, nagy 8' alak, a költő dombornyomású arczképevel.

Rendkívül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.
Megrendelhető

Sampel Róbert-féle
(Wodianer F. és Fial)

Cs. és kir. udvari Könyvtérakadémián Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Közigazgatási hatóságok figyelmébe!

1899. évi I. évfolyam:

I—II. szám. Állami borítaladó és huszofogatási adó. Irta: **Moosdy Béla**, m. kir. pénzügy-minister oszt. tan. A kettős füzet ára ... 2 kor. 40 fill.

III. szám. Közégszolgálati szolgálat a községekben. Irta: **Fáy Aladár**, egyet. orvostudor, m. kir. belügymin. fogalmazó. Az egyes füzet ára 1 kor. 20 fill.

IV—V. szám. Árva- és gyamügyi szolgálat a községekben. Irta: **Dr. Kovács Gyula**, m. kir. belügymin. titkár. A kettős füzet ára ... 2 kor. 40 fill.

VI—VII. szám. Az országgyűlési képviseléválasztási jog és gyakorlata. Irta: **Dr. Dolencz József**, budapesti ügyvéd. A kettős füzet ára 2 kor. 40 fill.

VIII. szám. A m. kir. esendőség szervezete, szolgálata és viszonya a közigazgatási hatóságokhoz. Irta: **Némethy Ferenc**, m. kir. esendőség-helyettes. Beszövege a m. kir. honv. min. XLV. ügyosztályába. — Első rész. A m. kir. esendőség szervezete. Az egyes füzet ára 1 kor. 20 fill.

IX. szám. Hatósági eljárás a bevonnyerőző betegségek s egyéb közveszélyes bántalmak korlátozása körül. Irta: **Dr. Békassy Géza**. Az egyes füzet ára 1 kor. 20 fill.

X—XI. szám. A magyarországi községi és körjegyzők központi és vármegyei együletének történeti fejlődése. Irta: **Dobosi István**. A kettős füzet ára 1 kor. 20 fill.

XII. szám. A községek rendezésének alapkérdései. Irta: **Dr. Kampis János**. Az egyes füzet ára ... 1 kor. 20 fill.

1900. évi II. évfolyam:

I—II. szám. A bünyügyi nyomozás tárgyában a nyomozó rendőri hatóságok és község részére 133,000.99. B. M. számú körrendelettel kiadott utasítás magyarázata. Irta: **Dr. Magyar István**, budapesti kir. alügyész. Ára ... 2 kor. 40 fill.

III. szám. A magy. kir. esendőség szervezete, szolgálata és viszonya a közigazgatási hatóságokhoz. II—III. rész. Irta: **Némethy Ferenc**, m. kir. esendőség-helyettes. Ára 1 kor. 20 fill.

IV. szám. A mezőgazdaság törvény végrehajtása községekben. Irta: **Németh József**, m. kir. földmívelésügyi miniszteri titkár. Ára ... 1 kor. 20 fill.

V. szám. A községek és az elemi népoktatás. Irta: **Halmozási Ferenc**, kir. tanfelügyelő. Ára 1 kor. 20 fill.

VI. szám. Adókievétel a városokban és a községekben. Irta: **Róka József**, m. kir. pénzügyigazgató-helyettes. Ára 1 kor. 20 fill.

VII—VIII. szám. Szövetkezetek. Irta: **Dr. Berényi Pál**, keresk. isk. tanár. Ára 2 kor. 40 fill.

IX. szám. A községi közigazgatási tanfolyamok. Irta: **Dr. Kampis János**, belügym. s. titkár, a budapesti kerület h. áll. anyakönyvi felügyelője. Ára 1 kor. 20 fill.

X. szám. Az 1900. évi népszámlálásról szóló 1899. évi XLIII. törvények végrehajtása. Irta: **Dr. Vicsai Antal**, miniszteri osztálytanácsos. Ára 1 kor. 20 fill.

XI—XII. szám. Törvényhatósági bizottsági és községi képviselő-testületi tagsági jog. Irta: **Dr. Dolencz József**. Ára 2 kor. 40 fill.

1901. évi III. évfolyam:

I—II. szám. Magyarország közegészségi viszonyai 1898—1899. években. Közl.: **Dr. Békassy Géza**, kir. közegészségi felügyelő. Ára 2 kor. 40 fill.

III. szám. A helymennyiség közigazgatása. Összeállította: **Dr. Dolencz József**. Ára 1 kor. 20 fill.

IV—V. szám. A m. kir. központi statisztikai hivatal adatgyűjtéseinek magyarázata. Irta: **Dr. Bulyay László**, miniszteri segéd-titkár a m. kir. központi statiszt. hivatalban. Ára 2 kor. 40 fill.

Mind a három évfolyam egyszerre való megrendelésénél ezen 25 heces kötetet, mely 3500 oldalra terjed

24 korona előleges beküldése mellett portmentesen megküldi az

Országos Központi Községi nyomda r.-t. BUDAPEST, VI., Váci-kört. 61.

MAGYAR BAZÁR

Szerkesztik: **S. Kántaller Elma, nagylányai Lónyai Sándorné.** **DIVATLAP.** **XXXV. ÉVFOLYAM.** **Kiadja: Az Athenaeum irod. és nyomdai részvénytársaság.**

A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos. Élvezetes, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, jótékonyági ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezve meg a háztartás, kertészkedés és női munkakör egyéb ágairól sem. Utbaigazítást ad a divat, szépség, egészség ápolására. A divatrész gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabászati mintákkal felölti a gyermekdivatot is.

A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: **Ábrányiné-Katona Klementina, Bende Andorné, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Czobel Minka, Dessewffy Emma, Fanghné-Gyujtó Izabella, Fayné H. Mária, Gyarmathy Zsigáné, Győry Ilona, Harmath Lujza, özv. gróf Hessensteiné, ujjvárosi-győri Horváth Böske, M. Hrabovszky Julia, Kövér Ilma, Kuliffay Izabella, Lithvay Viktória, Lux Terka, Palik-Uosevnyé báró Glaubitz Flóra, báró Redvitzné-Schittra Ilona, Sárosi Bella, Sulyok Ildá, Szalay Fruzina, Szigethy-Szalay Erzsi, Székely Irén, Tabódy Ida, Tavasz Róza, Tutsekné-Bexheft Lilly, Wettsteiné-Szluha Margit, Vécseyne-Jankovits Lujza stb.**

A Magyar Bazár minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, színes divatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két **Magyar Bazár**. Talányokkal és regénytel közöl a **Magyar Bazár** olvasóit és a megfektőknek értékes jutalmat ad.

A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, félévre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyedévre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.

A Magyar Bazár előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

